

CSONGRÁD MEGYEI FEJLESZTÉSI ÉS KÉPZÉSI BIZOTTSÁG

Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepciója 2017.

Az anyagot összeállította:

Dr. Kőkuti Attila, a CSMFKB elnöke

Dr. Tráserné Oláh Zsuzsanna, a CSMKIK titkára

Horváth Gábor Zsolt, a CSMKIK képzési igazgatója

Siposné Magony Mária, a CSMFKB programkoordinátora

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság a 14/2017. (11. 13.) sz. MFKB határozatában döntött arról, hogy Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepcióját a korábbi szerzők átfogóan dolgozzák át.

Tartalom

Bevezetés, motiváció	2
1. Partnerség, folyamatosan bővülő kapcsolatrendszer	4
1.1. A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság hatásköre, feladata.....	4
2. Helyzetelemzés	11
2.1. Csongrád megye általános gazdasági helyzete a jelenben	11
2.3. Demográfiai helyzet.....	19
2.4. Munkerő-piaci kereslet-kínálat a megyében	20
2.5. Jogszabályi változások	29
2.7. A szakképzés intézményrendszerének bemutatása.....	33
2.8. Ágazatok, szakképesítések helyzete a megyei szakképzésben	42
2.9. A duális képzés lehetőségei Csongrád megyében.....	47
2.10. Alapkompetenciák, lemorzsolódás, esélyegyenlőség.....	52
2.11. Hiány-szakképesítések a szakmai képzésben.....	56
3. A jövő kihívásai	61
3.1. Fenntartói igények és feladatok a jövőre vonatkozóan	61
3.2. Pályaorientáció	63
3.3. Innováció szerepe, lehetőségei a szakmai képzésben, a technológiai változásokból következő szakképesítések bevezetésének lehetőségei.....	65
3.4. Pedagógiai szakmai szolgáltatások, pályakövetési rendszer kiépítése	67
Zárszó	69
Irodalomjegyzék	70
Mellékletek	72

Bevezetés, motiváció

Egyre nagyobb problémát jelent a munkaerő-piacon - egyre több területen - a megfelelő számú és minőségű munkaerő biztosítása. Hiánya már-már a gazdaság versenyképességét veszélyezteti. Egyre több kritika éri foglalkoztatók részéről a munkavállalói léthez szükséges kompetenciák színvonalát (hiányát).

A korábbi koncepció megalkotása óta eltelt időszak is a szakképzésben a folyamatos változások jegyében telt. Átfogó átdolgozását az indokolja, hogy változtak a jogszabályok, változott az iskolarendszer, megynkben az intézmény fenntartás is, az iskolarendszerben a második szakképesítés ingyenességével bővültek a képzési lehetőségek. Változott a szakképzés finanszírozása. Változott a munkaerő-piac szakképzett munkavállalók iránti igénye. Több, jobban felkészült, minőségi munkát végezni képes munkavállalóra van szüksége a gazdaságnak, ez megemeli a szakképzéssel szembeni követelményeket, növeli a szakképzési szereplők feladatait.

Van, ami nem változott: a jövőt illetően a képzési forma és a szakképesítés választásának bizonytalansága, az ebből következő, még mindig magas lemorzsolódás. A szakközépiskolába (korábbi elnevezése szakiskola) beiratkozók sokszor a hiányzó kompetenciák-, és motiváció miatt nehezen integrálhatók. További csökkenés tapasztalható az iskoláskorúak, a szakképzésbe beiskolázhatók demográfiai mutatóiban. A beiskolázásban nem tapasztalható kedvező arányváltozás a szakközépiskolák irányába. Még mindig a gimnáziumok, szakgimnáziumok (ez utóbbi korábbi elnevezése szakközépiskola) élveznek elsőbbséget a szakképzést választók körében. Jó vagy rossz ez az arányeltolódás? A technikai fejlődés megkívánja az érettségivel rendelkezők szakmatanulását, nagy valószínűséggel a technikai fejlődés feltételezi az érettségit.

Az érettségizettek esetében továbbra is kérdés, hogy diploma vagy szakma mellett döntson a pálya- vagy szakmaválasztás előtt álló.

Elindult a felsőoktatásban is a duális képzés, ez is megerősíti minden képzési szinten a gyakorlatorientált felkészítés iránti igényt.

A munkaerő-piac visszajelzései alapján egyre több szakképesítés minősül hiány-szakképesítésnek Ma már nemcsak azokat a szakmákat nevezi a munkaerő-piac hiány-szakképesítésnek, ami megjelenik a szakmaszerkezeti kormányrendeletben. Átértékelte a gazdaság a hiány-szakképesítés fogalmát. Az iskolarendszer kibocsátásán túl ezért számítani kell a munkaerő-piaci igények kiszolgálásában a felnőttképzésre a megyében működő Foglalkoztatási Paktumok koordinálásával.

Szakképzés-fejlesztési koncepciókban a továbbiakban legalább három kérdésre kell választ adni - megye-specifikusan:

1. kérdés: A mai igényeket kielégítő szakmaszerkezetben vagy hosszú távra gondolkodni? A két idődimenzióhoz a megye szakképzésében milyen speciális célok, számszerűsíthető tervek, feladatok tartoznak?
2. kérdés: A munkaerő költség növekedése hogyan gyűrűzik be a szakképzésbe, hogyan módosítja a kibocsátás iránti igényt?
3. kérdés: Multik nélküli és jelentős agrárgazdasággal rendelkező megyének milyen a szakképzési jövőképe?

A fentiekben felsorolt tényezők együtt indokolják Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepciójának átdolgozását.

Az MFKB működésében, céljainak, feladatainak meghatározásában széleskörű kapcsolati rendszert épít, együttműködésben gondolkodik. Számít a gazdálkodókra és a szakképzéshez kapcsolódó szervezetekre, szakértőkre, akik egy-egy területet/ágazatot képviselve világítanak rá problémákra, megoldásokra, jó gyakorlatra. A Bizottság munkaszervezete révén széleskörű információs bázist épít. A megye szakképzési szerkezetére ismeretei, szándékai és meggyőződése alapján hatni kíván a gazdaság igényeinek kiszolgálása érdekében.

A gazdálkodó szervezetek, egyéb szervezetek ma már egyértelműen fogalmazzák meg a szakképzést érintő kritikákon túl a fejlesztésre vonatkozó észrevételeiket. A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság rendezvényein olyan témaköröket határoz meg, amelyek alkalmasak a tervezett változások megismerésére, a változtatási javaslatok megfogalmazására és továbbítására a döntéshozók felé.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság ismételten megköszöni azoknak a felkért szakértőknek a közreműködését, akik elkötelezetten, munkájukkal, reális, a változásokat támogató észrevételeikkel hozzájárultak témáink összetettségének bemutatásához.

1. Partnerség, folyamatosan bővülő kapcsolatrendszer

1.1. A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság hatásköre, feladata

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság összetételét a 2011. évi CLXXXVII. törvény legutóbbi, 2015. évi módosítása érintette, a korábbi 7 fő helyett 2016. januárjától 5 fővel működik. A jogszabály szerint a tagok az alábbi szervezeteket képviselik:

- 2 fő a gazdasági kamarákat képviseli, megyénkben a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatóságát.
- A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban (NGTT) képvisellel rendelkező országos munkaadói, munkavállalói szövetségek képviselői, illetve azok szervezetei 2 fővel vannak jelen.
- A foglalkoztatási feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal egy fő képviselőt delegál.
- A Bizottság elnökét a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara nevezi meg.

A bizottsági tagok megbízásukat a Nemzetgazdasági Minisztertől kapták 3 évre.

Tanácskozási joggal rendszeres résztvevője a bizottsági munkának a Földművelésügyi Minisztérium által delegált, Csongrád megye 7 agrárszakmákban képző iskoláit képviselő igazgató-, illetve a két szakképzési centrumot képviselő 2 fő főigazgató, továbbá a Bizottság munkaszervezetét biztosító Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara titkára, képzési igazgatója és az MFKB programkoordinátora.

A Bizottság döntött ügyrendjének felülvizsgálatáról, azt az indokolt változtatásokkal elfogadta. A bizottsági munka munkaterv szerint történik. Üléseiről jegyzőkönyv készül, döntéseit határozatban rögzíti. A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (CSMKIK) honlapján (<http://www.csmkik.hu/hu/szakkepzes/megyei-fejlesztési-es-kepzesi-bizottsag-mfkb-feladata-4874>) megjelentet minden olyan információt, amely működésével, döntéseivel, javaslataival összefügg. A honlapon kívül rendszeresen publikál a CSMKIK által havonta megjelentetett Kamarai Futárban, továbbá egy-egy rendezvényt, eseményt értékelő interjúk olvashatók, hallhatók és láthatók témától függően a megyei, és az országos médiákban. A partnerség, az együttműködés a szakképzés érintettjeivel a Bizottság működésének alappillére. Ülései napirendjéhez a témában jártas előadók, partnerek biztosítják egy-egy, téma részletesebb megismerését. Előadásokon, sajtótájékoztatókon lehetőség van a bizottság munkájának publikálására, szakmai véleményének megfogalmazására.

Az együttműködések tartalmát, formáját megállapodások rögzítik. A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum együttműködési megállapodásban rögzítette a város és térsége gazdasági versenyképességének megerősítésére a felek közötti rendszeres egyeztetést, felmérve a helyi vállalkozások által megfogalmazott szakképzési igényeket. A felek deklarálták elkötelezettségüket a hazai, valamint a helyi értékteremtő munka támogatásában, az ennek érdekében történő rendszeres kapcsolattartásban.

Rendszeresen visszatérő kérdés a szakképzéssel kapcsolatban, hogy mennyire képes/vagy nem képes igazodni a megrendelők, a gazdálkodók és más szervezetek elvárásaihoz. Talán ez a legnehezebb része a koncepcióalkotásnak: mit szeretne a szakképzés kibocsátásával kapcsolatban a megrendelői oldal? Több évre, vagy évtizedre előre kellene látni azokat a fejlődési utakat, amelyek kiszolgálják a jövő megrendelőit, gyártót, forgalmazót, fogyasztót egyaránt. Hosszú távon tehát adódik a feladat, követni, együtt formálni a megye gazdasági jövőképét, az ezzel összhangba hozható szakképzést.

A partnerséget vizsgálva látni kell: a pályorientációban részt vállaló szervezetek megfelelő koordinációval közelebb hozzák a szakmákat, az iskolákat, a vállalkozásokat, a szervezeteket a pályaválasztásért felelős szülőhöz, tanulóhoz, a szakmát vagy éppen a második szakképesítés megszerzését tervező iskolarendszerű képzésbe bekapcsolódó felnőttekhez.

Ezért a Bizottság kiemelt feladatának tekinti a pályorientációs tevékenység minden lehetséges módon (kiállításokon, szakmabemutatókon, szakmai napokon, kiadványokban, üzemlátogatásokban, szülői értekezleteken, egyéni és csoportos tanácsadásokon, interjúk formájában) történő támogatását.

Az MFKB hagyományosnak tekinthető találkozókat, szakképzési fórumokat, Roadshow-kat szervez megyeszerte annak érdekében, hogy a szakképzést érintő kérdésekről tájékoztasson és tájékozódjon.

Tevékenységében megjelenik a gazdasági szereplők szakképzésbe bekapcsolásának szándéka, a mozgósítás, motiválás is. A gazdasági szereplők szakképzésben történő szerepvállalása nélkül – meggyőződése a Bizottságnak – nem lehet a szakképzést hatékonyan működtetni.

Kiemelt, évenként határidőre teljesítendő feladata a szakmaszerkezeti javaslattétel, amelynek előkészítése egész éves munkát igényel. A Bizottságnak felelősséggel, megalapozottan kell megfogalmaznia javaslatát a felnőttoktatást is magába foglaló iskolarendszerű szakmai képzésre a megyében az alábbiak szerint:

- milyen szakképesítéseket részesítsen korlátozás nélküli támogatásban az állam; az ebbe a kategóriába sorolt szakképesítések jellemzője, hogy indításuk független az iskolafenntartótól, a nem állami, nem egyházi fenntartású szakképző intézmények is részesülhetnek állami finanszírozásban,
- milyen létszámkorláttal támogatott szakképesítéseket javasol a döntéshozóknak,
- milyen szakképesítéseket és miért nem javasol állami finanszírozásra,
- milyen ágazati képzéseket (szakgimnázium) milyen támogatási besorolással lát indokoltnak; ebben a képzési formában is támogatott, korlátozottan támogatott és nem támogatott kategóriákról fogalmazza meg javaslatát a bizottság,
- melyek legyenek a Szabóky Adolf ösztöndíjjal támogatott, a gazdasági szereplők által igényelt hiány-szakképesítések.

Gyorsuló világunkban az új ismeretek, technológiák iránti igény hosszabb távon devalválja a jelenlegi szakmaszerkezetet, az élethosszig tartó tanulás gondolata már az iskolarendszerből való kilépéssel aktuálissá válik. A cégek érdeke az ismeretek megújítását, új eszközök, új technológiák működtetését szolgáló, releváns tudás megszerzése, ütemezett továbbképzések beépítése a HR tevékenységbe. Másrészt a növekvő munkaerő-piaci hiány pótlására még mindig ott van a végzettséggel nem rendelkezők köre, azok a célcsoportok, akik képzésbe történő bevonásáról nem lehet lemondani.

A Bizottságnak ezért javaslatot kell megfogalmaznia az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések közül az állam által elismert, támogatható szakképesítésekre is.

A kategóriába soroláshoz, a létszámkeretek meghatározásához egész éves folyamatos információszerezés szükséges akkor is, ha a szakmaszerkezeti javaslattétel időponthoz kötött.

A Bizottság további, ügyrendje szerinti feladatait az *1. számú melléklet* tartalmazza.

Az MFKB szakmaszerkezeti munkájához megfogalmazta azokat az elveket, amelyeket a munkaerő-piaci prioritások mellett - megfontolva - figyelembe kell venni annak érdekében, hogy korrekt, érvekkel alátámasztható javaslatot továbbítson a jogalkotók számára a megyéből.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságban a szakmaszerkezeti javaslattétel elveit, szempontjait és módszereit tartalmazó átfogó táblázatot a *2. számú melléklet* tartalmazza.

1.2. Jövőkép, átfogó célok

Jövőkép

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság azt támogatja, hogy olyan képzéseknek, szakképesítéseknek kell bekerülnie az iskolák profiljába, amelyek képesek kiszolgálni a permanensen változó gazdasági igényeket -, kibocsátásukkal hozzájárulva a versenyképesség növeléséhez. Tartósan magas a termelés és a szolgáltatás csak ott lehet, ahol felkészült, munkát végezni akaró és tudó kvalifikált munkaerő áll rendelkezésre. Komplex ismereteket alkalmazó szakemberekre van szükség minden szektorban. Olyan új szakképesítésekben kell gondolkodnia a képzéseknek, melyeknek magas fokú a kreativitás igénye, így magukban hordozzák a hozzáadott értékteremtő képességet. A jövőben javaslatainkkal úgy kívánjuk alakítani a szakképzési struktúrát, hogy a kreatív munkavégzést magukban hordozó szakmák részaránya növekedjék a szakképzésben, jelentősen erősödjön az olyan szakmákkal szemben, amelyeknél a munkavégzés betanított jellege dominál.

A jövőben természeti – gazdasági – kulturális adottságait kihasználni képes, erősödő gazdaságot vizionálunk Csongrád megyében, amelyhez a szakképzés elkötelezetten biztosítja a szükséges emberi erőforrásokat. Csongrád megye gazdasági jövőképének megfogalmazásakor a szakképzésre háruló feladatok is részét képezik a közös gondolkodásnak.

Átfogó célok

A jövőképünkben megfogalmazottak szerint olyan szakképzést tartunk hatékonynak,

- amely szükség esetén alkalmazkodni, igazodni és elébe menni is képes a folyamatosan megújuló gazdasági-társadalmi igényeknek,
- amely gyorsan reagál a technikai-technológiai változásokra, a gazdasági-környezet kihívásaira, és minőséget létrehozó szakembereket bocsát ki,
- amely kreativitásra, innovatív gondolkodásra, probléma-megoldásra nevel, korszerű szakmai tartalmakat közvetít,
- amelyben a szakmai oktatás és a munkavállalói létre nevelés összekapcsolódik, munkát végezni akaró és tudó emberek kerülnek a munkájukat megbecsülni akaró és képes munkaerő-piacra,
- amely alkalmassá teszi az egyént az élethosszig tartó tanulásra.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság a szakképzési koncepciója megalkotásakor a piaci igények prioritása mellett a partnerséget szem előtt tartva figyelembe veszi az iskolarendszerű szakképzéssel és a felnőttképzéssel kapcsolatos gazdaság-társadalmi elvárásokat.

Összefoglalva:

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság olyan szakképzést tart hasznosnak a megyében, amelynek fő elemeit a képzés valamennyi szereplője a célok tekintetében el tud fogadni.

Az adott szakképző intézményt eredményesen befejező tanuló úgy tudjon boldogulni, hogy tanult szakmája révén személyes ambíciói, életcéljai találkozzanak a befogadó munkakörnyezet igényeivel, a felkészítésében szerepet játszó iskolák és pedagógusaik, a gyakorlati képzőhelyek és gyakorlati oktatóik, a leendő munkáltatók is elégedettek legyenek a szakképzés minőségével, az alkotó munka hozadékával, az értékteremtéssel.

1.3. Partnerség a szakmaszerkezeti javaslatlételben

Az MFKB munkájához, szakmaszerkezeti javaslatlételéhez komplex információs bázist, széleskörű kapcsolati rendszert tart fenn. A partnerség nyújtotta lehetőségek széleskörűek. A gazdasági kamarák, vállalkozások, szervezetek, hivatalok, hatóságok, állami intézmények, a szakképző iskolák és fenntartóik, önkormányzatok, munkaadói és munkavállalói szervezetek, a korábban megalakult foglalkoztatási paktumok közvetlenül és közvetett módon együttműködnek a bizottsággal.

A partnerlistát a *3. számú melléklet* tartalmazza.

A kapcsolati rendszerből az érdekeltség és az érintettség alapján az alábbi következtetések vonhatók le:

- A jövőben is meg kell tartani, illetve erősíteni valamennyi érintett partnerünkkel a már korábban kialakított kapcsolatot: ehhez rendszeres kommunikáció, az immár hagyományosnak tekinthető szakképzési fórumok, interjúk, céglátogatások, felmérések szükségesek. Az elhelyezkedési lehetőségeket kínáló gazdálkodókkal konstruktív kapcsolat fenntartása és szélesítése indokolt.
- A gazdasági kamarák: a profilkötöttségüknek megfelelően képzési igazgatóságaik révén ismerik a területükön dolgozó cégeket, a szakképzés jogszabályi, gyakorlatszervezési hátterét, a vállalkozásokhoz/szervezetekhez köthető szakképzési adatbázis rendelkezésre áll, ezeket, illetve a kamarai szakképzési tapasztalatokat a javaslatlétel készítésénél figyelembe tudja venni a Bizottság.
- A Szegedi Tudományegyetem az egészségügyi és szociális ágazathoz köthető legnagyobb gyakorlati képző, munkaerő-utánpótlásukra vonatkozó rövid- és

középtávú terveiknek megfelelően fogalmazzák meg képzési igényeiket. A szakmaszerkezeti javaslatot megelőző egyeztetések közvetítik a humán erőforrás gazdálkodásukban preferált szakképesítések körét a Bizottság számára.

- A szakképzési centrumok, szakképző iskolák: támogató szerepkör, nagy az érintettségük és a befolyásuk is. Kölcsönös az érdekeltség a partnerség építésében, szélesítésében. Beiskolázásra, hiány-szakképesítésekre vonatkozó szándékaik és adataik megismerhetők. Működési területükön ésszerű és nélkülözhetetlen is a térségi igényekhez igazodó szakmaszerkezet kialakításában való együttműködés.
- A Nemzetgazdasági Minisztériummal, a Földművelésügyi Minisztériummal, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatallal többnyire közvetett partnerség alakítható ki, a jogszabályokon keresztül érvényesített fenntartói akarat képviselői. Lehetőséget lát azonban az MFKB a helyi szinten, de a megyében sem megoldható problémákban (pl. iskolai erőforrásigény) történő konzultációkra, támogatásra, közvetítésre. Lehetővé válik az MFKB rendezvényeken a minisztériumok szakképzéssel kapcsolatos fenntartói terveinek megismerése.
- A Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya: nagy az érintettségük, nagy a befolyásuk, rendszeres felméréseiken keresztül képet adnak a munkaerő-piaci folyamatokról. Felnőttképzésre vonatkozó egyeztetések is zajlanak. A Bizottságba delegált tag közvetíti a megyei foglalkoztatási, munkaerő-piaci változásokat.
- A megyei és helyi önkormányzatok egy része a működési területükön gazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók megbízásából, azokat képviselve is partnerei az MFKB-nak: érdekük fűződik fiatal pályakezdekők településen tartásában, a falu/város népességmegtartásában, a település jövőjének formálásában a szakképzés eszközeivel. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program forrásokat biztosít a 2016-2020. közötti időszakban a partnerségen alapuló paktumokra, melyek célja képzési és foglalkoztatási programok megvalósításával hozzájárulni a foglalkoztatás növekedéséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez. Kölcsönösen részt veszünk igény szerint, felkérés alapján egymás rendezvényein. A foglalkoztatási paktumok rendszeres résztvevői a szakképzési fórumoknak, MFKB üléseknek, együttműködnek a munkájukhoz kapcsolódó információk közvetítésében, bővítve a szakmaszerkezeti javaslatot szükséges adattartalmakat. Véleményezzük a foglalkoztatási stratégia készítésének folyamatában a helyzetelemzésüket, stratégiájukat tapasztalataink és kapcsolataink megosztásával közvetítjük a megyei szakképzés szereplőinek az lehetőségeit és érdekeit.

- A Pedagógiai Szakszolgálat szerepe közvetett, ugyanakkor rendszeres együttműködés alakult ki: pályorientációt tevőlegesen támogató tevékenységével szerepe van az iskolákban tanulók szakmaválasztásában.
- A munkavállalói szervezetek (MFKB képviselőik révén) szélesebb körben bevonhatók, információik hozzájárulhatnak a munkaerő-piaci kínálat jellemzőinek jobb megismeréséhez.

Az MFKB a jövőben is nyitott a partnerség kérdésében. Magánszemélyektől, szülőktől, szakképzési szakértőktől a szakképzést a jövő szempontjából fontosnak tartó érdeklődőktől is munkánkba beépíthető, javaslatainkat, döntéseinket megerősítő észrevételeket várunk.

2. Helyzetelemzés

A Bizottság legfontosabb feladatának szakmaszerkezeti javaslattevési tevékenységét tekinti. Minden más – munkaterv szerinti ülései, az általa szervezett rendezvényei, a más rendezvényeken meghívottként történő részvétele, kommunikációja egyaránt a szakmaszerkezeti javaslattevést megelőző és megalapozó informálódási szakasznak tekinthető.

Következésképpen érvényesíteni kívánja a kontinuitás elvét rendszere működtetésében. A gazdaság szakképzett munkaerővel történő kiszolgálásának ez az egyik eleme. A jogszabályok változásából következő képzések tartalmát, az alap- és ráépülés szakképesítések összefüggéseit következetesen figyelembe veszi. Bár a javaslattevés nem fenntartóra, hanem a megyére vonatkozik, számol a képzési kapacitások meglétével vagy megteremtésének lehetőségével. Mérlegelésében szerepet játszik a munkaerő-piac szakképzettséggel rendelkezők iránti igénye, de nem lehet eltekinteni a gyakorlati képzőhelyek meglététől, az infrastrukturális adottságoktól sem.

A feladat évről évre ismétlődik, a gazdaság-környezeti változások miatt teljes körűen, megalapozottan és újként kell a döntéseket meghozni. Ezért a szakképzés-fejlesztési koncepció meghatározó elemeit szükséges időről időre felülvizsgálni.

Most egy új, közös gondolkodásra épülő jövőkép látszik formálódni Csongrád megye gazdaságáról a CSMKIK koordinálásával. Hosszú távra (2030-ig) célokat, kulcságazatokat megfogalmazva, azokat interaktív online tartalomként megjelenítve, a fenntarthatóságot középpontba helyezve az új idődimenzióhoz igazodó oktatási-képzési feladatokon is el kell gondolkodni.

2.1. Csongrád megye általános gazdasági helyzete a jelenben

Az ezredfordulóhoz képest Csongrád megye országos GDP-hez való hozzájárulásának mértéke csökkenő tendenciát mutat, a régióból való részesedése azonban 2010-ig – kisebb ingadozások mellett – enyhén növekedett, ezt követően viszont – Bács-Kiskun prosperálásának köszönhetően – egyértelmű csökkenésnek indult. A megyében 2015-ben előállított bruttó hazai termék (GDP) a régiós érték egyharmadát, az országos értéknek pedig 3,0%-át jelentette.

Az **egy főre jutó GDP** alapján 2015-ben Csongrád megye a megyék és a főváros rangsorában a 10. helyet foglalta el, a központi régión kívül – Bács-Kiskun megye után – a második legkedvezőbb helyzetű megye volt a Dunától keletre. A megye relatív helyzete az ezredforduló óta azonban jelentősen romlott. A mutató 2000-ben még 6,5 százalékponttal meghaladta a megyék átlagát, a 2015. évi adatok

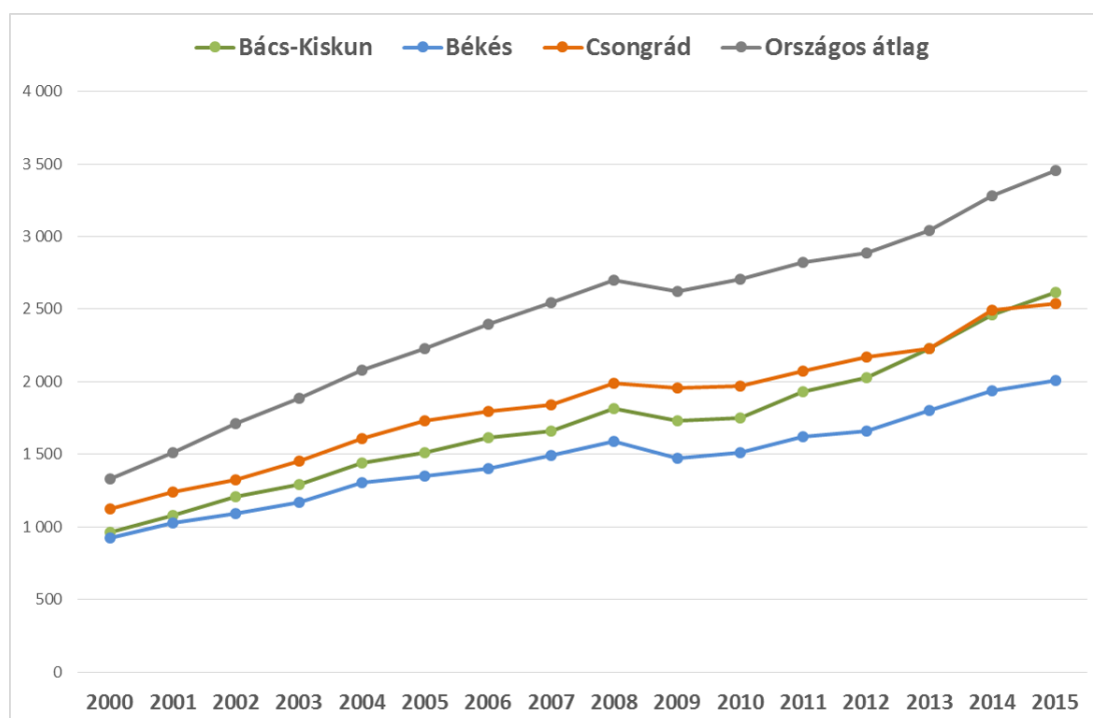
alapján azonban már 4,7 százalékponttal elmaradt attól. 2015-ben az egy lakosra jutó 2,5 millió forint értékű GDP az országos átlagnak a 73,6%-át érte el.

Néhány további adat a megye gazdasági helyzetének érzékeltetésére:

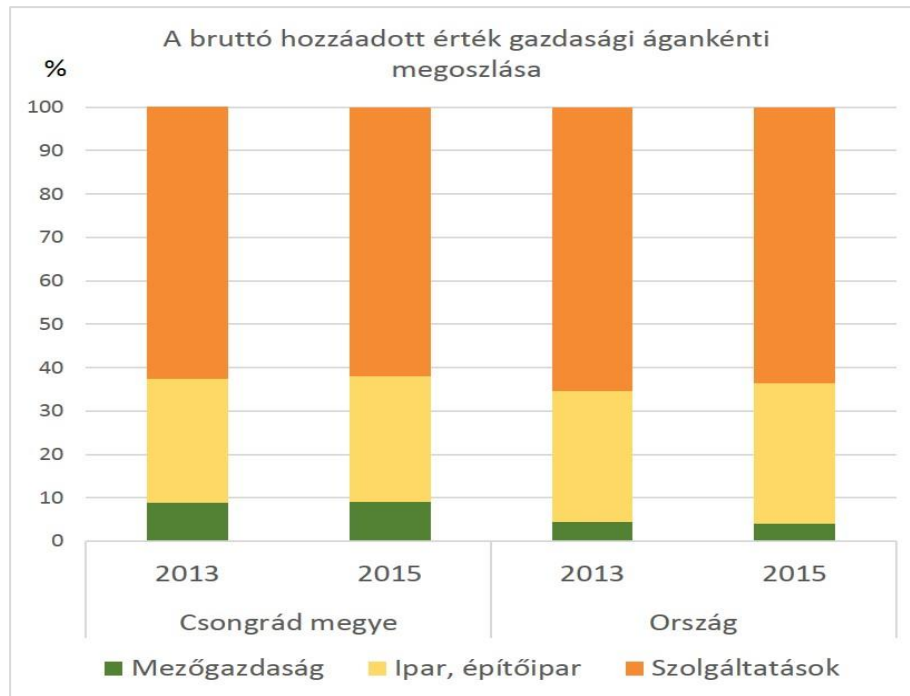
Csongrád megye néhány fontosabb gazdasági jelzőszáma				
Megnevezés	Egy lakosra jutó			
	bruttó hazai termék (GDP), 2015	beruházási teljesítményérték, 2012–2016 évek átlaga	külföldi tőkebefektetés, 2015	ipari termelés, 2016
Országos átlag százalékában, %	73,6	62,9	32,2	57,4
Megyék átlagának százalékában, %	95,3	85,0	56,8	52,9
Dél-Alföld átlagának százalékában, %	104,8	99,7	150,9	61,4

Forrás: KSH

Az egy főre jutó GDP alakulása a Dél-alföldi régióban

Forrás: KSH

Forrás: KSH

Csongrád megyében a legnagyobb **részesedése a bruttó hozzáadott értékből** – az országoshoz hasonlóan – a szolgáltatási ágazatoknak van, ezt követi az ipar és építőipar, majd a mezőgazdaság. A mezőgazdaság súlya azonban lényegesen meghaladja az országos és a megyék átlagát is. Az ipar részaránya az országostól 4,2 százalékponttal elmaradt, a megyék átlagához képest viszont jelentősebb eltérés alakult ki: a szektor 2015-ben a vidéki átlagnál 12 százalékponttal kisebb súllyal bírt a bruttó hozzáadott értéken belül.

Vállalkozásszerkezet

Csongrád megyei székhellyel 79,1 ezer **gazdasági szervezetet tartanak nyilván**, melynek 92%-át **vállalkozásként regisztrálták**, amelyek között a társas vállalkozások aránya 22%, az önálló vállalkozóké pedig 78%. A megyében az önálló vállalkozók aránya jelentősen (2016. év végén 10 százalékponttal) meghaladta az országos átlagot a nagyszámú mezőgazdaságban regisztrált önálló vállalkozás miatt. Az önálló vállalkozókon belül a 34%-os részarányú az egyéni vállalkozók száma.

A legtöbb regisztrált gazdálkodó szervezet (99,6%) az 50 fő alatti létszám-kategóriába tartozott. 50-249 fős vállalkozásból 235, a legalább 250 főt foglalkoztatókból pedig 52 szervezetet tartottak nyilván 2016 decemberében.

A 16 ezer társas vállalkozás csaknem héttizedét korlátolt felelősségű, valamivel több, mint egynegyedét betéti társaságok adták, részvénytársaságként 178 szerepel a nyilvántartásban.

A Csongrád megyei regisztrált vállalkozások számának gazdasági ágak szerinti alakulását 2011-2016-ban a *4. számú melléklet* tartalmazza.

2015-ben 26 260 vállalkozás, az év végén regisztrált vállalkozások 37%-a tartozott a működő vállalkozások közé. A működő vállalkozások 48%-a társas vállalkozás, 52%-a egyéni vállalkozó volt, 95%-a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató mikrovállalkozás volt. Főtevékenységük alapján a megyei működő vállalkozások 21%-a a kereskedelem, 16%-a a tudományos és műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágba tartozott, az építőipar 8,5, a feldolgozóipar 6,9%-os részarányt képviselt 2015-ben. Közülük a kereskedelem súlya Csongrád megyében nagyobb az országosnál.

2015-ben Csongrád megyében ezer lakosra 65 működő vállalkozás jutott, valamivel kevesebb, mint országosan. A megyeszékhely vállalkozássűrűsége kiemelkedő, 2015-ben Szegeden ezer lakosra 85 működő vállalkozás jutott.

Gazdaságszerkezet

Ipar

2016-ban az ipari vállalkozások Csongrád megyei telephelyein 647 milliárd forint ipari termelési értéket állítottak elő, az országos kibocsátás 2,4, a régiósnak pedig 20%-át. Az egy lakosra jutó 1 606 ezer forint ipari termelési érték az országos átlag 57, a dél-alföldinek 61%-át érte el. A megyei székhelyű ipar termelésének legnagyobb része (45%) az élelmiszeriparból, elsősorban húsfeldolgozásból, - tartósításból, húskészítmények gyártásából származik. Csongrád megye iparának másik meghatározó ágazata a gumi- és műanyagipar, 2016-ban az élelmiszeriparral együtt a teljes ipar kibocsátás közel háromnegyedét adta. A megye ipara kevésbé exportorientált, 2016-ban az értékesítés bevételeinek 44%-a származott külföldről. Ugyanezen arány országosan és a Dél-Alföldön egyaránt 71%-ot ért el. A kisebb mértékű külföldi függőség nagyrészt Csongrád megye sajátos iparszerkezetéből, az élelmiszeripar magas részarányából adódik.

A megyei székhelyű feldolgozóipari termelés ágazonkénti alakulását 2011-16. között az *5. számú melléklet* tartalmazza.

Építőipar

A legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások székhely szerinti adatai alapján 2017. I. félévében az egy lakosra jutó 68 ezer forint építőipari termelési érték a megyék rangsorában a harmadik legmagasabbnak számított. A termelési érték 67%-át az épületépítések, 33%-át az egyéb építmények adták.

Az ipar és az építőipar nemzetgazdasági szerepe				
A szektor aránya	Országosan	Megyék átlagában	Dél- Alföldön	Csongrád megyében
Bruttó hozzáadott értékből, 2015	31,9	40,6	34,0	28,6
15–74 éves foglalkoztatottakból, 2016	30,3	33,6	30,6	26,3

Forrás: KSH

Kereskedelem

A kiskereskedelmi üzletek száma 2012 óta folyamatosan csökken. Jelenleg 6 ezer üzlet látja el a megye lakosságát.

Idegenforgalom

Az évtized eleje óta fokozatosan élénkül a megye idegenforgalma. 2016-ban Csongrád megye kereskedelmi szálláshelyein 288 ezer vendég összesen 603 ezer vendégéjszakát töltött el. A megyében regisztrált vendégéjszakák héttizedét a belföldi turizmus adta. A vendégek egyharmada külföldről érkezett, legtöbben Romániából, Szerbiából és Németországból jöttek.

Szeged szerepe kiemelkedő a megye idegenforgalmában, itt koncentrálódott az összes vendégéjszaka 63%-a. A megyeszékhely mellett 2016-ban a gyógyfürdőjéről híres Mórahalmon összpontosult a vendégéjszakák további 13%-a, emellett Hódmezővásárhely, Makó és Szentés idegenforgalma volt még számottevő.

Vendéglátás

A vendéglátóhelyek száma az elmúlt években folyamatosan csökkent, a 2016. évi szám már csak 84%-a a 2011. évi bázisnak.

Beruházás

2015 végére – az uniós költségvetés ciklusváltásával összefüggésben – az uniós támogatásból finanszírozott fejlesztések többsége befejeződött. 2016-ban az ipari – elsősorban a víz- és hulladékgazdálkodási – beruházások volumene a 2015. évi töredékére esett vissza, a megyei székhelyű szervezetek beruházási volumencsökkenését is nagyrészt ez okozta. Legnagyobb mértékben a tudományos és műszaki tevékenység fejlesztési kiadásai emelkedtek, ami döntően a szegedi lézerközpont megvalósításához kapcsolódó beruházásnak köszönhető. A Csongrád megyei székhelyű szervezetek által megvalósított beruházási értékből 2012 és 2016 között átlagosan 269 ezer forint jutott egy lakosra, mely az országos átlagnak 63, a megyék átlagának 85%-át tette ki, a régióssal pedig csaknem azonosan alakult. A vizsgált ötéves időszakra számított átlagos mutatót tekintve Csongrád a főváros és a megyék alkotta rangsor 12. helyét foglalta el.

2012 és 2016 között a megyei székhelyű szervezetek a beruházások legnagyobb részét (57%-át) épületek és egyéb építmények építésére, 41%-át gépek, járművek beszerzésére, felújítására fordították.

Kutatás- fejlesztés

A kutatási-fejlesztési tevékenység ugyan erőteljesen a fővárosban koncentrálódik, azonban e tevékenység terén Csongrád a megyék között igen előkelő helyen áll, melyben szerepet játszik Szeged nagy múltú felsőoktatási intézményrendszere, mint kutatási bázis. 2016-ban a megye 250 kutatóhelyén összesen 4527 fő (ezen belül: 2625 kutató, fejlesztő) dolgozott, ami az ország kutató-fejlesztő helyeinek 9,2, az országos K+F-létszám 8,3%-át (a kutatók esetében 6,7%-át) jelentette, mely arányokkal az első helyet foglalta el a megyék rangsorában.

2.2. Csongrád megye gazdasági jövőképe

Az MFKB egyik fontos feladata a megye gazdaságának a jövőképehez igazítani a szakképzést. Ez a munka kezdődött el 2017-ben a kamara koordinálásban. Úgy ítéljük meg, hogy jelenleg egy stratégiai inflexiós pontban vagyunk. Az üzleti életben gyökeres változások zajlanak:

- A számítógépet, a képernyőket maga mögött hagyja az internet: jön a „dolgok internete” IoT, új lendületet kap az automatizáció, és megjelenik a robotika az élet minden területén.
- Az önkiszolgáló, autonóm rendszerek a tanuló algoritmusok és a mesterséges intelligencia fejlesztéseknek köszönhetően az élet minden területét átalakítják: a mezőgazdaságtól a közlekedésig, a bankszektortól az oktatásig.
- A munka világa a jól automatizálható manuális rutinfeladatok felől összezsugorodik és kitágul a strukturálatlan problémamegoldás valamint az új információk alkalmazása felé.

Ebből adódóan a megyei jövőkép arra épít, hogy egy megyei vállalkozás - működjön bármely szektorban -, csak akkor maradhat versenyképes 2030-ra, ha a digitalizáció, automatizáció, robotizáció és autonóm munkavégzés hívószavakkal kapcsolatban van saját stratégiája.

Megyei szinten az alábbiakat ajánljuk jövőmisszióként:

DIGITALIZÁCIÓ: minden munkafolyamat kapjon digitális ujjlenyomatot. Az autonóm rendszerekhez először is adatok, sőt úgynevezett meta adatok kellenek.

AUTOMATIZÁCIÓ: minden megyei vállalkozás évről évre kezdjen bele egy-egy belső folyamatának automatizálásába.

ROBOTIZÁCIÓ: induljanak megyei diákcsoportok a robotolimpián, az informatikai képzések mellett legyen robotikai középiskolai és egyetemi specializáció, és az 500

főnél nagyobb megyei üzleti vállalkozások mutassanak példát robotika területén: legyen az ipari robot, chatbot, vagy akár virtuális asszisztens minden ilyen cégnél.

AUTONÓM MUNKA: a harminc év alatti munkavállalók számára alakuljanak kísérleti programok, ahol szakítunk a „8óramunka/8órapihenés” elvével. Tudva, hogy ez a generáció nem csak a neten, hanem a munkahelyek között is „szörföl”, építsünk erre munkahelyi foglalkoztatási modellt.

A jövőképeépítésben a kamara által felvállalt feladatok:

Mentorokat keresünk: Várjuk azokat a megyében eredményekkel és elkötelezettséggel rendelkező első számú vezetőket, akik a kamarai gazdasági jövőkép véleményezésére, fejlesztésére vállalkoznak, és évente minimum egy-egy fél napot hajlandók a jövőkép aktualizálására szálni.

Műhelykonferenciákat szervezünk: Várjuk azokat a szakmájunkban elismert menedzsereket, munkahelyi vezetőket, tisztségviselőket, akik részt kívánnak venni egy megyei konferencia sorozaton a megye nagyvárosaiban, ahol saját cégük, szervezetük illeszkedését mutatják be a jövőkép egyes témáihoz.

Pályázatot hirdetünk: Minden évben várjuk azokat a jövőképhez kapcsolódó legjobb gyakorlatokat bemutató esettanulmányokat, melyeket 40 évnél fiatalabb szakemberek készítenek.

Kapcsolódási pontot ajánlunk: A megyei gazdasági jövőkép online verziójába beágyazzuk partnereink jövőképét, küldetését. Úgy fejlesztjük interaktív tartalmunkat, hogy erre minden megyei vállalkozásnak lehetősége legyen.

A megye gazdasági jövőképe a szakértőink szerint az alábbi:

Megyénk GDP volumene 2025-re érje el magyar GDP átlagát. A megye termelékenységét 2030-ra a hazai TOP5 között tartsák számon. A megye 50 főnél nagyobb gazdasági szereplőinek legyen működő gazdasági kapcsolatrendszere a Temesvár – Újvidék – Szeged háromszögben.

Megyénk gazdasági növekedését 2030-ig nem egy „motorra”, vagy egyetlen nemzetközi integrátorra épülve képzeljük el. Megyénk adottsága és erőssége a következő évtizedben is a „több-lábon-állás”.

Ezek között kialakultak olyan húzóágazatok, melyben 2030-ra a megyében foglalkoztatottak legalább felét foglalkoztassák:

- egyetemi és akadémiai háttérű **tudásipar**
- klinikai kapcsolatokra épülő **egészségipar**
- természeti adottságokra építő **zöldgazdaság**
- regionális beszállítói láncokra építő **élelmiszeripar és kereskedelem**
- a szoftveripari hagyományokra építő **infokommunikációs és technológiai szektor**
- a beruházásokra és kulturális hagyományokra építő **programturizmus**

Emellett minden megyében működő gazdasági társaság rendelkezzen digitális ujjlenyomattal, legyen éves automatizálási és energiahatékonysági programja, és a fenti húzóágazatokban nevesített megyei szereplőkkel legyen közös projektje.

A 6. sz. melléklet a teljesség igénye nélkül tartalmazza azt a mutatószám rendszert, amelyben a megyei gazdasági jövőkép kiemelt tervezett mutatói szerepelnek. A 7. sz. mellékletben példákat fogalmaztunk meg, illetve azt szemléltettük, hogy milyen kérdéseket kell megválaszolni a következő évtizedben a húzóágazatokra.

2.3. Demográfiai helyzet

A társadalom és a gazdaság szempontjából egyaránt meghatározó kérdés a népesség számának megyei alakulása.

Csongrád megye népességének számát, nemek és életkor szerinti összetételét a 8. számú melléklet tartalmazza.

Csökkenő népességszámmal számolni kell a jövőben is, a mellékeltben szereplő korfa bemutatja, hogy a képzésből kikerülő pályakezdeők száma drasztikusan csökkenni fog a közeljövőben. A ma 24 évesekhez képest a 17 évesek száma 30 %-kal kevesebb. 2017. január elején Csongrád megye lakónépessége 401,5 ezer fő volt, közel 3 ezer fővel kevesebb, mint egy évvel korábban. A népesség csökkenésében a természetes fogyás és a vándorlási veszteség egyaránt szerepet játszott. 2017 első félévében 1640 elveszületést és 2961 halálozást anyakönyveztek, előbbiek száma 3, utóbbiaké 12%-kal több volt, mint az előző év azonos időszakában. Az első hat hónap mérlege alapján a természetes fogyás következtében a megye lakónépessége 1321 fővel csökkent, 25%-kal többel, mint 2016 I. félévében.

Csongrád megye népességének alakulása, 2010-2017. január 1.								
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Csongrád megye (fő)	423 240	421 827	411 764	409 571	407 389	406 205	404 459	401 469
Változás %-ban (2010=100 %)	100,00%	99,67%	97,29%	96,77%	96,25%	95,98%	95,56%	94,85%
Változás %-ban (előző év = 100 %)	–	99,67%	97,61%	99,47%	99,47%	99,71%	99,57%	99,26%

Forrás: KSH

2.4. Munkaerő-piaci kereslet-kínálat a megyében

Gazdasági aktivitás

A Központi Statisztikai Hivatal munkaerő-felmérése alapján kedvezően változott a népesség gazdasági aktivitása Csongrád megyében, az aktív népesség bővülése mellett a növekvő foglalkoztatottság csökkenő munkanélküliséggel párosult. 2017. I. félévében a megye 15–74 éves népességének 61,5%-a – 188 ezer fő – volt gazdaságilag aktív, azaz foglalkoztatott vagy munkanélküli. Ezzel az – országos átlaggal lényegében megegyező – aránnyal Csongrád a megyék rangsorának középmezőnyében állt. A gazdaságilag aktívak közül 181 ezren foglalkoztatottként, 7 ezren munkanélküliként voltak jelen a munkaerőpiacon.

2010 és 2017 között a 15-74 éves népességen belüli foglalkoztatási arány 9,6 százalékponttal, 59,2%-ra emelkedett, ami megegyezik az országos átlaggal, a munkanélküliségi ráta pedig 3,8%-ra mérséklődött, a megyei adat 0,4 százalékponttal az országos átlagnál is alacsonyabb volt. A főváros után Csongrád megyében volt a legtöbb a felsőfokú végzettséggel rendelkező foglalkoztatottak aránya, 2016-ban 29%.

Keresetek

A KSH adatai szerint (a 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai) 2016-ban Csongrád megyében átlagosan 100 ezren álltak alkalmazásban, 3,1%-kal többen, mint egy évvel korábban. Az alkalmazottak több mint fele fizikai munkát végzett, közel kilenctizede teljes munkaidőben dolgozott. Az alkalmazottak 61%-át foglalkoztató versenyszférát 4,5%-os létszámnövekedés jellemezte, míg a költségvetési szerveknél lényegében ugyanannyian dolgoztak, mint 2015-ben. 2016-ban az alkalmazottak 4,7%-a a mezőgazdasági szektorban, 27%-a az iparban, 4,0%-a az építőiparban, míg a szolgáltatási területen a 64%-a dolgozott. A termelő szférán belül a feldolgozóiparban (24%), a szolgáltató szektorban pedig az oktatás területén (16%) alkalmazásban állók aránya volt a legjelentősebb. Ezen kívül az alkalmazottak egyaránt több mint tizede dolgozott az egészségügyben és a kereskedelemben.

2016-ban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó keresete átlagosan 5,9%-kal 224 ezer forintra, míg az adókedvezmények nélküli nettó átlagkeresetük 7,5%-kal 149 ezer forintra nőtt 2015-höz viszonyítva.

Noha a keresetek a dél-alföldi régióban továbbra is Csongrád megyében voltak a legmagasabbak, 2016-ban a régiós és az országos átlagnál is kisebb mértékben

emelkedtek, és 15%-kal alacsonyabbak voltak, mint az országos átlag.

A legmagasabb nettó átlagkereset a jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül az energiaiparban, az információ és kommunikáció, a tudományos és műszaki tevékenység területén, míg a legalacsonyabb a vendéglátás, az egészségügyi szolgáltatás és az adminisztratív szolgáltatás területén volt jellemző. *9. számú melléklet* táblázata A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete 2016-ban.

Az utóbbi évek kedvező foglalkoztatási folyamataihoz jelentős mértékben járult hozzá az uniós források lehívásának felpörgetése, az energiahordozók világpiaci árának csökkenése és a fontosabb uniós partnereink jó gazdasági teljesítménye. Az elmúlt években a munkaerő-keresletet és kínálatot a hagyományos tényezők mellett újabbak is alakították:

- A potenciális munkaerő-kínálatot jelentő 15–64 éves korosztály létszáma folyamatosan csökkent, viszont az 50-es évek első felében született nagy létszámú korosztályok végleges munkaerő-piaci kilépését fékezte a nyugdíjkorhatár emelése,
- A tankötelezettségi korhatár, összhangban az Európai Unió tagországai többségének gyakorlatával, 18 évről 16 évre változott. Az oktatásból szakképzettség nélkül és hiányos általános ismeretekkel kilépők azonban várhatóan továbbra is nehezen tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.
- A munka és a gyermeknevelés közötti összhang javítását célozta a gyermekgondozási ellátás ideje alatti munkavállalási korlátozások jelentős enyhítése.
- A korábbi jövedelemhez többé-kevésbé kötődő álláskeresési járadék folyósítási időtartama három hónapra csökkent, ennél még nagyobb változást jelentett az ellátórendszerben a segélyezésnek a közfoglalkoztatással történő összekapcsolása. A közfoglalkoztatás minden korábbinál magasabb szintre történő felfuttatásával olyanok is beléptek a munkaerőpiacra, akik hosszú évek óta legfeljebb alkalmilag dolgoztak, tehát a közfoglalkoztatásnak határozott kínálatnövelő szerepe volt. Országos összehasonlításban a megyében az országos átlagnak megfelelő azok száma, akik voltak már közfoglalkoztatottak. A rendszer várható változtatásának lényeges hatása lesz a munkaerőpiac egészére.

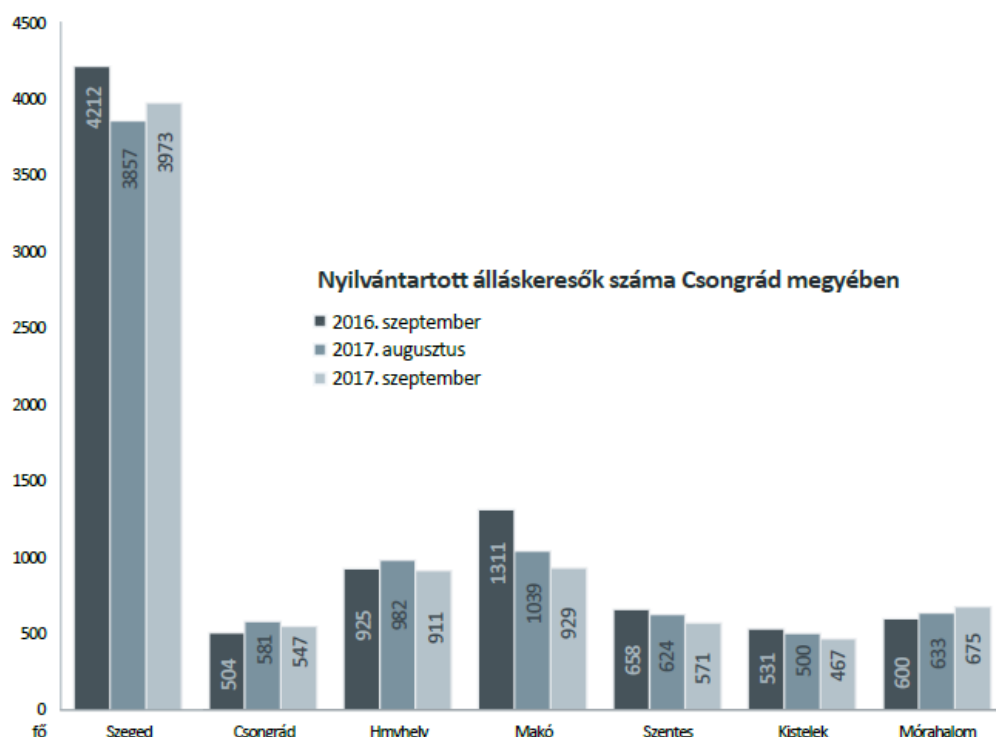
A közfoglalkoztatottakra vonatkozó adatokat a *10. számú melléklet* tartalmazza.

- A 2016-20 között rendelkezésre álló Európai Unió források nagyban segíthetik ezen, munkanélküliség által érintett csoportok munkaerőpiacra történő visszavezetését.

- Ausztria és Németország 2011 májusától megnyitotta munkaerőpiacát a magyar munkavállalók előtt. Ez – párosulva a válság okozta sokkal, amely elsődlegesen az iparban, építőiparban dolgozó szakképzett férfiak munkahelyi biztonságát ingatta meg – felerősítette a munkaerő-piaci migrációt. A külföldön munkát vállalók létszámának növekedése először javította az itthon maradottak elhelyezkedési esélyeit, de egyre inkább érezhető negatív hatása is. Míg korábban a munkaerő-elvándorlás jellemzően csak az egészségügyben okozott munkaerő-utánpótlási gondokat, az utóbbi években már egyre több területről érkezett hasonló jelzés. Így hiány alakult ki a vendéglátóipari és kereskedelmi dolgozókból, de az ipari és építőipari cégek is komoly szakember utánpótlási gondokkal küzdenek.

Nyilvántartott álláskeresők

2017. szeptemberében 268 ezren szerepeltek a nyilvántartásban, négy év alatt az akkori mintegy 484 ezer főhöz képest az országban 45%-kal csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. Csongrád megyében 55%-os a visszaesés mértéke. A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása járások szerint:

Forrás: CSMKH

A megyénkben 8 073 álláskeresőt tartanak nyilván, az egy évvel korábbinál 7,6%-kal kevesebbet. A járások közül a legjelentősebb visszaesés Makón történt, ahol 29%-

kal mérséklődött egy év alatt az álláskeresők száma. Szentesen 13%-kal, Kisteleken 12%-kal, Szegeden 6%-kal, Hódmezővásárhelyen 14 fővel lett alacsonyabb a regisztrációban lévők száma. Mórahalmon 12,5%-os, Csongrádon pedig 8,5%-os növekedés történt.

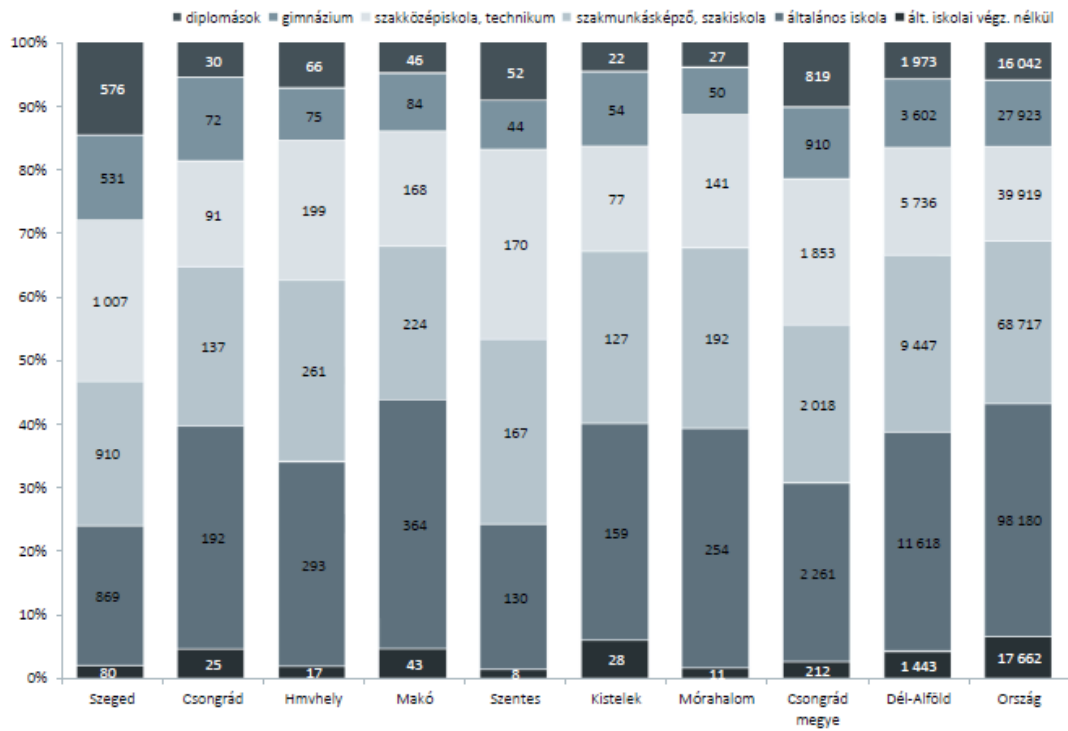
Az álláskeresők közel fele a szegedi, 11,5% a makói, közel ugyanennyien, 11,2% a hódmezővásárhelyi regisztrációban szerepelt. A nyilvántartott álláskeresők 11%-a volt pályakezdő.

Az országban nyilvántartott álláskeresők 43%-a alacsony iskolai végzettségű (legfeljebb általános iskolát végzett), 25,5%-uk szakmunkás, 15%-uk szakközépiskolát, technikumot fejezett be, 10,5%-uk gimnáziumban érettségizett, 6%-uk diplomás.

Szeged járásban a nyilvántartásban lévők 24%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel, 23%-uk szakmunkás, egynegyedük szakközépiskolát, technikumot fejezett be, 13,5%-uk gimnáziumban érettségizett, a diplomások aránya 14,5%-os. A hódmezővásárhelyi térségben a nyilvántartott álláskeresők 34%-a alacsony iskolai végzettségű, 29%-uk szakmunkás, 22%-uk szakközépiskolát, technikumot fejezett be, 8%-uk gimnáziumban érettségizett, 7%-uk diplomás.

A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása megyék szerint 2013-2017-ben a *11. számú melléklet* tartalmazza.

Nyilvántartott álláskeresők számának iskolai végzettség szerinti megoszlása
2017. szeptember

Forrás: KSH

A nyilvántartott álláskeresők arányának alakulását megyék szerint a *12. számú melléklet* tartalmazza.

2017. szeptember hónapban a megye foglalkoztatási osztályain bejelentett új álláshelyek száma 2 071 db volt. A hónap elején meglévő mintegy kétezer álláshellyel együtt több mint négyezer álláslehetőség volt a munkát keresőknek. A tárgyhónapban rendelkezésre álló állásbejelentések 52%-a volt támogatott foglalkoztatásra (főleg közfoglalkoztatás) vonatkozó igény. Az új állások 59%-ának betöltéséhez legfeljebb általános iskolai végzettség elegendő volt, 19%-ához szakmunkás, illetve szakiskolai végzettség, 18,5%-ához érettségi, 3,5%-ához diploma volt szükséges. A szeptember hónapban érvényes munkaerőigények 30%-a a közigazgatás (közfoglalkoztatás), 31%-a az ipar (beleértve az építőipart is), 8,5%-a a kereskedelem területéről származott. A munkaerőpiaci tartaléknak a 15-74 éves korosztályhoz viszonyított aránya Csongrád megyében 4,7%.

A munkaerőpiaci tartaléknak a 15-74 éves korosztályhoz viszonyított arányát 2016-ban országos összehasonlításban a *13. számú melléklet* szemlélteti.

Iskolarendszerből kikerülő fiatalok munkaerő-piaci helyzete

Immár tizenegyedik alkalommal került lebonyolításra a megyében működő középfokú tanintézmények nappali tagozatáról kikerülők körében elvégzett felmérés. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának célja a megye térségeiben, nappali tagozaton tanulmányaikat befejező diákok megszerzett képzettségének, szakirányának felmérése, illetve munkaerő-piaci helyzetének és elhelyezkedési lehetőségeinek, továbbtanulási elképzeléseinek vizsgálata volt. A felmérés hitelességét jelzi, hogy a megyében az összes megkérdezett intézmény 98 %-a részt vett a vizsgálatban.

A visszaérkezett kérdőívek szerint a megyében, a 2016/2017. tanév végén, a középfokú tanintézményekben, nappali évfolyamon végzősök létszáma mintegy 5 300 fő volt.

A végzettek körében ez évben emelkedett a továbbtanulási hajlandóság, mivel a megyei összesítés alapján a teljes végzős létszám 63,5 %-a (egy évvel korábban 62,3 %-a), vagyis mintegy 3 400 fő kíván szándékai szerint továbbtanulni.

Az iskolák által küldött információk szerint a végzős létszám 24,3 %-a állásajánlattal rendelkezik. Ez a megyében 1 291 főt jelent.

A vizsgálatba vont érintettek 12,2 %-a, hozzávetőlegesen 650 fő válhat álláskeresővé Csongrád megyében (előző évben: 15 százalék, alig több mint nyolcszáz fő).

A megye egyes térségeiben várhatóan jelentősebb eltérések várhatók a munkaerőpiaci adottságok függvényében.

Térségek	Végzős létszám összesen (fő)	Ebből		
		Továbbtanul	Elhelyezkedik	Álláskeresővé válik
Szeged	3494	2223	856	415
Csongrád	231	157	56	18
Hódmezővásárhely	595	376	159	60
Makó	384	267	58	59
Szentes	487	279	126	82
Kistelek	25	25	0	0
Mórahalom	91	40	36	15
Csongrád megye	5307	3367	1291	649

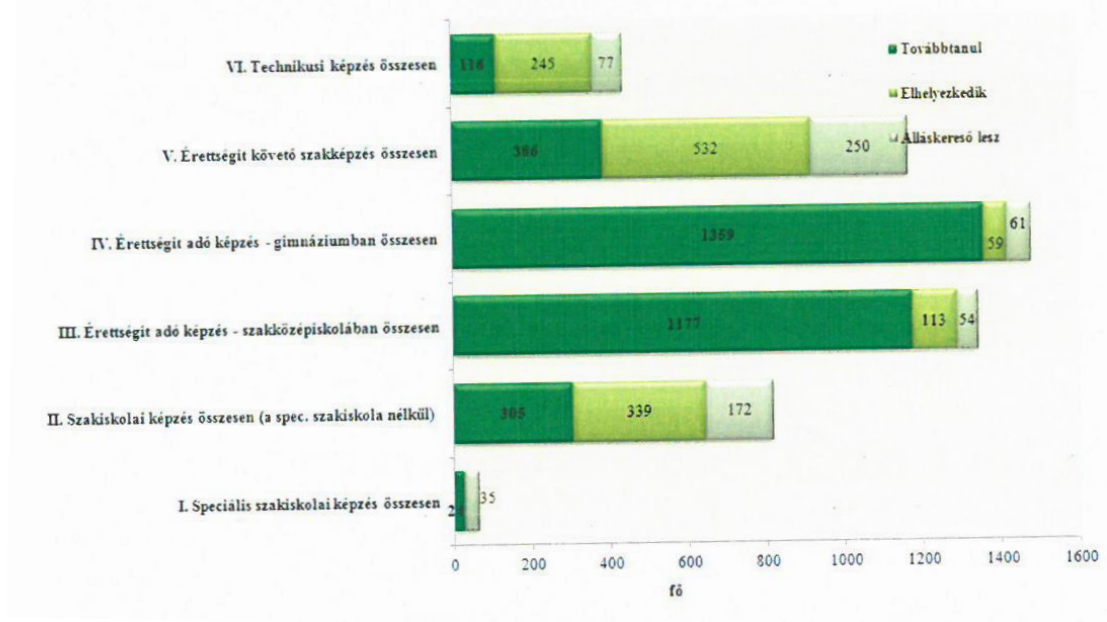
	megoszlás %	Megoszlás a végzős létszámon belül %		
Szeged	65,8%	63,6%	24,5%	11,9%
Csongrád	4,4%	68,0%	24,2%	7,8%
Hódmezővásárhely	11,2%	63,2%	26,7%	10,1%
Makó	7,2%	69,5%	15,1%	15,4%
Szentes	9,2%	57,3%	25,9%	16,8%
Kistelek	0,5%	100,0%	0,0%	0,0%
Mórahalom	1,7%	44,0%	39,6%	16,5%
Csongrád megye	100%	63,5%	24,3%	12,2%

Végzős létszám térségenként a 2016/2017-es tanévben

Forrás: CSMKH 2017.

Iskolatípusokat tekintve, a 2016/2017-es tanévben a legtöbb fiatal gimnáziumban érettségizik (1 479 fő) vagy szakgimnáziumban 1 344 fő szerez érettségi bizonyítványt. Szakiskolai tanulmányukat a várakozások szerint 816 fő (előző évben 1 111 fő) fejezi be, az érettségire épülő szakképzésből közel ugyanennyien (1 168 fő) kerülnek ki. Technikusi végzettséghez 438 fő (előző évben 353 fő) juthat, 62 fő (előző évben 100 fő) pedig speciális szakiskolában végez.

Végzős létszám képzési típusonként Csongrád megyében

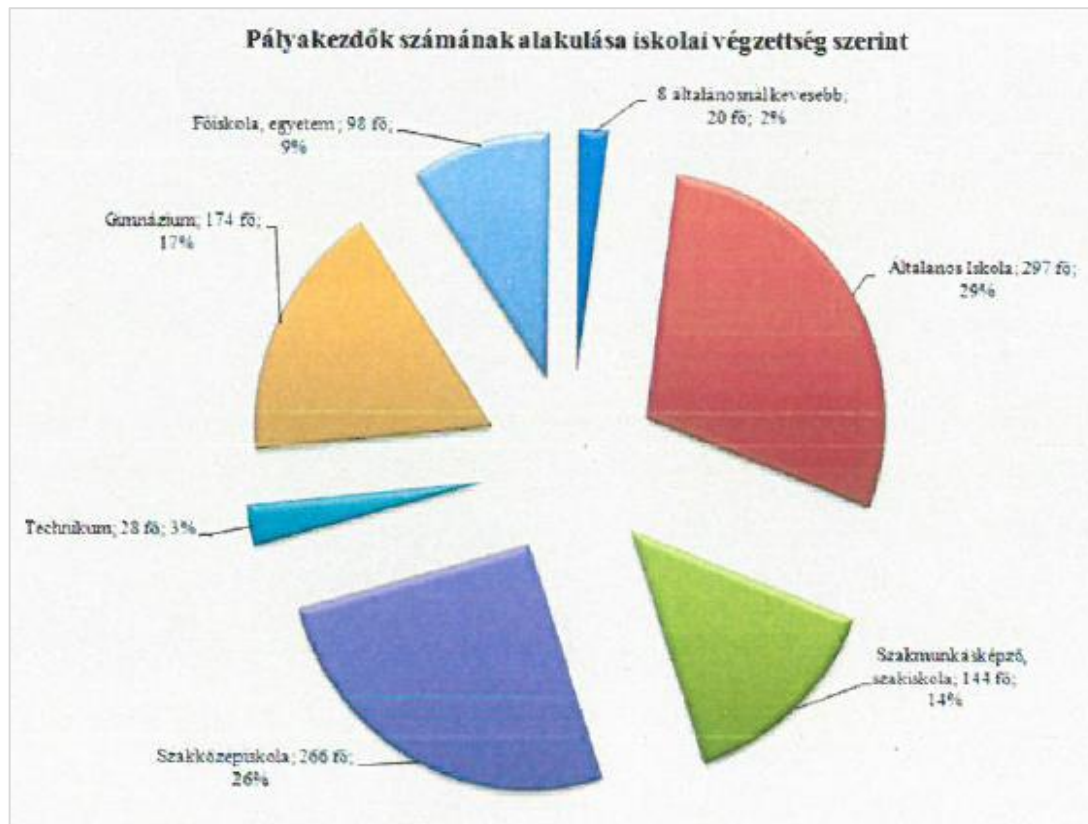
Forrás: CSMKH

A legjobb elhelyezkedési kilátásokkal a technikusok, az érettségít követő szakképzésből, illetve a szakiskolákból kikerülők rendelkeznek.

Szakképzettségüket tekintve elhelyezkedés szempontjából az átlagnál kedvezőbb helyzetben vannak a hegesztő, a pincér, a központifűtés- és gázhálózat szerelő szakmát szerzők. Létszámokat tekintve nagyságrendileg a legtöbb elhelyezkedő szakács, pincér, hegesztő szakmákban látszik.

Az adattárház adatai szerint 2017. június végén a járások nyilvántartásában mintegy 650 fő (előző évben 1 097 fő) pályakezdő álláskereső várható.

A pályakezdő álláskereső iskolai végzettség szerinti összetételének alakulása 2017. I. félév, egyben jelzi az e kategóriában rejlő munkaerő-piaci tartalékot is:

Forrás: CSMKH

2.5. Jogszabályi változások

Lényegében a 2011-ben megalkotott, azóta többször módosított, a nemzeti köznevelési és szakképzési jogszabályoknak a rendszeres felülvizsgálata, finomhangolása jellemző. A gazdaságban, a társadalomban zajló változásoknak megfelelően felgyorsultak a jogszabály-alkotási folyamatok. A szakképzésben érintetteknél gyakran vitákat generál a változás tempója, hiszen működésüket, finanszírozásukat, képzési aktivitásukat befolyásolja, sokszor meghatározza a jogi környezet. A szakképzés kontrolált keretek közötti működtetése több adminisztrációs kötelezettséggel jár, amellyel minden szakképzésbe bekapcsolódó szereplőnek számolnia kell.

Többek között a szakközépiskolai (korábban szakiskolai) tanulók gyakorlati képzésében új dimenziót jelent a tanulószervezés kötés szempontjából a kamarai garanciavállalás, ami a szakképző iskolákat 10-11. évfolyamos tanulóknál az iskolai tanműhelyi foglalkoztatás felülvizsgálatára ösztönzi. A gyakorlat-szervezést érintő érzékeny kérdés, hogy újradefiniálta a jogszabály a kizárólag gyakorlati képzést folytató tanműhely fogalmát. A szakképzési törvény szerint: „kifejezetten erre a

célra létrehozott vagy átalakított, a termeléstől, szolgáltató tevékenységtől térben vagy időben teljesen elkülönített, a nyilvántartást vezető szerv által a gyakorlati képzés időtartama alatt kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhellyel minősített, állandó tanműhely-vezetői felügyelettel működő, legalább nyolc tanuló képzésére alkalmas, iskolán kívüli gyakorlati képzőhely, ahol a tanulók tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás alapján vesznek részt a gyakorlati képzésben”. A példák azt szemléltetik, hogy új helyzetekben kell megoldásokat találni a gyakorlati képzésben. Ebben az esetben az alapvető szakmai kompetenciák fejlesztése a 9. szakképző évfolyam feladata, indokolt a törvényben a szigorú feltételek megfogalmazása a szakmai kerettantervben foglaltak teljesítéséhez.

Az MFKB-nek ismernie kell a szakképzés törvényi szabályozását, bár befolyásoló szerepe e téren közvetett: a szakképzés országos koordinációjában jelentős szerepet ellátó gazdasági kamarákkal információs csatornákat épít ki.

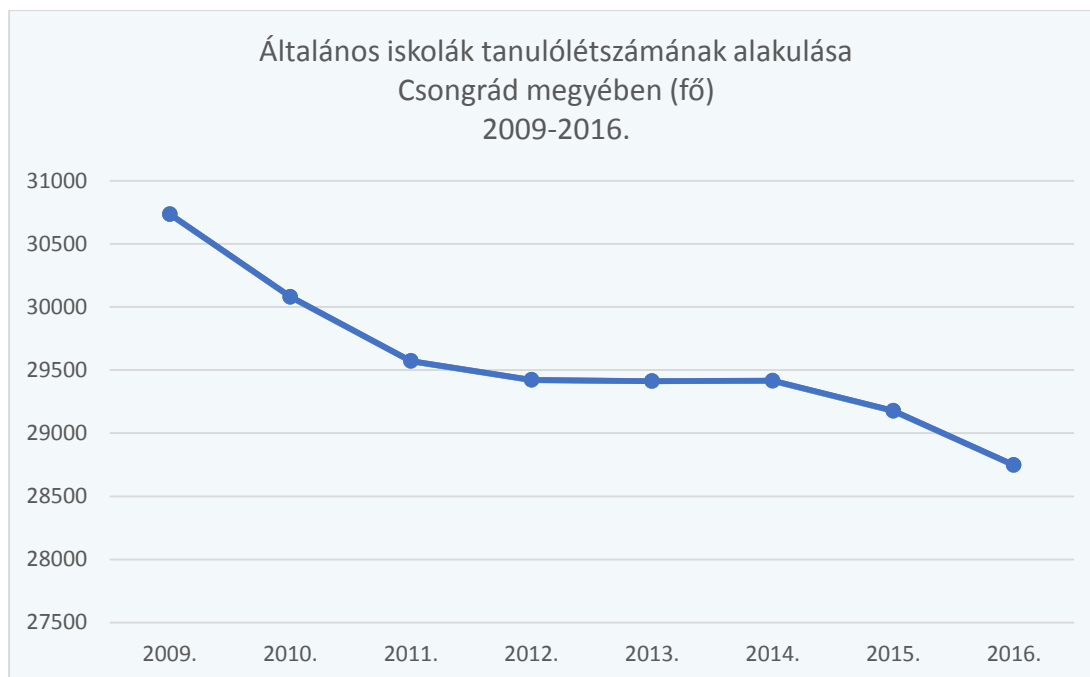
Az MFKB a jogszabályi változásokat, illetve azok hatását a szakképzésre a Csongrád megyei Szakképzés-fejlesztési koncepciójába beépíti, azok változását évente felülvizsgálja, és megjeleníti, kiegészíti. A jelenleg hatályos jogszabályok listáját a *14. számú melléklet* tartalmazza.

2.6. Beiskolázás a szakképzésbe

A szakképzésbe történő beiskolázás egyik meghatározó forrásának az általános iskolás korosztály tekinthető. Csongrád megye demográfiai folyamatai lekövethek a 2009. és 2016. közötti időszakban az általános iskolás tanulólétszámok összehasonlításával. A 2014. évet leszámítva évről-évre eltérő, de csökkenő ütemű változás írható le.

Általános iskolák tanulólétszámának adatai Csongrád megyében 2009-2016.			
Év	Létszám (fő)	2009. = 100 %	Előző év = 100 %
2009.	30 734	100,00 %	
2010.	30 079	97,87 %	97,87 %
2011.	29 570	96,21 %	98,31 %
2012.	29 421	95,73 %	99,50 %
2013.	29 411	97,78 %	99,97 %
2014.	29 414	99,47 %	100,01 %
2015.	29 176	99,17 %	99,19 %
2016.	28 746	97,74 %	98,53 %

Forrás: KSH

Forrás: KSH

Csongrád megyében az egyes járásokban a 7. és 8. általános iskolai osztályban tanulók számát felmenő rendszerben vizsgálva látszik, hogy a 2017/2018. tanévben mintegy 100 fővel többen kezdhették meg középfokú tanulmányaikat. Összességében azonban az általános iskolákban csökkenő létszámokkal kell a következő években is kalkulálni.

Általános iskolák 7-8. évfolyamán tanulók létszáma a 2016/2017. tanévben Csongrád megyében, járásonként		
Járás	7. osztály (fő)	8. osztály (fő)
Csongrád	151	144
Hódmezővásárhely	436	421
Kistelek	195	179
Makó	382	393
Mórahalom	225	227
Szeged	1 776	1 680
Szentes	335	351
Csongrád megye összesen	3 500	3 395

Forrás: KIR-STAT

Kérdés, hogy az általános iskolák mellett a gimnáziumban végzetek milyen utánpótlást jelentenek a szakképzés számára. Feltételezve, hogy a gimnáziumban érettségizettek alapkompenciái biztosabb háttérrel adnak a szakmák elsajátításához, a középfokú szakképzés számára akár előnyös is lehet ennek a

célcsoportnak a megjelenése a szakképzésben. Vagyis a gimnáziumot választók magas aránya önmagában nem tekinthető kedvezőtlennek, ha az érettségit követően – reálisan mérlegelik a felsőoktatásban való továbbtanulás lehetőségét.

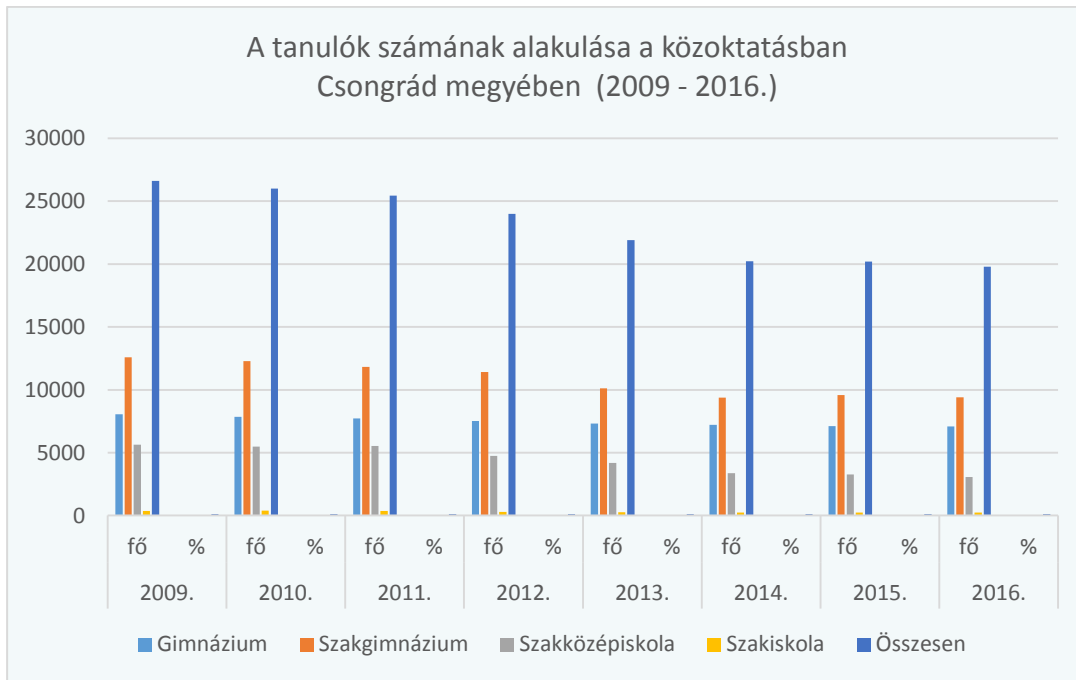
A gazdálkodóktól származó vélemények szerint az érettségi után szakképzésben tanulók a 34-es és az 54-es OKJ kódú szakképesítések esetén is hasznosíthatják „tanulási képességeiket”, amelyeket a hosszabb – és feltételezhetően alaposabb közismereti képzésben szereztek. Azonban az a vélemény is figyelemre méltó, hogy a majdani szakmatanuláshoz szükséges további készségek, munkaerő-piaci kompetenciák kialakítását a gimnáziumoknak is fel kell vállalni, amennyiben nem változtatják meg ennél az iskolatípusnál a beiskolázási feltételeket, azaz nem kötik mérhető, és ésszerű bemeneti feltételekhez a 8. osztályosok beiskolázását.

2.7. A szakképzés intézményrendszerének bemutatása

Egyrészt a demográfiai folyamatok, másrészt a közoktatási rendszerben az egyes iskolatípusok iránti tanulói/szülői döntés hatásai jelennek meg a Csongrád megyét jellemző, a tanulószám alakulását, a beiskolázási arányokat bemutató adatokban, amely a *15. számú mellékletben* található.

A demográfiai tényezők hatása kritikus méreteket öltött a megyében, 2009. és 2016. között mintegy 25,7 %-kal csökkent a középfokú közoktatásban tanulók száma. A gimnáziumokban 12,0, a szakközépiskolákban ez az aránycsökkenés 25,3 %. A csökkenés legnagyobb mértékben a szakiskolákat és speciális szakiskolákat érintette, mértéke 49,1 %. A szakképzés átalakításáról szóló kormányzati döntést követő időszakot, 2012. és 2015. éveket vizsgálva az egyes iskolatípusokban a változás ütemében jelentős különbség van. A szakiskolai létszám továbbra is évről évre növekvő ütemben csökken.

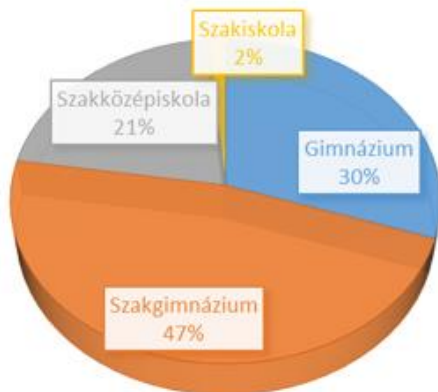
Rövidebb időszakot összehasonlítva 2015. és 2016. között 2,0 %-kal, differenciáltan csökkent a közoktatásban tanulók száma: a korábbi terminológia szerinti szakiskolai, speciális szakiskolai létszámban ez a csökkenés nagyon jelentős, 13,1 %-os, a gimnáziumokban csekély mértékű, 0,4 %-os. Sajnos, a szakközépiskolában sem történt létszámnövekedés, a változás ebben az iskolatípusban -1,7 %.

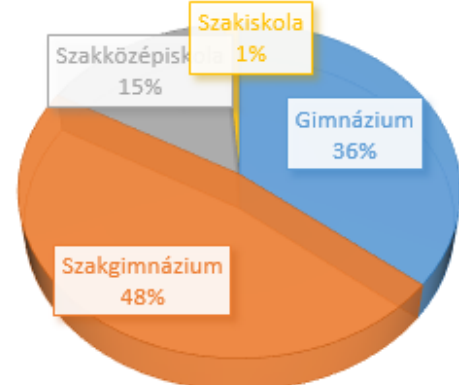
Forrás: KSH

A közoktatási rendszer képzési szerkezetének összehasonlítása
2009-2016. években, Csongrád megyében %-ban

**TANULÓK ARÁNYA A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBEN
CSONGRÁD MEGYÉBEN 2009-BEN**

**TANULÓK ARÁNYA A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBEN
CSONGRÁD MEGYÉBEN 2016-BAN**

Forrás: KSH

Köznevelési adatok és változásai a középfokú oktatásban Csongrád megyében 2009-ben és 2016-ban			
Köznevelés intézménytípusa	Tanulók száma 2009. (fő)	Tanulók száma 2016. (fő)	Különbség (fő)
Gimnázium	8 042	7 074	-968
Szakgimnázium	12 582	9 403	-3 179
Szakközépiskola	5 626	3 053	-2 573
Szakiskola	372	246	-126
Összesen	26 622	19 776	-6 846

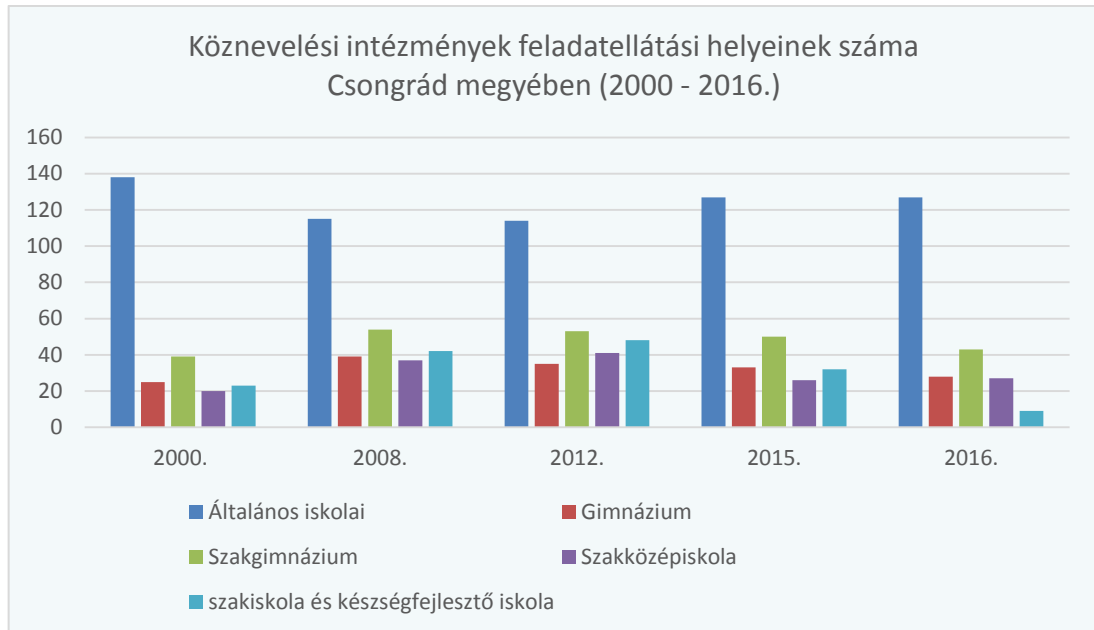
Forrás: KSH

A szakiskolák (korábbi speciális szakiskolák) létszamarányának évtizedes csökkenése tapasztalható az integrációs elvek érvényesülése miatt.

A feladat-ellátási helyek számának alakulása összefügg az iskolaalapítás viszonylagos szabadságával. Adminisztratív korlátozás jellemzően nincs, ugyanakkor ma már komoly korlátnak bizonyulnak a demográfiai folyamatok, a nem állami fenntartóknál az állam oktatást finanszírozó politikája.

A szakképzés intézményhálózatának folyamatos átalakítása zajlik jelenleg is, ez egyrészt a fenntartóváltással, megszűnéssel, vagy a képzési profil felülvizsgálatával, az alapítói dokumentumok módosításával függ össze. A 2017. évre vonatkozóan ezt az aktivitást a nemzeti köznevelési törvényben rögzítetteknek megfelelően a kamarai vélemények száma jelzi – a 16. számú *melléklet* mutatja be a megyében.

A köznevelési intézmények feladat-ellátási helyeinek száma Csongrád megyében az egyes iskolatípusokban (2000-2016.)

Forrás: NAV

A demográfiai változások hatására a középfokú képzésben megjelenő tanulószám csökkenés, az intézményfenntartásban bekövetkezett alapítói döntések némileg átrendezték a feladatellátási helyeket a megyében (2015-höz képest is), csökkentve a gimnáziumok és a szakgimnáziumok számát.

Szakképzési centrumok és tagintézményeik a Nemzetgazdasági Minisztérium fenntartásában

2015. július 1-jétől jelentős változás történt a szakképző iskolák fenntartásában és működésük körülményeiben:

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól (KLIK) a szakképző iskolák átkerültek a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) fenntartásába. Az NGM országosan 44 szakképzési centrumba szervezte intézményeit. Ezzel a fenntartóváltással a korábbi erős KLIK-es centralizációt követően a szakképző iskolák lényegében visszakapták iskolaszervezés – vezetés, részben gazdálkodás tekintetében is önállóságukat és ezzel motivációjukat is.

A szakképzési centrumok kialakításának szempontjai: a tanulói létszám, a település és intézményszerkezet, a gazdasági, földrajzi adottságok, a közlekedési lehetőségek. A szakmához jutás fontos feltétele az esélyegyenlőség biztosítása: a tanulók lakókörnyezetükben, vagy attól méltányos távolságra, vagy kollégiumi elhelyezéssel választhassanak iskolát, szakképesítést. Az látszik, hogy a szakmai képzésben pozitív

változás történt a centrumokba szervezéssel, hiszen a nagyobb szakmai önállóság erőteljesebb motivációval párosul, a tagintézmények részleges önállóságának is teret enged a rendszer. Rövidülnek a kommunikációs útvonalak a centrum és a hozzájuk tartozó tagintézmények között, javulnak a működés feltételei, jobb az eszköz-és anyagellátás.

Csongrád megyében két szakképzési centrum alakult:

- A Szegedi Szakképzési Centrum (SZSZC) 2017-től már 11 intézményt működtet Szeged Megyei Jogú Város területén. a 2017/2018. tanévtől kezdődően átadta intézményfenntartói jogait a Centrumnak a Hansági Ferenc Oktatási Alapítvány. A jövőben Mórahalmon a Szegedi Szakképzési Centrum tagintézményeként új szakképző iskola épül, amely bővíti a térségben az informatikai, pedagógiai, egészségügyi, sport és vendéglátós szakmák képzését, beiskolázási körzetébe a határon túli tanulókat is megjelölve. Az SZSZC törekszik olyan szakképesítések indítására is, amelyek ugyan nem rendelkeznek jelentős munkaerő-piaci relevanciával, de van érdeklődés irántuk, és a szolgáltatási lehetőségek bővülése (pl. fotográfus és fotótermék kereskedő) munkalehetőséget jelent.
- A Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum (HSZC) működési területe kiterjedtebb, 4 járáshoz köthető: Hódmezővásárhely Megyei Jogú Városban három szakképző iskolában (és egy kollégiumban), Csongrádon és Makón egy-egy, Szentesen három szakképző iskolában folyik szakmai képzés, a különböző térségi adottságok (gépészet, szolgáltatások, egészségügy, informatika) kiszolgálásának igényével. A Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum is a hármass partnerség egyik közreműködője annak az együttműködési megállapodásnak, amit a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara kötött Hódmezővásárhely Megyei Jogú Várossal

A szakképzési centrumok felsorolása a 17. számú mellékletben.

A szakképzési centrumokban közel 13 fő tanul nappalin, felnőttoktatásban, szakképzési HÍD programban és szakgimnáziumi képzésben. A felnőttoktatásban a második szakképesítés ingyenességével a korábbihoz képest teljesen új helyzet állt elő: az iskolarendszerű képzésben a beiskolázott létszám több mint 33 %-a esti tagozatra jár.

Tanulólétszám a 2017/2018. tanévben Csongrád megye két szakképzési centrumában

Megnevezés	Létszám (fő)		Szakgimnáziumi szakképesítések száma	Szakközépiskolai szakképesítések száma	Szakgimnáziumi ágazatok száma
	nappali	felnyitott- oktatás			
SZSZC	6 189	2 070	35	27	24
HSZC	3149	1 069	32	19	14

Forrás: SZSZC, HSZC

Agráriskolák a Földművelésügyi Minisztérium fenntartásában

Csongrád megyében az agrárszektorhoz igazodó agrárszakképzés alakult ki. A 7 agráriskola 2013. augusztus 1. óta a Földművelésügyi Minisztérium fenntartásában működik, a jövőben, ezekben az iskolákban várhatóan csak agrár-, és élelmiszeripari szakképesítésekben tanulókat képeznek (kifutó rendszerben, a szakmai záróvizsgákat követően befejezik az agrárprofilba nem illeszkedő képzéseket). A szakképzési centrumoktól eltérően az agrár-szakképzőknek nincs megyei, a fenntartót képviselő koordináló szervezetük, valamennyien teljes szakmai önállósággal működnek.

Az FM fenntartású iskolák nevét, elérhetőségét a 18. számú melléklet tartalmazza.

Az agrárképzőkben 14 szakképesítésre közel 2 000 főt készítenek fel nappali képzésben, az agráriumban a második szakképesítés ingyenessége ellenére sem elterjedt forma még a felnőttoztatás.

Egyházi fenntartók és szakképző iskoláik

Csongrád megyében – bár több egyház is fenntart iskolát a köznevelésben (művészeti képzések), 2017/2018. tanévig a szakképzésben csak jellemzően 3 van jelen mintegy 850 tanulóval (az ezekben oktatott szakképesítésekre terjed ki az MFKB javaslatvételi kötelezettsége). Tanulósámuk aránya a megyében a szakmai képzésben viszonylag alacsony, szakképzési tevékenységük azonban működési területükön, illetve az adott szakképesítésben versenyhelyzetet teremt, hagyományosan hiányt pótol, vagy kizárólagosságot biztosít.

Az egyházi fenntartású iskolák nevét, elérhetőségét a 19. számú melléklet tartalmazza.

Alapítványok, egyéb nem állami és nem egyházi fenntartók

Az elmúlt években erőteljesen érvényesült az a kormányzati szándék, hogy a szakképzés finanszírozása eltolódott az iskolafenntartói szerkezetben az állami és egyházi fenntartók irányába.

A 2016/2017. tanév végén megszűnt Szegeden a Szinergia Szakképző Iskola, több mint 70 tanulója a 2017/2018. tanévben a Szegedi Szakképzési Centrumban fejezi be a tanulmányait. További két szakképző iskola (a Hansági és a School of Business) fenntartói jogainak átadta állami illetve egyházi fenntartónak.

A 2017/2018. tanév indulásakor egyértelműen az látszik, hogy az alapítványi fenntartású szakképző iskolák szerepét, számát, beiskolázási lehetőségeit az állami intézkedések jelentősen megváltoztatták. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben az állami fenntartók rendelkeznek megfelelő képzési kapacitásokkal, az állam nem finanszírozza működésüket.

Jelenleg Csongrád megyében egy olyan alapítványi fenntartású iskola működik a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz tartozó szakképesítések esetében (Diana Vadász-felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola és Kollégium), amely a szakmaszerkezeti kormányrendeletben a 2017/2018. tanévre korlátozottan támogatott kategóriába sorolt szakképesítésekre iskolázhat be sajátos képzési struktúrája (fegyverműszerész és vadászpuskaműves szakképesítések) miatt, lényegében országos igényeket kielégítve. Az iskola bővíti szakmai kínálatát, nyitott és felkészült az agrár-szakképesítések oktatására is.

Összefoglalva: ha a köznevelési rendszer keretében zajló szakképzést vizsgáljuk a megyében, akkor az állami fenntartás keretében működő iskolarendszer túlsúlyáról beszélhetünk. Ennek az az oka, hogy Csongrád megyében több évtizedes múlttal rendelkező szakképzési intézményhálózat van. A szakképző iskoláknak többször változott ugyan a fenntartója (városi, megyei önkormányzatok, KLIK, NGM, FM), de működésük önkormányzati/központi forráshoz kötődött. A demográfiai helyzet kedvezőtlen változása miatt a nagy képzési kapacitásokkal, sokéves hagyománnyal rendelkező intézményi hálózat – úgy látszott – kihasználatlan marad. Ezen a helyzeten a második szakképesítés ingyenes megszerzésének lehetőségét biztosító iskolarendszerű felnőttoktatás, jellemzően az esti képzés változtat jelentősen. Erőforrás gazdálkodási és egyéb okokból a 2017/2018. tanévre szóló szakmaszerkezeti kormányrendelet tervezet szerint már csak az állami és egyházi fenntartók által működtetett iskolákban van központi finanszírozás a támogatott és a keretszámmal korlátozottan támogatott szakképesítéseknél (a Diánát leszámítva).

A magán, alapítványi és egyéb fenntartók közoktatási piacon maradását önfinanszírozó képességük biztosíthatja vagy korlátozhatja, a támogatott szakképzési piacon maradásra lényegében az állami intézményfenntartóhoz való csatlakozás kínálkozik.

Kérdés, hogy a jól működő nem állami fenntartású intézmények szakképzési tapasztalatait, kapacitásait szabad-e tartósan veszni-hagyni. Jogszabály módosítással, a működési körülmények, feltételek megkerülhetetlen kontrolljával színesíthetik a szakképzési palettát, versenyhelyzetet teremthetnek, ösztönözhetnek a képzési színvonal emelésére más fenntartókat is, illetve hiányhelyzetet szüntethetnek meg olyan területeken, ahol nincs jelen az állami szektor a képzésben.

2016-ban az Országos Képzési Jegyzék változása az intézmények jelentős részét érintette. Sor került szakképesítések szétválasztására és összevonására, szakmanevük átalakítására, az egyes szakképesítések képzési idejének megválasztására, néhány esetben a gyakorló szakasz és a ráépülés egy szakképesítésként történő kezelésére.

Változott az ágazati besorolás is, jelenleg a lehetséges 43 ágazatból az MFKB javaslattevői jogkörébe utalt 37-re adott javaslatot a szakmaszerkezeti döntéshez a 2018/2019. tanévre. Ez abból következik, hogy a bizottságnak a szakképzési törvény szerint nincs javaslattevői kötelezettsége a munkaerő-piaci relevanciával nem rendelkező művészeti, kulturális, kézműves, hagyományőrző, honvédelmi és rendészeti szakképesítésekre.

A szakképzés megyei intézményrendszere rendelkezik azokkal a kapacitásokkal, amelyek – folyamatos fejlesztés, korszerűsítés, technikai és módszertani változások mellett – biztosítják a szakképzésbe belépők felkészítését. Vannak olyan ágazatok/szakképesítések, amelyekbe más megyékből is beiskoláznak tanulókat (az intézmény jó hírneve, a megyehatár közelsége, a szakképesítés jellege miatt). Kevés azon szakképesítések száma, de azért előfordul, hogy az elmélet elsajátítására a tanuló más megyében talál lehetőséget, de a gyakorlatát Csongrádban folytatja (pl. látszerész és optikai árucikk-kereskedő). A fentiek alapján a javaslattevői időszakában indokolt a megyei MFKB-k közötti együttműködés néhány szakképesítés támogatási formájának vagy keretszámának meghatározásakor.

2016. szeptember 1-től az intézményrendszer nemcsak nevében, de tartalmában is változott, a változásokat rögzítő táblázat a *20. számú mellékletben* található.

2.8. Ágazatok, szakképesítések helyzete a megyei szakképzésben

A Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság azt az elvet képviseli, kommunikálja és javaslataiban is érvényesíti, hogy a munkaerő-piaci igényeket prioritásnak tekintő, de a szakmaválasztás humán szempontjait is mérlegelő szakmaszerkezetre van szükség a megyében.

A bizottság javaslattevői tevékenységével összefüggő tényezők, szakmai érvek, javaslatok:

- A hagyományos képzések szerepét - amelyek gyakorlatilag évről évre biztosítják gazdálkodók/szervezetek természetes munkaerő utánpótlását -, meg kell őrizni. A szakképesítések jelentős hányada ebbe a kategóriába sorolt. Ugyanakkor a hagyományos szakmák is tartalmazzak a gazdasági igényekhez köthető változásokat, ezért az OKJ felülvizsgálata időről-időre indokolt. Nemcsak a szakmanevék, hanem a szakmai tartalmak is változnak. A szakmai és vizsgakövetelmények, illetve a kötelező szakmai kerettantervek időről-időre történő áttekintését, életszerűvé tételét, a szakmai tartalmak megújítását, az alapkészségek kialakításának biztosabb alapokra helyezését sürgetik a vállalkozások is. Az ágazati készségtanácsok jövőbeni megalakulásával, az alulról jövő kezdeményezésekkel szembeni pozitív várakozások fogalmazódnak meg. Az MFKB minden lehetséges fórumon közvetíti azt a vállalkozók által sokszorosan megfogalmazott igényt, hogy korszerű ismeretekkel készítsenek fel az iskolák és a gyakorlati képzőhelyek a szakmai vizsgára és a munkavállalói létre.
- Az iskolarendszer a gazdasági igények megfogalmazását követően egy-egy szakképesítést csak legkorábban két éves csúszással (a szakmaszerkezeti kormányrendelet megjelenését követő tanévben) tud indítani. Újabb 3-5 év múlva kerülhet sor az adott szakképesítést szakmai záróvizsgálattal lezáró tanulók munkaerő-piacra történő kibocsátására.
- Megjelennek teljesen új, több szakma ismerettartalmát ötvöző szakképesítések, amelyekre minden szakképzésben résztvevő szereplőnek fel kell készülnie. Ilyenek a Bizottság által javasolt, és a szakmaszerkezeti kormányrendeletbe beemelt mechatronikai képesítések (mechatronikus karbantartó, mechatronikai technikus).
- Támogatott területként kezeljük az elektronikai szakmákat, (elektronikai műszerész, elektronikai technikus), informatikai képzéseket. A szakképző iskolákban nemcsak a tanulóknak, az elméleti oktatóknak, szakoktatóknak, de a nyilvántartásba vett gyakorlóléhelyeknek is fel kell készülni az új technológiákból. A gyakorlati képzőhelyek nyilvántartásba vételének feltétele, továbbá tanulószerveződésben vállalt kötelezettsége a szakmai és vizsgakövetelményekben rögzített kimeneti követelményeknek megfelelő feltételek biztosítása. Kiemelendő továbbá, hogy egyre elterjedtebbé válik a

teljesítési megbízotti rendszer működése a vizsgafelkészítési kötelezettségek teljesítésére.

- Napjaink kulcskérdése, hogy kiket (hogyan és milyen módszerrel) tud bevonni a szakmaválasztók közül a szakképző iskola a képzéseire. A korszerű szakképesítések figyelemfelkeltő, interaktív megismertetésére az MFKB résztvevője és támogatója a szakmabemutatóknak, pályaválasztási rendezvényeknek.
- A gazdálkodók számára a következő években a munkavállalók várható tömeges nyugdíjba vonulása miatt – kiemelten a „kétkezi” szakmák esetében – komoly kihívás lesz a szükséges munkaerő biztosítása. A technológiai korszerűsítés, az automatizáció, az elektronika, a robotika kiválthat munkahelyeket, de az azt működtetni képes, felkészült munkavállalókra akkor is szükség lesz. A technológiai váltás sürgeti az elektronikai, és az informatikai ágazatok fejlesztését az iskolarendszerben.
- A gépészet és építészet szakmacsoportok mellett ma már hiányterületnek minősül a közlekedés, a faipar, élelmiszeripar is.
- Szükség van a termelési és a szolgáltatási területeken is a természetes munkamegosztás miatt a „lányos szakmák” támogatására.
- Változatlanul nagy az érdeklődés a „divatszakmák”, például a szépművészeti szakképesítések iránt.
- Nehéz a fogadó ipari háttér hiánya illetve speciális profilja miatt a szakközépiskolai képzésben többek között női szabóra, eladóra, fehérnemű készítő és kötöttáru előállító, ruhaipari technikusra, húsipari termékgyártóra beiskolázni.
- Az egészségügyi és szociális szakképesítések iránti érdeklődést részben a későbbi elhelyezkedési lehetőségek, részben a hiány-szakképesítésekbe történő besorolás támogatja.
- A ráépülés szakképesítések nappali képzésben tanuló szerződés kötés lehetőségével egy adott tevékenység magasabb színvonalon való ellátását biztosítják, első szakképesítésnek számítanak. A foglalkoztatók szempontjából ez azt jelenti, hogy növekszik potenciális alkalmazottjaik munkavégző képessége. Indításukat a Bizottság támogatja.
- A jogszabályi változások miatt az iskolarendszerű felnőttoktatás, a második ingyenes szakképesítés szerzés lehetősége komoly érdeklődésre tarthat számot a jövőben. Elsősorban a rokon szakmákban szerzhető többlet-tudás lehetősége növeli a beiskolázást. Jelentős létszámnövekedésre lehet számítani az elkövetkező időszakban ezen a területen, ezt a 2017/2018. tanévi beiskolázások már egyértelműsítik. A második szakképesítés mellett szakképzettséggel nem rendelkezők esetében az első szakma megszerzésének térítésmentes lehetőségét is biztosítja a felnőttoktatás.

Az agrárgazdaság-, az agrár-szakképzések helyzete Csongrád megyében

Néhány adat, amely súlyánál fogva kiemeli az agrár-képzés fontosságát, jelzi a megye adottságait, termékszerkezetét:

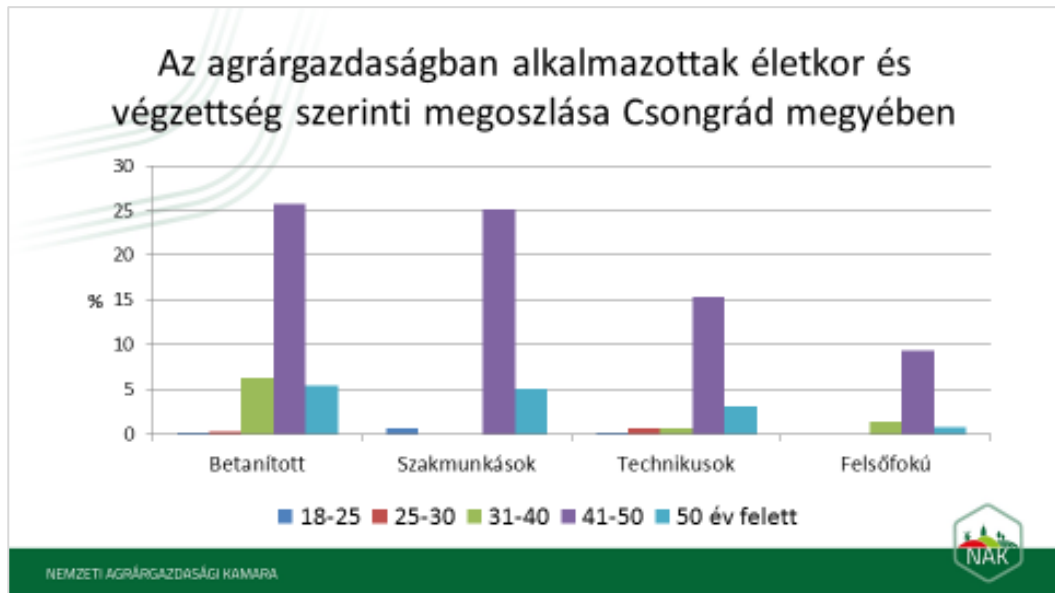
A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatóságától érkezett információk alapján az utóbbi 5 év átlagait tekintve néhány, a szektort jellemző adattal megerősítjük az agrár-képzés szerepét a megyében.

Csongrád megye agrárgazdaságának súlyát szemléltetik az alábbiak néhány kiemelt mutatójánál:

Agrár-gazdasági terület / termék	aránya az országos adatok %-ában
mezőgazdasági terület	5,5
halastó	11
szántóterület: legjelentősebbek a gabonafélék, legjelentősebbek	6-11
zöldpaprika	52
fűszerpaprika	17
fokhagyma	75
petrezselyemgyökér	54
gyümölcs- és szőlőtermelés, legjelentősebb az őszibarack	5,5 40
sertés-, juh-, ló- és lúdállomány	5
vágósertés	8
vágóbaromfi	7

Forrás: NAK Csongrád Megyei Igazgatósága

- Az agrárgazdaságban is jellemző a munkavállalók magas átlagéletkora, kevés az agráriumban elhelyezkedő fiatalok aránya. Jól szemlélteti mindezt a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2015. évi megyei statisztikája. Kívánatos az ágazatban a fiatalítás, a szakképzettek arányának növelése. Pályaorientációs tevékenységük is erre irányul.

- Az agrár-szakképesítéseknél is számolni kell a megnövekedett ágazati igényekkel. A nappalis képzések mellett megfogalmazódik a már végzett szakemberek szaktudásának folyamatos, korszerű ismeretekkel történő kiegészítése.

A pék, és a húsipari termékgyártó tananyagtartalom és felkészítés az érintettek véleménye szerint megfelel a gazdaság elvárásainak, míg az élelmiszeripari technikus képzés nem minden esetben, mert túl általános ismereteket közvetít. Az élelmiszeripari szakképesítésekre aggasztóan kevés a jelentkező, a pályaorientációs rendezvényeken történő motiválás, a cégek ez irányú marketing tevékenysége elengedhetetlen. A végzettek közül a jobb életkedési kilátások miatt sokan választják a külföldi munkavállalást a magasabb jövedelem szerzés miatt, ezért a hazai/megyei üzemekben komoly hiánnyal kell számolni az elkövetkező években (húsipari termékgyártó, pék, tejipari szakmunkás).

- Az élelmiszeripari üzemekben a műszaki feladatok ellátásához ipari, gépészeti végzettségű szakemberek is szükségesek, az utánpótlás igényét a természetes demográfiai folyamatok (tömeges nyugdíjazás) erősítik (pl. villanyszerelő, gépbeállító szakmákban).
- Bár Csongrád megye nem tartozik az erősen erdősíttetett megyék közé, a szakember utánpótlásban jelentős feladatot vállal agráriskolái révén. Az erdőgazdálkodás, a természeti értékek megóvása, a levegőminőség

javításának társadalmi (és gazdasági) igénye felértékeli az erdészeti képzéseket. Ennek egyik jövőben prognosztizálható hiány-szakképesítése az erdészeti szakmunkás OKJ-s képesítés lehet. Iskolarendszerben történő képzését az összetett ökológiai – műszaki tartalom indokolja. (21. számú melléklet az Országos Erdészeti Egyesület erdőgazdálkodás szakszerűségét szorgalmazó javaslata).

- Az OKJ módosításával ismét különvált az erdészeti és a vadgazdálkodási technikus képzés. Alapvetően intézmény-fenntartási kérdés, hogy az országban hol kerüljön sor erdésztechnikus szakképesítés oktatására. Döntést igényel, hogy a munkaerőpiac ellátása a megyében és regionálisan mely iskolákhoz köthető. Csongrád megyében országos elismertségű iskolákban folyik a képzés.
- Közösségi eredet jelzéssel több megyei termék rendelkezik, ezek is megerősítik az előállításukhoz szükséges szakértelem átadását a képzési rendszerben:

Az oltalom formája	Termék megnevezése
Oltalom alatt eredet megjelöléssel	Szegedi szalámi
	Makói vöröshagyma
	Szegedi fűszerpaprika őrlemény
Oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel	Szőregi rózsató
	Szentesi paprika

- A mezőgazdasági gépész szakma választásában nagy motiváció a családi tradíció. A családi gazdaságok és az agrár-vállalkozások (növénytermesztésben és állattenyésztésben is) számának, tőkeerejének és munkaerő-igényének a növekedésével a generációváltás, a gazdálkodás folytatása érdekében nőhet a jelentkezők száma.

Összefoglalva: a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatósága felmérése és javaslatai szerint javítana az agráriumban is jelentkező munkaerő-hiányon, kedvezőbbé tenné az életkor szerinti összetételt

- a tanulói ösztöndíjrendszer kiterjesztése,
- az általános- és középiskolásoknak szervezett nyári idénymunka a tevékenységek sokféleségének megismerésére és
- a szakmai vizsgát követő elfogadható álláslehetőség, a jó munkafeltételek.
- Felmerül még a munkakezdési és vállalkozástámogatási rendszer kiépítésének igénye a munkaerő-piaci helyzet javítására.

2.9. A duális képzés lehetőségei Csongrád megyében

Az iskolarendszerű szakképzésben

A szakképzés átalakításának egyik leghangsúlyosabb eleme a duális képzés általánossá tétele. A tanuló komplex szakmai vizsgára való felkészítésének folyamata kétpólusú. A szakképző iskolák felkészítő tevékenysége mellett meghatározó elemmé válik és felértékelődik a külső képzőhelyhez köthető gyakorlati képzés. Jelentős feladat hárul a szakképzés tárgyi és személyi feltételeivel rendelkező, kamarai nyilvántartásba vett gazdálkodókra/szervezetekre. Gyakorlatorientáltság jellemzi szakközépiskolai szakképesítések esetében a rendszer működését.

A tanulószerveződés, amelyet a tanuló köt a gazdálkodó szervezettel, rögzíti, érvényesíthetővé, számon kérhetővé teszi a felek által vállalt jogokat és kötelezettségeket.

A duális képzés megvalósítását szolgálja a kamarai garanciavállalás intézménye. Célja a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés szerepének megerősítése. Eszerint, ha a kamara garantálja a megfelelő gyakorlati képzőhelyet, a szakközépiskolai (korábban szakiskolai) képzésben a tanuló szakmai vizsgára való gyakorlati felkészítését tanulószerveződéssel gazdálkodónál kell biztosítani.

Lényegében tehát a feladatok szabályozott leosztása történik meg a szakképzés szereplői között. *(22. számú melléklet)*

Felmérések igazolják

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézete A pályakezdő szakmunkások munkaerő-piaci helyzetének 2017. évi, mintegy 2000 főt érintő országos felmérésében a duális rendszerre vonatkoztatva az alábbiakat fogalmazza meg: „A végzett tanulók gyakorlati képzőhelyükkel kapcsolatban kedvező véleményeket fogalmaztak meg minden vizsgálati évben. A pályakezdők legtöbbször úgy vélik, a gyakorlati képzőhelyen sokat tanult a szakmáról remek szakemberek keze alatt, és korszerű gépekkel és berendezésekkel dolgozhatott. Sokan számoltak be arról is, hogy jól tudják használni a gyakorlati képzőhelyen megtanultakat munkájuk során is. Az eredmények azt mutatják, hogy képzőhelyükkel minden szempontból elégedettebbek azok a tanulók, akik vállalathoz (is) jártak gyakorlati képzésre, mint azok, akik csak az iskolai tanműhelybe jártak.”

A fenti intézet vizsgálta a cégek képzéssel kapcsolatos véleményét is. A reprezentatív felmérés alapján a megkérdezettek három-negyede inkább megfelelőnek, minősíti a pályakezdők felkészültségét. Észrevételük és javaslatuk a legutóbbi, 2017. évi felmérés alapján az önálló munkavégzés képességének fejlesztése. 2016-hoz képest nőtt ebben a kérdésben az elégedetlen válaszadók aránya. A vállalkozások pályakezdőkkel kapcsolatos véleménye útmutatásként szolgál a szakképző intézmények részére. Érdeemes néhány elsősorban munkavállalói kompetencia hiányát kiemelni a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézetének felméréséből. Ilyen a motiváció, az elkötelezettség, a lelkesedés, a munkakultúra, a munkához való hozzáállás, a felelősségtudat hiánya. Érdekessége, és egyben évek óta sajátossága is a felmérésnek, hogy a vállalkozások válaszaikban kisebb jelentőséget tulajdonítanak az alapkompenciák hiányának (írás, olvasás, személyes megjelenés, szociális készségek), amelyek ugyanakkor a szakmatanulás folyamatában nélkülözhetetlenek. Inkább a munkavállalással kapcsolatos készségeket hiányolják. Felméréstől függetlenül megfogalmazott vállalkozói vélemény szerint minden feladat ellátása konkrét céges körülmények között értelmezhető, tehát a végzetek esetében sem „spórolható meg” a munkakörre betanítás közvetlen költsége.

Forrás: MKIK – GVI A szakképző iskolát végzettek iránti kereslet és kínálat várható alakulása – 2017.

A duális képzésben jelentős feladat és felelősség hárul a gazdasági kamarákra:

- tanácsadói hálózatuk segítségével megkeresik a képzésbe bekapcsolható (potenciális) gazdálkodókat, tanácsadó tevékenységük egyszerűbbé teszi a jog útvesztőiben történő eligazodást,
- rendszeres kapcsolatot tartanak a szakképző intézményekkel, közvetítenek az iskola és a vállalati szféra között,

- gyakorlati képzőhelyként történő nyilvántartásba vétel céljából és működés közben is ellenőrzik a gyakorlati képzést biztosító szervezeteket,

- a jogszerű feltételek között megkötött tanulószerveződések országos nyilvántartásba veszik és ellenjegyzik, illetve részt vesznek a tanulószerveződések módosításával és megszüntetésével kapcsolatos feladatokban,
- tanácsadási tevékenységükkel segítik a tanulószerveződésben vállalt jogok és kötelezettségek betartását,
- szintvizsgát szerveznek, amelynek a célja annak ellenőrzése, hogy a tanuló elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat,
- szervezik a mestervizsgára való felkészítést és magát a vizsgát is,
- pályaaorientációs tevékenységükkel aktív szerepet vállalnak a pályaválasztás előtt álló tanulók tájékoztatásában,
- eljárnak a gyakorlati képzés esetén tapasztalható jogsértések esetén.

A gyakorlati képzésbe bekapcsolódó gazdálkodó szervezetek és gyakorlati képzőhelyek száma a megyében ipari-, kereskedelmi és szolgáltatási területen a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, agrárszakmákban a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatóságának nyilvántartása szerint:

A képzőhelyekre vonatkozó megyei összefoglaló adatok (2017. október 31.)	CSMKIK	NAK Csongrád Megyei Igazgatósága
A nyilvántartásba vett gazdálkodó szervezetek száma a megyében	1 508	168
Hatályos tanulószerveződéssel rendelkező gazdálkodó szervezetek száma a megyében	385	16
Hatályos tanulószerveződéssel foglalkozó képzőhelyek száma a megyében	492	32
A tanulószerveződéssel képzett tanulók száma a megyében	3 184	610

Forrás: ISZIIR, NAK Csongrád Megyei Igazgatósága

Az MFKB elveiben és kommunikációjában a jövőben is képviseli a szakmai képzés megfelelő, technikai-technológiai környezetben való szervezését a működő gazdaság keretei között, kapcsolatot tartva a vállalkozásokkal.

A duális felsőoktatási képzés, együttműködés az egyetemmel

A törvényi előírásoknak megfelelően az MFKB közreműködik az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzés és a felsőoktatásban folyó duális képzés összhangjának megteremtésében.

A Szegedi Tudományegyetemen jelenleg is folyik duális felsőoktatási képzés 3 karon:

- a Mérnöki Karon,
- a Mezőgazdasági Karon és
- a Természettudományi és Informatikai Karon

SZTE karon	Meghirdetett szakok
Mérnöki Kar	mechatronikai mérnök BSc.
	gépészmérnök BSc.
	élelmiszermérnök BSc.
Mezőgazdasági Kar	mezőgazdasági mérnök BSc.
Természettudományi és Informatikai Kar	programtervező informatikus BSc.
	mérnökinformatikus BSc.

A megkötött hallgatói szerződések számát a *23. számú melléklet* tartalmazza.

A felsőoktatási duális képzés folytatására irányuló együttműködési megállapodások száma folyamatosan növekszik, a cégek érdeklődése a Mérnök Kar képzései iránt túllépi a megyehatárt, régiós érdeklődés tapasztalható a gazdálkodók részéről.

A képzés hatékonyságát növelő gyakorlatorientált felkészítés mind a hallgató, mind a gyakorlati felkészítésbe bekapcsolódó, kulcsszerepet játszó gazdálkodó, mind az egyetem számára előnyöket, érdekeltséget hordoz.

A vállalatok számára:

- potenciális munkaerő kinevelésének lehetősége állami és saját erőforrások biztosításával,
- a közvetlen munkába állás időtartamának, a betanulásnak a lerövidítése,
- a képzési idő alatt a hallgató bekapcsolása a technológiai folyamatokba

A hallgató számára:

- elmélet és gyakorlat összekapcsolásának lehetősége,
- motiváció, elkötelezettség, munkahelyi szocializáció, a munkába állás előkészítése,
- jövedelemszerzési lehetőség az egyetemi évek alatt (hallgatói munkaszerződéssel)

Az egyetem számára:

- a képzési színvonal visszaigazolása,
- kapcsolatok kiszélesítése, rendszeres kommunikáció, közös projektek lehetősége a vállalkozásokkal,
- együttműködés innovációban

A duális felsőoktatásba meghirdetett helyek és a ténylegesen betöltött helyek száma között ma még jelentős az eltérés. Ezért az MFKB rendezvényein (nyitott bizottsági ülés a duális felsőoktatási képzésről megyék közötti együttműködéssel), a vállalkozásokkal kialakított kommunikációjában is ösztönöz a képzésbe való bekapcsolódásra.

Csongrád megye jelentős villamosipari cégei, nagyfoglalkoztatói a jövőben jelentős munkaerő-piaci igényt fogalmaztak meg villamosmérnökök iránt. A felsőoktatás helyi és régiós szinten megfogalmazott igényeinek megfelelően elindult a villamosmérnök szak bevezetésének előkészítése, amelyhez a kamara és az MFKB egyeztetési lehetőségeket kínál a képzést előkészítő szereplőknek.

2.10. Alapkompetenciák, lemorzsolódás, esélyegyenlőség

A Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságnak a szakmaszerkezetre vonatkozó javaslattételéhez rálátással kell rendelkeznie a képzés feladatára, folyamatára és az tanulók és az intézményrendszer munkavállalóinak közös problémáira. A szakmát választók száma nem biztosítja a gazdaság munkaerő-igényeit. Sok tekintetben kimenetét tekintve kudarcos a szakképzés. Ennek a kérdéskörnek ma komoly szakirodalma van. A Bizottság azonban a probléma felvetését és a megoldáskeresést is gyakorlatiasan kívánja szakképzés-fejlesztési koncepciójában kezelni, ajánlani a szakképzés közvetlen szereplői mellett a szakmaválasztásra felkészítő általános iskoláknak, a családoknak is.

Alapkompetenciák

- Az egyes szakképesítések speciális ismeretanyagainak elsajátítása az alkalmasságot, illetékességet, ügyességet, tudást, készséget, ismeretet jelentő kompetenciák alapján lehetséges. A munkáltatók a technológiára épített munkahelyeikre olyan munkaerőt keresnek, akiknél a szövegértés nem jelent problémát, matematikai, logikai gondolkodás jellemzi őket, képesek a gyorsan elavuló ismereteket újjal felváltani, megfelelő tanulási formákban, az új szakmák új ismereteiben eligazodni.
- Támogató környezetre, az egyes szakképesítések értékét preferáló társadalmi háttérre van szükség. Ennek ma még nincs meg a kommunikációs feltétele. Ezért is lehetséges, hogy a kétkezi szakmák ismertsége, elismertsége viszonylag alacsony. A szemléletváltáshoz idő és tudatos, sajnós, gyors eredményekkel nem kecsegtető munkára van szükség. Az iskolák mellett a szülők, fenntartók, kamarák, vállalkozások/szervezetek közös gondolkodása, erőfeszítése hozhat eredményt a társadalmi-gazdasági problémakezelésen túl.

- A kulcskompetenciák fejlesztése elsősorban a személyiség fejlődését, a társadalmi beilleszkedést és a foglalkoztatottá válást támogatja. A szakmatanulás folyamatában mindegyikre szükség van. A technika gyors változását, az informatika szerepnövekedését szolgáló digitális kompetenciafejlesztés azonban – minden visszajelzés ezt igazolja – nem felel meg jelenleg a munkaerő-piaci igényeknek. Az elvárt tudás tervezett, szakszerű felkészítést igényel, és nem tekinti elegendőnek (pl. az informatikában) jelenleg a tanulók által használt alkalmazásokat.

Az MFKB a különböző szakképesítések szakmai tartalmainak elsajátításához javasolja a digitális kompetenciafejlesztés eszközeinek és módszereinek újragondolását.

Lemorzsolódás

Sajnálatos problémája a szakképzésnek, azon belül is a szakközépiskolai képzésnek, hogy a tanulók sok esetben előzetes szelekció után súlyos hiányosságokkal kerülnek be a szakképző intézménybe. Sokszor kódolva van a lemorzsolódásuk. A tanulás kudarcélményt jelent számukra, tanulási módszerek híján évisméltéssel sem tudják pótolni hiányosságaikat. A korai iskolaelhagyás további okai is összetettek: közrejátszik a családi háttér, az igénytelenség, a motivációhiány, a rossz társaság, rendőrségi ügyek, drogok, a tankötelezettség teljesítése (16 éves kor), munkába állás a szürke vagy a feketegazdaságban. Mindezek túllépnek az iskolák, gyakorlati képzőhelyek kínálta megoldási lehetőségeken.

Az MFKB osztja azt az általános munkaerő-piaci véleményt, hogy a szakképzésből szakmai végzettség nélkül kikerülőők számára ma már nagyon kicsi az elhelyezkedési lehetőség, beiskolázásuk a felnőttképzésben sokszor az iskolarendszerben már megállapított, a szakmaszerzést gátoló alapképzettség hiány miatt is nehézkes.

Éppen ezért (bár a problémát a szakképzés szereplői ismerik), meg kell keresni azokat a lehetőségeket, amelyek megelőzhetik a lemorzsolódást, illetve a korai iskolaelhagyás után biztosítják szakmai végzettség megszerzését.

Néhány, az iskolai gyakorlatban alkalmazott, a jó gyakorlat kiszélesítését szolgáló lehetőség:

- iskolai programok, pályázatok, új, innovatív pedagógiai módszerek, a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak,
- felzárkóztató évfolyamok, Szakképzési Hídprogram,
- felzárkóztató módszerek a „hagyományos” beiskolázású osztályokban is megfelelő órakerettel,
- szoros együttműködés a család, iskola, gazdálkodók/szervezetek, civil szervezetek, önkormányzatok között,

- felnőttoktatási lehetőségek további kiterjesztése iskolarendszerű képzésben, bemeneti mérés eredményei alapján a 3 éves képzési idő 2 évre csökkentése.

Esélyegyenlőség

A szakképzés teljes folyamatában érvényesítendő az egyenlő bánásmód követelménye. A szakképzési feladatellátást a hatékonyság, a szakszerűség és a magas szintű minőség, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés elvének megfelelően kell megszervezni. Az esélyegyenlőség biztosítása állami támogatással a tanulók, a szülők, a szakképzést folytató intézmények, a gyakorlati felkészítésbe bekapcsolódó gazdálkodók/szervezetek, civil szervezetek, és a gazdasági kamarák együttműködésén alapul. Fogalmazza meg mindezeket a 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről.

Még egy hivatkozás: a szakképzés reformjának legfontosabb eleme, hogy a végzettség munkavállalási szándékuk szerint a gazdaság által igényelt területen tudjanak elhelyezkedni a tanulmányaikat lezáró szakmai vizsgát követően.

- Az MFKB értékrendjében képviseli azt az általános társadalmi célt, hogy a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók számára biztosított legyen az oktatás folyamatában és a szakmai végzettség megszerzését követően az elhelyezkedés lehetősége Csongrád megyében is. Felkészítésük és számonkérésük speciális oktatási-nevelési körülmények között zajlik, pozitív megkülönböztetésük a fizikai feltételek, az infokommunikációs eszközök biztosítását jelenti a pedagógiai folyamatokban.
- A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók számára minden elemében ingyenességet biztosít az iskolarendszerű szakképzés. További esélyük, hogy a második szakképesítés megszerzésére nappali tagozaton van lehetőség.
- A 2016/2017. tanévtől bevezetett Szakképzési Hídprogram azoknak a tanulóknak teremti meg a szakmaszerzés esélyét, akik az általános iskolai végzettségüket legalább 6 évfolyamon 15 éves korukig nem szerezték meg. Ebben a képzési formában két év alatt, záróvizsga letételével részszakképesítést lehet szerezni, illetve megkapják az alapfokú iskolai végzettséget igazoló tanúsítványt is.

A megyehatárokat átlépő, központi intézkedéseket igénylő programok is segítik az arra anyagi vagy és szociális okok miatt rászorulókat támogatását. Néhány, a szakképzésbe beintegrált ezek közül:

- A Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi – Szakiskolai Programja sikeres pályázat esetén biztosítja azt a pedagógiai környezetet, amelyben kompenzálhatók a kompetenciahiányból, a szociális és kulturális hiányosságokból eredő hátrányok.
- Az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a szakmához alprogramja a hátrányos helyzetű – köztük roma/cigány – tanulók szakmához jutását segíti elő

ösztöndíjjal és mentori támogatással. A megye szakképző iskolái élen járnak a jó gyakorlat megosztásában.

Új elem a felnőttoktatásban, hogy a büntetés-végrehajtás is a szakképzési lehetőségek fogvatartottakra történő kiterjesztését szorgalmazza az esélyegyenlőség jegyében a felnőttoktatásban is. A börtön falain belül is megköthető tanulószerveződéses rendszer motiváló hatása ma már széles körben, több szakképesítésnél érvényesül.

Az esélyegyenlőség építésében kulcskifejezés a kooperáció, együttműködés, szolidaritás. A szélesen értelmezett hátrányos helyzet felszámolásában szerepet kap a civil szféra is, ilyenek a települések önkormányzatai, kisebbségi önkormányzatai, a roma érdekvédelmi szervezetek, oktatási egyesületek, alapítványok. Mentorhálózatot működtetnek, saját helyzetük jobbá tételén munkálkodnak, iskolázottsági hiányokat pótolnak, közösség és kapcsolatépítő tevékenységet folytatnak. Csongrád megyében hagyományai és eredményei vannak a civil kezdeményezéseknek.

2.11. Hiány-szakképesítések a szakmai képzésben

A magyar szakképzési rendszerben 2012-ig a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) döntöttek, 2013-tól pedig a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok (MFKB) tesznek javaslatot a szakmai képzés szerkezetére. A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság törvényi felhatalmazásának megfelelően javaslatában a korábbi 10 illetve 12 helyett a 2016/2017. tanévtől már 25 hiány-szakképesítésre tett javaslatot, ebből a kormányrendeletben 20 szakképesítést rögzít a jogalkotó.

A 24. számú mellékletek tartalmazzák a hiány-szakképesítések listáját.

A hiány-szakképesítések helyi megfogalmazásával az MFKB közvetíti azt a munkaerő-piaci jelzést, amely az adott szakképesítés iránt megjelenik. Ez az intézményi fenntartókat saját szakmakínálatuk átalakítására ösztönzi. Az MFKB megalapozott javaslatlétére, az általa javasolt hiány-szakképesítések többnyire maradéktalan beemelésre a szakmaszerkezeti kormányrendeletbe a beiskolázást orientáló jellegű. A későbbi munkahelyi elhelyezkedés mellett a szakközépiskolai képzési időben, államilag támogatott képzések esetében, iskolarendszerben, nappali tagozaton a tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj lehetősége is hat a pályaválasztási döntésekre.

Mivel a kormányrendeletben rögzített 20 szakképesítésből 5 érettségihez kötött, ezért megtörtént az „ösztöndíj-rendelet” újraszabályozása. A szakgimnáziumokban

szakképző évfolyamon hiány-szakképesítésben résztvevők számára is folyósítható a tanulmányi ösztöndíj.

Az MFKB által jelölt hiány-szakképesítések zömében eszközigenyes képzések, ezért általánosságban elmondható, hogy az állami és egyházi fenntartású intézményekben kerül sor beiskolázásukra.

A beiskolázás során az iskolai alapidokumentumban az adott intézmény képzési profiljába tartozó szakképesítéseket az iskolák minden tanévben meghirdetik. Sajnálatos azonban, hogy a beiskolázás – főként az ipari szakmákban – nem nő a kívánt mértékben.

Cél a jövőben, hogy a beiskolázási tevékenység során a tanulók és a szülők ne csak az ösztöndíj miatt érdeklődjenek a hiány-szakképesítések iránt, hanem – már a szakma választásánál - lássák a távolabbi, elhelyezkedést támogató hatását is.

A hiány-szakképesítésekre beiskolázott tanulók számát a *25-26. számú mellékletek* tartalmazzák.

A felnőttoktatás kiterjesztésével, a második, államilag támogatott szakképesítés ingyenességének bevezetésével a hiány-szakképesítésekben tanulók száma a korábbi évekhez képest kedvezőbben alakul, de nem éri el a kívánt mértéket. A hiány-szakképesítést választók közel 30 %-a az iskolarendszerű felnőttoktatásban vesz részt. Ez az arány akkor is említést érdemel, ha ösztöndíjra nem pályázhat a tanuló, amennyiben nem nappali tagozatos. Az első szakképző évfolyamra a 2016/2017. tanévre felvett és kibocsátott tanulók megyei adatait a *27-28. mellékletek* tartalmazzák.

Az előző tanévhez képest összességében nőtt a hiány-szakképesítésekben tanulók száma, de az egzakt összehasonlítást korlátozza, hogy a kormányrendelet a hiány-szakképesítéseket 12-ről 20-ra emelte. A másodszakmák ingyenessége ebben a kategóriában is megemelte a beiskolázott létszámot.

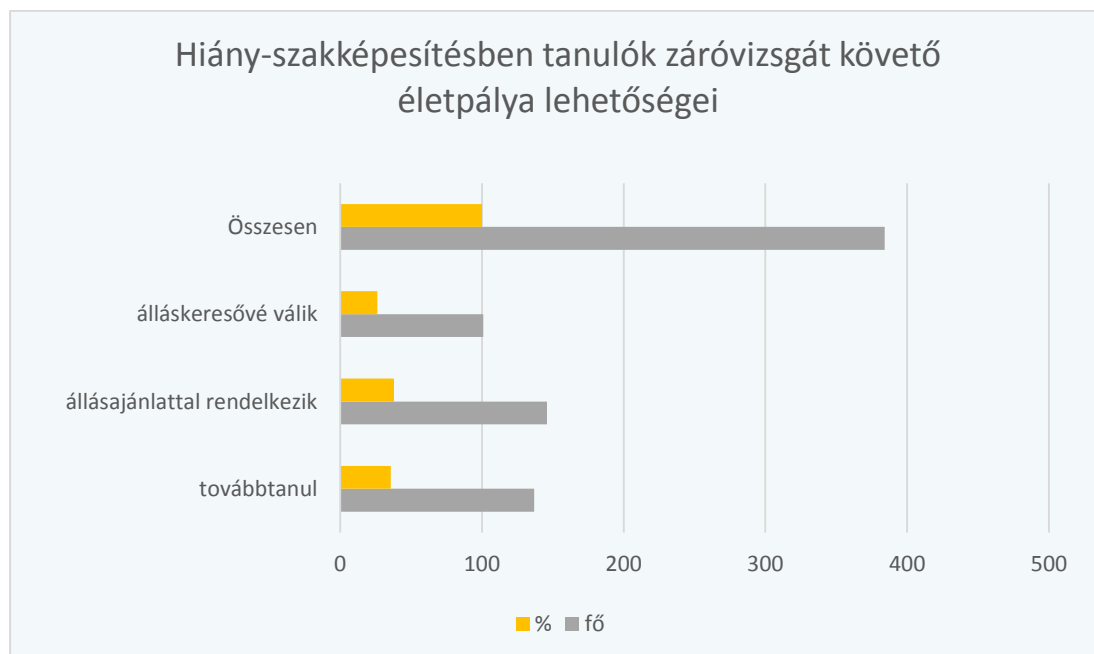
A nappali tagozaton a tanulmányi ösztöndíj motiváló szerepe a hiány-szakképesítések esetében azért sem érvényesül a kívánt mértékben, mert a tanulmányi átlagok alacsonyak. Más, az iskolákban oktatott szakképesítésekkel összehasonlítva nem magasabb a hiány-szakképesítések átlaga, vagyis megállapítható, hogy az a jogalkotói szándék, hogy az ösztöndíj motiválja a jobb tanulmányi eredményt, nem teljesül.

A munkaerőpiacon a szakképzettséget szerzőknek - Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának végzősök körében készített felmérése

szerint -, valószínűsíthetően csak kevesebb, mint fele jelenik meg. Hiány-szakképesítésekben sincs javulás a kibocsátások tekintetében. Látványos a különbség a kibocsátási adatok között a vendéglátó ágazat és a gépészet, könnyűipar, élelmiszeripar, épületgépészet, építészet, kereskedelem, faipar tekintetében. Ennek oka, egyrészt a szakmai záróvizsga sikertelensége, másrészt az iskolarendszerű képzés kínálja továbbtanulási lehetőségeket. A tanuló számára 2015-től biztosított a lehetőség a második szakképesítés ingyenes megszerzésére, illetve ha 3 éves szakképzés keretében szerzett szakiskolában (mai terminológiával szakközépiskolai) szakképesítést a tanuló, lehetőség kínálkozik 2 éves időtartamban érettségire felkészítő képzésbe bekapcsolódni. A továbbtanulás jobb alternatíva az álláskeresővé válásnál.

A felmérések adatain túl tapasztalatok támasztják alá, hogy a tanulószereződéses rendszer javítja a tanulók elhelyezkedési esélyeit. A gazdálkodó szervezetnél a szakma elsajátítása mellett kellő motivációval lehetőség van a tanuló munkavállalás szempontjából meghatározó képességeinek kibontakoztatására, későbbi alkalmazására, a saját munkavállaló kinevelésére.

A CSMKH Foglalkoztatási Főosztályának minden tanév végi, így a legutóbbi záróvizsgát megelőző felméréséből a volt, vagy jelenleg is hiány kategóriába sorolt szakképesítésekben a tanulói tervek az alábbiakat jelzik:

Az agrár-szakmákban a szakemberek a hiány-szakképesítések fogalmát az abba történő besorolást az ágazat sajátosságai miatt másként értelmezik. Megfogalmazódik a kérdés: szakemberek végzik-e a magyarországi erdőkben a szakmai feladatokat? Ma még a legkritikább esetben találkozunk az

erdőgazdálkodásban erdészeti szakmunkásokkal. Ezen a helyzeten segítené, ha szakképesítéshez kötné jogszabály az erdőgazdálkodási feladatokat.

A kertész és a húsipari termékgyártó szakképesítéseknél - bár az MFKB javaslat alapján hiányszakma -, nem nőtt a beiskolázott létszám az ösztöndíj ellenére sem.

A mobilitás hiánya miatt a helyben történő munkavállalás a jövőben egyre vonzóbbá válhat az agrár-szakképesítések választásánál, mert egy adott szakképesítés (erdészeti szakmunkás, kertész, mezőgazdasági gépszerelő) az oktatást jellemző komplex agrár szemlélet sokféle feladat ellátására nyújt lehetőséget a családi gazdaságokban, az mezőgazdasági vállalkozásoknál.

Összefoglalva: az MFKB döntései az összes hiány-szakképesítést tekintve a vizsgált időszakban kis mértékben befolyásolták a szakmát választókat a döntésük meghozatalában, hatottak a szakiskolai tanulói létszámára, de nem hoztak áttörést a hiány megszüntetésében. A döntések és a tényleges beiskolázási adatok összevetése arra mutat rá, hogy az MFKB javaslatán alapuló szakmaszerkezeti döntések hatása sajátosan érvényesül. Ha egy szakképesítés kikerül az ösztöndíjas szakmák köréből, az is előfordulhat, hogy a jelentkezők alacsony létszáma miatt nem sikerül arra a képzésre beiskolázni a tanulókat.

A munkaerő-piaci helyzet következtében várhatóan a jövőben egyre több területen egyre több szakmát indokol a hiány-szakképesítések közé sorolni.

3. A jövő kihívásai

3.1. Fenntartói igények és feladatok a jövőre vonatkozóan

A technikai fejlődés diktálta változó gazdasági környezetben, változó intézményfenntartói struktúrában szükséges az intézményekben folyó szakképzések folyamatos felülvizsgálata annak érdekében, hogy a munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlytalansága csökkenthető legyen.

Ehhez szükséges a vállalkozások/szervezetek munkaerőigényének figyelembe vétele, de nem lehet eltekinteni az intézmények infrastrukturális adottságaitól és a tanulói/szülői döntésektől sem. Az érdeksérelmek minimalizálására törekedve konzultációk szükségesek a gazdálkodókon és az intézményfenntartókon kívül az önkormányzatokkal és a gazdasági kamarákkal is.

Az alacsony beiskolázási létszámok, a megye egyes járásainak eltérő munkaerő-piaci jellemzői és a különböző intézményfenntartók állami finanszírozásának változásai miatt keresni kell a szakmaszerkezetre vonatkozó kompromisszumos megoldásokat:

- Egyes szakmák 2-3 évenként történő indítása csökkenő beiskolázási lehetőségek mellett is kiszolgálhatja a gazdaság igényeit.
- Térségi bázis iskolák kialakításával racionalizálható az intézmények működtetése egy-egy szakmacsoportra, ágazatra, vagy szakképesítésre vonatkozóan.
- Javasoljuk, hogy egy településen belül működő több szakképző iskola esetében szűnjön meg az indokolatlan duplikáció egy-egy ágazatnál vagy szakképesítésnél.
- Törekedni kell az ágazatok egyensúlyára a térségi munkaerő-piaci igények kiszolgálása érdekében.
- A pályakezdő munkanélküliség járási adatainak ismeretében – a piacképesebb szakmák indítása indokolt.
- Az eszköz és technológiaigényes szakképesítések beruházást, fejlesztést, bővítést igényelnek. Ellátatlan területen iskolai tanműhely létesítése szükséges az alapvető szakmai kompetenciák fejlesztéséhez.
- Legalább ilyen fontos a szakképző iskolákban oktatók folyamatos ismeretbővítése. A tanulók munkaerő-piaci igények szerinti felkészítése csak akkor biztosítható, ha e tekintetben rendszeres és módszeres felkészítés zajlik a szakmai gyakorlatot oktatók esetében.
- Új ágazatok vagy szakképesítések bevezetése a képzésben a fenntartói stratégia felülvizsgálatát igényli. Az új képzések beindítását megelőzően ki

kell építeni a kapcsolatot a gyakorlati hátteret biztosító gazdálkodókkal/szervezetekkel.

- Koncentrálni kell a hiány-szakképesítésekre, itt a beiskolázandó létszám növelése különösen indokolt.
- Vannak olyan ágazatok, ahol – elsősorban a szakmai sajátosságok miatt - még nem alakult ki a gyakorlatorientált duális képzés. Megoldás lehet, hogy nemcsak a nyári összefüggő szakmai gyakorlatokra, hanem az évközi gyakorlatokra (meghatározott kerettantervi tananyagtartalmakra) együttműködési megállapodást köt a szakképző iskola a gyakorlati képzőhellyel.
- Néhány ágazat esetében szívós (fenntartó-, szakképző iskola-, kamara) együttműködéssel, és a képzés finanszírozási lehetőségeinek kedvező változtatásával meggyőzhető a vállalkozások a képzésbe való bekapcsolódásra.
- Az érettségihez kötött szakképesítéseknél még nem előírás a kamarai garanciavállalás. A tanulószerezéssel történő szakmatanulás ugyanakkor előnyösebb lehet a munkaerő-piaci felkészítés folyamatában az iskolai tanműhelyhez képest.
- Az agráriskolák tangazdasági gyakorlati felkészítéssel, a tanulószerezés kötésének jogszabályi biztosításával közelítenek az iparban alkalmazott gyakorlathoz.
- Az államilag támogatott második szakképesítés ingyenességének bevezetése két év tapasztalata alapján azt jelzi, hogy növekvő igénnyel lehet számolni az iskolarendszerű felnőttoktatásban. Fő motívum egy új, piacképes szakképesítés megszerzése, vagy egy komplexebb szakmai munkát lehetővé tevő társ-, vagy rokon szakképesítés elsajátítása. Az iskolarendszerű esti képzésben megköthető tanulószerezések kedvezőek lehetnek tanulóknak és gazdálkodóknak egyaránt (akár a saját munkavállaló képzése miatt is).
- A szakképző iskolákra jelentős feladat hárul az iskolarendszeren kívüli szakmai képzésekben is. Folyamatosan együttműködnek a Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályával a regisztrált álláskeresők szakképesítéshez juttatásában. Kibocsátásukkal – ha a hallgató felkészültsége munkavállalási szándékkal párosul, javítható a térség munkaerő-piaci helyzete.
- Az egyházi fenntartású szakképző iskoláknál kialakult szakmaszerkezettel találkozunk. Viszonylag kevés szakképesítés szerepel szakmakínálatukban, létszámuk is ennek megfelelően alacsony, de a térség ellátásához elsősorban egészségügyi és szociális területeken, de más ágazatoknál (kereskedelem, turizmus, informatika) is hozzájárulnak. Tevékenységükkel kiegészül az állami fenntartású iskolák szakmai palettája, kibocsátása.
- A nem állami és nem egyházi fenntartók esetében mérlegelés tárgyát képezi az állami fenntartóhoz csatlakozás működésük fenntartása érdekében.

Valamennyi, a megyében oktatott szakképesítésre és ágazatra általánosan megfogalmazható: minőségi munka csak az oktatás tartalmi és módszertani korszerűsítésével biztosítható. A korábbi évek elmaradt beruházásai a közoktatást, ezen belül a szakképzést érintették érzékenyen. A fenntartók feladata egyértelmű: eszközt és működtetési feltételeket biztosítani a képzéshez. Az anyagi feltételek biztosítása egyben a humán erőforrásokra is kedvezően hat.

3.2. Pályaorientáció

A szakmák elsajátításához szükséges feltételek megismertetésében a jövőben az általános iskoláknak, a szakképző iskoláknak és a későbbi munkahelyet biztosító potenciális gazdálkodóknak, szervezeteknek együtt kell működnie. A pályaorientáció feladata a döntésre való (iskola-, ágazat-, szakképesítés) felkészítés. Előkészítést, szervezethez, együttműködést, sok interaktív elemet, személyes élményszerzés lehetőségének beépítését jelenti. Az együttműködők koordinált tevékenysége nélkülözhetetlen eleme a rendszernek. Nem cél a különböző szervezetek által kínált, érdeklődést nélkülöző ismétlődő tevékenység. Ugyanakkor a tanulók számára nagyon fontosak a személyesen megszerzhető élmények, amelyek nem a szülő vagy pedagógus szemüvegén keresztül mutatják be az értékalkotó tevékenységet.

A tanulók/hallgatók hibás pályaválasztása mögött számos probléma nevesíthető. Szakképzési koncepciónk probléma – célfa elemzése alkalmas arra, hogy a pályaorientációban együttműködő szervezetek feltárják, és választ adjanak a fő probléma mellett a rokon problémák megismerésére, az okok és következmények hierarchiájának meghatározására. A célfa ábrázolja a hatékony kooperáció formáit, tartalmazza, hogy a jelenlegi rendszerben, amelyben egymástól független, önállóan finanszírozott szakmailag felkészült szervezetek dolgoznak, tevékenységeiket összehangolják, ne legyenek átfedések, a komplex, teljes körű felkészítést biztosító programokban, világosan láthatóvá váljanak a célok és a hatáskörök is. (29. számú melléklet)

Sokszor hiányosnak mondható a szülők pályaválasztást támogató felkészültsége. Ennek pótlására is megoldásokat kell kínálni. Mozgósításuk a pályaválasztók korosztályi adottságai miatt sajátos módszereket igénylő feladat.

Eredményeket lehet realizálni a hagyományápolással is: a régi mesterségek felkeltik a tanulók kíváncsiságát és továbbvezetnek a jelenbe és a jövőbe is – élményszerűen, közös tevékenységként.

Az általános iskolákból szerzett információk egyértelműek: szükség van pályaorientációra, probléma van azonban ezek oktató-nevelő munkába illesztésében, a módszertani megvalósításban. Erre a tankerületeknek a támogatása

szükséges. Az emberi erőforrás minisztere a 14/2017. (VI. 14.) EMMI rendelete a 2017/2018. tanév rendjéről kimondja, hogy a nevelőtestület a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra az általános iskolában hat, a nappali oktatás munkarendje szerint működő gimnáziumban, szakközépiskolában és szakiskolában egy tanítás nélküli munkanapot kizárólag pályaorientációs célra használhat fel. A tantestületek tájékoztatására, a pedagógusok bevonására is érdemes a jövőben figyelmet fordítani. Vannak jó gyakorlatok, amelyeket szélesebb körben terjesztve időtakarékosan be lehet építeni a mindenkori iskolai munkába (általános iskola és szakképző iskola együttműködése, környezetismerethez, technikához, vizuális kultúrához kapcsolva, vetélkedők, pályázatok, civil szervezetekkel közösen kidolgozott programok alapján). 2014-ben Csongrád megyében a CSMKIK és a Csongrád Megyei Munkaügyi Központ munkamegosztásában zajlott a „Tiéd a pálya!” pályaorientációs projekt. 23 pedagógus végzettségű szakember, egyenként 2-4 általános iskolában - a szakmai felkészítést követően – szervezte a 7-8. osztályos tanulók pályaválasztásra való felkészítését. Koordinálták az önismereti foglalkozásokat, az iskola- és üzemlátogatásokat, a pályaválasztási börzéken való részvételt, a szülő értekezleteket. A szervezők, a résztvevők és a finanszírozók is eredményesnek minősítették a projektet, amely forráshiány miatt nem indult újra. A Bizottság álláspontja szerint a jövőben nélkülözhetetlen szerepet kell, hogy kapjon az általános iskolákban a pályaorientációs (fő-, vagy részfoglalkoztatású) szakember a Nemzeti Köznevelési törvényben rögzített feladatokkal. További indoka a munkakörnek a szakképzési struktúra változása. A szakgimnázium, de a szakközépiskola sem biztosít átjárhatóságot más szakképesítés irányába a képzési idő alatt. Ez a sajátossága a rendszernek nagyon megalapozott pályaválasztási döntést igényel. Ehhez pedig a tanulónak 14 éves korában kellene – támogató és felkészült családi támogatással – megfelelő pályát választani. Az információkkal megalapozó szakasz (a döntés előkészítés) hatékonyságát egyrészt helyben, az általános iskolákban saját munkaerővel elnyújtott időtartamban és egyenletesen ütemezve (5-8. osztályban, vagy még korábban) szükséges biztosítani. Emellett továbbra is kapjon szerepet a kamara pályaorientációt segítő szervezett és forrással is támogatott programja együttműködő szervezetek, vállalkozások bevonásával. Támogatandó továbbá egy komplex, módszertanilag is kidolgozott program a pályaorientáció témaköreiben.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság rendezvényein rendszeresen bemutatja a hiány-szakképesítéseket. Cél a tanulókhöz közel vinni, kézzel foghatóvá tenni az alapanyagot, az eszközt, láttatni a munka eredményét. A Pályaválasztási Börze, a Kamarai Pályaválasztási Nap, a kézművesnap, az üzemlátogatások, a Szakma Kiváló Tanulója Verseny hatékony színterei a szakmák megismertetésének. *30. számú mellékletünkben*, táblázatba foglaltuk a számokkal is alátámasztott kamarai pályaorientációs tevékenységet.

A hiány-szakképesítések kiemelt helyet foglalnak el az intézményfenntartóknál és szakképző iskolákban is a beiskolázási időszak kommunikációjában. Országos mozgósítású rendezvényük, a Szakmák Éjszakája - hagyományteremtési szándékkal - nagy tömegeket mozgató meg.

Összefoglalva:

- tervezett és tematikus együttműködések a hatékonyság növelésére,
- a sikeres pályaválasztást, pályaaorientációt megalapozó kompetenciák fejlődését segítő programok alkalmazása (pályázatok, jó gyakorlat megosztása),
- a nonformális, informális tanulás lehetőségeinek becsatornázása a pályaaorientációba,
- képességstruktúra, érdeklődés, motiváció mérésének összehangolása,
- a szakmák presztízsét növelő, szakmaismeret bővítésére irányuló programok kidolgozása, folyamatos fejlesztése a tapasztalatok birtokában.

A jó tapasztalatok felhasználásával a jövőben is kívánatos az együttműködésben rejlő előnyök kihasználása a legfontosabb partnerszervezetekkel ezen a területen: a gazdasági kamarákkal, az általános- és középiskolákkal, a Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályával, a Szegedi és a Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrummal, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szegedi és Hódmezővásárhelyi Tankerületével, a Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal és minden, a fiatalokért felelősséget érző egyéb szervezettel is.

3.3. Innováció szerepe, lehetőségei a szakmai képzésben, a technológiai változásokból következő szakképesítések bevezetésének lehetőségei

A szakképzés a minőségi kibocsátás érdekében folyamatos innovációra kényszerül. Ez egyrészt a gondolkodásmód megváltoztatását jelenti, útkeresést, amely vonatkozik a pedagógiai-módszertani eszközökre, a kapcsolattartás, a kommunikáció új módszereire, de új szakképesítésekben való gondolkodásban is. Szakképzés-fejlesztési koncepcióknak ez a része nem lezárt, a későbbiekben folyamatosan kiegészítendő.

Néhány terület:

- A közgazdasági és ügyviteli területekre történő képzéseknek magas szakmai színvonala miatt nagy hagyománya és presztízse van a megyében. Viszonylag magas a felsőoktatásba jelentkezők száma e területről (érettségit követően mintegy 40 %, OKJ-s szakképesítés megszerzése után 50 %-ot meghaladó mértékű). Jellemzője az ágazati képzéseknek az is, hogy az érettségit követően a tanulók több mint fele ottmarad iskolájában szakmatanulásra. Nagyon alacsony (legfeljebb) 10 % azon tanulók aránya, akik az érettségi

után sem a felsőoktatásba, sem a szakmaszerzésbe nem kívánnak bekapcsolódni. A nemek szerinti megoszlást vizsgálva átlagosan 2/3-a a tanulóknak leány (ennek szerepét megerősíti a „lányos szakmák” iránti igény. Mind a nappali, mind az iskolarendszerű esti képzésekben nagy a népszerűsége a pénzügyi-számviteli, gazdasági informatikusi, szoftverfejlesztő végzettséget adó szakképesítéseknek a tanulók körében. Elhelyezkedési esélyeik jók. A végzettek a gazdasági szférában nem elsősorban könyvelői feladatokat látnak el (arra professzionális szolgáltatók kapnak megbízást), hanem a vállalatirányítás segítőjeként, támogatóként, asszisztensként végzik munkájukat. Az innováció ezen a területen is megjelenik. Formálódik az igény olyan szakemberek képzésére, akik az üzleti intelligencia területén (e-business) támogathatják majd a vállalati folyamatokat. Nem informatikusok, nem közgazdászok, hanem a két szakterület ötvözött ismeretanyagát ültetik át a gyakorlatba. Erre a néhány éven belül megjelenő reális munkaerő-piaci változásra fel kell készülnie a jogalkotónak és a szakképző iskoláknak is, új, innovatív utakat kell kialakítani képzéseikben. Az MFKB támogatja az innovációban gondolkodó szakképzést ezen a szakterületen is, a szakmai továbblépés feltételének tekinti.

- A szakgimnáziumi beiskolázás második évében még nem lehet véleményt alkotni az érettségi mellett megszerezhető OKJ-s képesítés piaci értékéről. A szakgimnáziumokban a jövőben lehet számítani a rendszer „finomhangolására”. A közgazdaság ágazatban a négy éves képzési idő alatt megszerezhető képesítés a pályázati-támogatási asszisztens. Az Európai Unió támogatásai 2020-tól várható változásával máris felmerül, hogy valószínűleg piacképesebb lehetne egy általános, az „üzleti folyamatokat támogató munkatárs” szakképesítés.

A közgazdasági iskolák is gyakorlatszervezésükben nyitnak a vállalkozások irányába. Kettős haszna fogalmazható meg a nyári összefüggő szakmai gyakorlatra történő kihelyezésnek: a tanuló szemléletét, gondolkodását alakítja, a tanult gyakorlati alkalmazásának egyfajta tesztje. Másrészt visszajelzés a szakképző iskolának nevelési-oktatási tevékenységéről, az oktatott, és a gyakorlatban alkalmazott szakmai tevékenységek eltéréseiről.

- A szakemberek véleménye szerint a jelenlegi OKJ-ból nagyon hiányzik a pékcukrász szakképesítés. Azzal érvelnek, hogy a kisebb települések pékségei igénylik ezt a fajta munkaerőt (mert akkor el tudják látni a cukrászati feladatokat is). A nagyobb sütőipari üzemek a komplexebb felkészültségű munkavállaló sokoldalú feladatellátását biztosítja, az ott végzettek bevonhatók a termékfejlesztésbe, az innovációba.
- Az agrár-ágazatban nehezen prognosztizálható a munkaerő-piaci kereslet, az őstermelők és a családi gazdálkodók igényei nem mindig jelennek meg az MFKB által ismert nyilvántartásokban. Itt is fontosnak tartjuk a jövőben a kreatív munkatartalmat hordozó szakképesítések részarányának növelését,

különös tekintettel a mezőgazdaságban már most is alkalmazott és a jövőben még erőteljesebben alkalmazásra kerülő korszerű technikai berendezések és technológia miatt (mezőgazdasági erőgépek, számítógép vezérelt talajművelő eszközök, öntözéstechnika, GPS alapú mezőgazdasági gépek, stb.).

- Az agrárgépészet anyagi ráfordítás igénye az oktatásban is számottevően megnövekedett. A nagy értékű eszközök miatt az ágazat iskolái nehezen tudnak lépést tartani a technikai megújulással. Hasonlóan az ipari szakképzésekhez itt is meghatározó a motiváció, az innovatív megoldások iránti igény felkeltése. Az agrárágazatba érkező, pályázatokkal támogatott értékes eszközök megismerésének az agrárgazdálkodókkal rendszeresített kapcsolat lehet a módja.
- A megyei tejipari cég régóta hangoztatott kérésére (is) bekerült az Országos Képzési Jegyzékbe a tejipari szakmunkás szakképzéssel. A szegedi gyár szakképzett munkaerő iránti igénye miatt indokolt beindítása nappali és esti képzésben is.
- A technológiai változások egyre nagyobb kihívást jelentenek a közlekedési szakmacsoportba tartozó szakképzések oktatásánál is. A környezetkímélő járművek (elektromos járművek, nulla emissziós járművek) elterjedésével új szemléletű, új ismeretekkel rendelkező szakembereket várnak a javító – karbantartó vállalkozások.
- A munkaerőpiac jogos elvárása a korszerű szakmai tartalmak szerinti felkészítés az oktatás folyamatában. Ehhez szükséges a szakmai dokumentumoknak (szakmai és vizsgakövetelmények, szakképzési kerettantervek) a technikai-technológiai változásokhoz igazodó korrekciója.

3.4. Pedagógiai szakmai szolgáltatások, pályakövetési rendszer kiépítése

A 2015-ben megalakult Oktatási Hivatal Szegedi Pedagógiai Oktatási Központja (POK) Bács-Kiskun és Csongrád megyére kiterjedően a szakmai képzés eredményességét is segítő pedagógiai szakmai szolgáltatásokat nyújt. Dolgozik a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer kialakításán és működtetésén.

Igényfelmérései jelzik, hogy a különböző szakterületeken a pedagógiai munka támogatására szükség van az oktatási intézményekben a szaktanácsadói hálózat működtetésére. A szaktanácsadói hálózat működéssel kapcsolatos tapasztalatok a jövőben várhatók.

A 2016. évi igényfelmérés adatai Csongrád megyében	
Tantárgygondozói szakterületen szaktanácsadást igénylő intézmények száma	278
Tantárgygondozói szakterületen az intézmények által igényelt szaktanácsadások száma	743
Tematikus szaktanácsadást igénylő intézmények száma	206
Az intézmények által igényelt tematikus szaktanácsadások száma	465

Forrás: Oktatási Hivatal Szegedi Pedagógiai Oktatási Központja

Napjainkban nincs kiépült rendszere a pályakövetésnek. A szakképző iskolák – többnyire a volt tanuló volt osztályfőnökén keresztül értesülnek egyéni szakmai karrier-utakról, de a végzettek egészére vonatkozó hiteles információ nincs.

A szakképzési törvény rögzíti

- az iskolai rendszerű képzésben részt vevő tanuló kötelezettségét, mely szerint a komplex szakmai vizsgája sikeres befejezését követő három éven belül - adatot szolgáltat a pályakövetési rendszernek az iskolában megszerzett, államilag elismert szakképesítése hasznosulásával kapcsolatban.
- Adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a közoktatási intézmények számára.
- Rögzíti, hogy az MFKB közreműködik a pályakövetési feladatok megvalósításában.

A szakképzést finanszírozó állam érdeke, hogy mérje a rendszer működtetésének eredményességét. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatbázisa a pályakövetési rendszer tényleges működtetését is biztosíthatja.

A pályakövetési rendszer működtetésének részletes szabályait a későbbiekben kormányrendelet határozza meg.

Zárszó

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság szakképzés-fejlesztési koncepciójában a szakképzést befolyásoló közvetlen és közvetett társadalmi-gazdasági tényezők számbavételére törekedett. Számolt a jövő kihívásaival. A munka világának folyamatos és gyors változása miatt hosszabb időszakra szóló, a munkaerő-piaci hiányokra, problémákra gyors és kizárólagos megoldásokat nem tud kínálni. Törekszik a korrekt információszerzésre, az együttműködésre, javaslatainak megalapozott előterjesztésére.

Csongrád megye gazdasági jövőképeinek megfogalmazásával egy újabb feladat hárul a szakképzés szereplőire. A gazdaságban preferálni kívánt húzóágazatok a szakképző intézményeknek is új kihívást jelentenek. Mindenképpen újra kell gondolniuk szakmaszerkezetüket, a várható támogató jogszabályi változásokkal oktatási-nevelési elveiket, módszereiket, eszközeiket és humán erőforrásaikat amellet, hogy teljesüljön a hagyományos szakmák utánpótlásának biztosítása. Várhatóan közös gondolkodás jellemzi a szakképzés érintettjeit hosszú távon.

Szükségesnek látja az elkészült szakmai anyag rendszeres felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a mindenkori realitásokhoz lehessen szakmaszerkezeti javaslattételének megfogalmazásakor igazodni. Célnak tekinti, hogy elemzéseivel, a gyengeségek, erősségek, lehetőségek és veszélyek megfogalmazásával, (31. számú melléklet) a gazdasági folyamatok, a ható tényezők újraértékelésével a megye szakképzése révén a gazdaság versenyképessége javuljon.

A koncepció önmagában nem oldja meg a munkaerőpiac és a szakképzés problémáit. Ezen területek szereplőinek segít megalapozott döntéseik meghozatalában.

Felelős együttműködésben gondolkodunk, felelős együttműködésünket ajánljuk.

Dr. Majó-Petri Zoltán: Csongrád Megye Gazdasági Jövőképe - a gazdaság és a szakképzés összefüggései

Feketű Béla: A szakképzés jelenlegi helyzetének általános jellemzői, lehetőségek, feladatok, jó gyakorlat a kibocsátás hatékonyságának fokozására a Szegedi Szakképzési Centrum Móravárosi Ipari Szakképző és Általános Iskolájában szerzett tapasztalatok alapján

Feketű Béla: RFKB-MFKB döntések, javaslatok hatása a hiány-szakképesítésekben történő beiskolázásra a Szegedi SZC Móravárosi Ipari Szakképző és Általános Iskolájában

Tóth Károly: Esélyegyenlőség biztosításának lehetőségei a tanulók pálya-és szakmaválasztási lehetőségeinek javítása érdekében; a szakképzés rendszerének fejlesztése a hátrányos helyzetben lévő tanulók munkaerő-piaci integrációjának erősítésére

Iván Zsuzsanna: Az általános iskolában zajló kompetenciafejlesztés a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó tanulók szakmaszerzési esélyeinek növelésére

Retkes Ákos: Tájékoztató az Oktatási Hivatal Szegedi Pedagógiai Oktatási Központ által szervezett, a szakképző intézményekben a szakképzés eredményességét is segítő pedagógiai szakmai szolgáltatásokról, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó korai jelző- és pedagógiai támogató rendszeréről

Erdélyi Margit: A duális képzés kiterjesztése, a térségi igényekhez igazodó szakmai struktúra kialakítására irányuló törekvések a Szegedi Szakképzési Centrumban

Erdélyi Margit: Pályakezdők elhelyezkedési esélyeit javító intézkedések a munkaerőpiacon

Árva Nagy Sándorné: A duális képzés kiterjesztésére, az egyes térségi (járási) igényekhez igazodó szakmai struktúra kialakítására irányuló törekvések a Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrumban

Dr. Kristó István: Az agrárgazdaság jellemzői és az agrárvállalkozások szakképzéssel kapcsolatos igényei a jövőre vonatkozóan Csongrád megyében

Dr. Kristó István: A megyei agrárvállalkozások speciális munkaerő-piaci igényei, elvárások a szakmai képzéssel kapcsolatban

Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó: A duális képzés kiterjesztésére, az egyes térségi (járási, megyei, regionális) munkaerő-piaci igényekhez igazodó szakmai struktúra kialakítására irányuló törekvések, lehetőségek Csongrád megye agrár-szakképző iskoláiban

Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó: Az erdészeti szakképzés helyzete, szerepe Csongrád megyében

Dr. Tóth Éva: Pályaorientáció hatékony együttműködésben Tanulmány 2016 - Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadási tevékenységéről

Kozsuchné Somogyi Katalin: Gazdasági helyzetkép Csongrád megyéről 2016.

Dr. Bíró István: A duális felsőoktatási képzés lehetőségei a jövő mérnökképzésében, a munkaerő-piac szakember-utánpótlásában

Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály:

Foglalkoztatásra vonatkozó munkaerőpiaci adatok Csongrád megyében

Tájékoztató az iskolarendszerből kikerült fiatalok munkaerőpiaci helyzetéről Csongrád megyében – 2016.

TOP 100 Csongrád megye gazdasága

KSH statisztikák a megye gazdaság- és vállalkozásszerkezetére, a beruházásokra, a demográfiai helyzetre, az álláskeresőkre vonatkozóan

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézetének kutatási eredményei a gazdálkodó szervezeteknél és a végzett tanulók körében – 2015.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság szakképzési fórumainak előadás anyagai – 2016.

MKIK-ISZIIR adatok

1. számú melléklet

**A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság ügyrendje szerinti feladatai
(átdolgozva a 2017. szeptember 5-ei MFKB ülés határozata szerint)**

a/ dönt

- az Ügyrend elfogadásáról és annak módosításáról;
- az ülés mindenkori napirendjéről;
- munkatervéről;
- az éves munkájáról szóló beszámoló elfogadásáról;
- az egyes ülésekre alkalmasszerűen meghívottak köréről;
- a munkabizottságok létrehozásáról és megszüntetéséről;

b/ javaslatot tesz

- a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint a megyei beiskolázást figyelembe véve a szakképzés megyei szükségleteire;
- a Csongrád megyében folytatott szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatott szakképesítések (a szakképzés irányaira), az iskolarendszerű nappali és felnőttoktatás keretszámaira (a beiskolázás arányaira), valamint a megyében az állam által elismert támogatható szakképesítések a felnőttképzésben; a Bizottság jogköre nem terjed ki a munkaerő-piaci relevanciával nem rendelkező szakképesítések (művészeti, kulturális, kézműves, hagyományőrző, honvédelmi és rendészeti szakképesítések)
- az iskolarendszeren kívüli szakmai képzéseket érintően évente legalább egy alkalommal a munkaerő-piaci kereslet és a hiány-szakképesítések figyelembe vételével teszi meg;
- a javaslattétel az érintett tanévet megelőző évben március utolsó munkanapjáig a Szabóky Adolf ösztöndíjjal támogatott hiány-szakképesítések, az egyes szakképesítések esetében a támogatott, korlátozottan támogatott és nem támogatott szakképesítések, valamint a szakközépiskolai ágazatokra, azok támogatási formáira terjed ki;

c/ együttműködik

- a megyei önkormányzattal, a Foglalkoztatási Paktumban résztvevő szervezetekkel, gazdálkodókkal, intézményfenntartókkal a szakképzési feladatok és a szakképzésfejlesztés tervezésében;

d/ közreműködik

- munkaerő-piaci információk, a foglalkoztatási, foglalkoztathatósági adatok és prognózisok alapján a nemzetgazdasági igények és a szakképzés fejlesztésének összehangolásában;

- az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzés, valamint a köznevelésben és a felsőoktatásban folyó szakképzés összhangjának megteremtésében;
- a pályaaorientációs, a pályakövetési és életpálya tanácsadási feladatok megvalósításában;

e/ kidolgozza, és szükség esetén felülvizsgálja/átdolgozza

- az iskolarendszerű szakképzés fejlesztésének az adott megyére vonatkozó, a szakképzés irányainak és a beiskolázás arányinak rövid- és középtávú tervét tartalmazó szakképzés-fejlesztési koncepcióját, amely a megyei területfejlesztési koncepció és területfejlesztési program részét képezi;

f/ állást foglal

- fenntartói megkeresés esetén a szakképzést érintő fenntartói döntések megyei munkaerő-piaci kereslettel összefüggő megalapozottságáról;

g/ ellátja

- a gazdasági kamara a bizottság munkaszervezeteként a bizottság működtetésével, a hatáskörébe tartozó javaslatok, állásfoglalások előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- a külön jogszabályban meghatározott feladatokat;

h/ kezdeményezi

- az arra hatáskörrel rendelkező szervezetek és intézmények felé az iskolai rendszerű szakképzés és az iskolarendszeren kívüli szakképzés, valamint a közoktatásban és a felsőoktatásban folyó szakképzés összhangjának megteremtésével kapcsolatban a bizottság által indokolt változtatások megtételét.

2. számú melléklet

A szakmaszerkezeti javaslat tétel elvei, szempontjai és módszerei a Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságban

Mérlegelendő szempontok / elvek / információs lehetőségek	Módszerek / eszközök / lehetőségek
a fenntartóktól az indítani kívánt szakképesítések bekérése: elvárás: a fenntartó tervezze meg racionálisan iskolai szakmastruktúráját	<ul style="list-style-type: none"> - demográfiaiilag is alátámasztható racionális létszámigény megfogalmazása, - kapcsolattartás, - fenntartói változások figyelembevétele
az MKIK GVI országos felméréseinek a munkaerő-piaci igényekre vonatkozó megállapításai	<ul style="list-style-type: none"> - megyei munkaerő-piaci felmérések elkészítésében való részvétel, beszélgetés a cégek humánpolitikai munkatársaival, közvetlen információszerzés
az MFKB (kamarák, CSMKH, NGT) és a munkaszervezet kapcsolatrendszeréből származó széleskörű információk figyelembe vétele	<ul style="list-style-type: none"> - információk eljuttatása az ülések közötti időszakban az érintetteknek - kapcsolatok MFKB rendezvényeken - honlapon történő közzététel
a gazdasági környezet változásainak követése (megyei, regionális, országos jelentések, felmérések, KSH, CSMKH statisztikák, prognózisok)	<ul style="list-style-type: none"> - GDP-ből való részesedés, beruházások alakulása, preferált ágazatok, mobilitási jellemzők - romló pozíciójú, keresett foglalkozások, túlképzés, pályakezdők munkaerő-piaci helyzete
a szakmai elméleti felkészítést, és a gyakorlat koordinációját biztosító intézményrendszer fenntartóváltásból eredő erőforrásainak, a szakképzési kapacitásoknak a mérlegelése	<ul style="list-style-type: none"> - biztosítja-e az iskolarendszer a vállalati igények kiszolgálását - új ágazatok, szakképesítések szakmaszerkezetbe történő beemelésével közvetett módon az erőforrás fejlesztések támogatása
kontinuitás a rendszerben: a döntések rövidtávon nem jelentenek megoldást a munkaerőpiac számára; Részvétel a megye gazdasági jövőképeinek formálásában a képzési feltételek, oktatási feladatok hozzárendelésével	<ul style="list-style-type: none"> - figyelembe venni az erőforrás gazdálkodás racionalitását: évente nem lehet / nem ésszerű változtatni a szakképesítések indításán (fenntartói egyeztetést igényel) - a hiány-szakképesítések vizsgálata - hosszú távra gondolkodva: a kulcságazatok megerősítése (infokommunikációs szektor, villamosipar, élelmiszeripar, egészségipar, zöldgazdaság, turizmus)
az MFKB Roadshow-n elhangzott szakmai észrevételek, információk irány-arányt befolyásoló vélemények, mérlegelése, fejlesztési területek, fenntartói tervek, beruházást támogató önkormányzati törekvések megismerése	<ul style="list-style-type: none"> - tapasztalatcsere lehetősége, javaslatok hasznosítása - a rendezvényeken az előadók és a meghívottak körének összehangolása, - tematizálni a rendezvényeket (ágazatokhoz kötött)
a ráépülések figyelembe vétele	<ul style="list-style-type: none"> - ugyanazon szakmaterület magasabb szinten való ellátását biztosító, önálló OKJ-számmal szereplő szakképesítések, amelyek nem számítanak második szakképesítésnek
iskolarendszerben az esti és levelező tagozaton tanulók beiskolázási arányának várható növekedése, összhangban a szakmai irányítás törekvéseivel	<ul style="list-style-type: none"> - a felnőttoktatás önálló javaslat tételt igényel

Mérlegelendő szempontok / elvek / információs lehetőségek	Módszerek / eszközök / lehetőségek
tanulói, szülői igények átgondolt kezelése	- különös tekintettel a „divatszakmákra”, ahol állandó igény prognosztizálható
folyamatos és jellemzően állandó igényű szakképesítések figyelembe vétele	- képzési kapacitás fenntartása különösen gyakorlatigényes szakképesítések esetén
a költségvetési támogatásra nem jogosult szakképesítések számbavétele	- óvatos, megfontolt javaslattevél - felmérni, hogy hol van lehetőség a régióban/országon belül a szakképesítés megszerzésére
felnőttképzési keretszámok meghatározása	- együttműködés, egyeztetés a CSMKH Foglalkoztatási Főosztályával
a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Képzési Alaprész terhére kiírt decentralizált keretből a gyakorlati képzést folytató, támogatást nyert cég vállalt fenntartási kötelezettségének teljesíthetősége (5 év)	- nyertes pályázatok listája
reagálás konkrét, a vállalati szférából érkező észrevételekre, javaslatokra, kérésekre	- szakképesítések iránti igény főként a nagyfoglalkoztatók esetében
javaslattétel a szakközépiskolai ágazatokra: új ágazatok megjelenése	- néhány ágazatban regionális/országos lehet a megyei beiskolázás
azokban az ágazatokban és szakképesítésekben, ahol nem írható le egyértelmű gazdasági prognózis, ne kerüljön sor leépítésekre	- képzési kapacitás, infrastruktúra figyelembe vétele

3. számú melléklet

Partnerlista, érdekeltségi táblázat

	Érintettek	Érdekeltség, felhatalmazás, befolyás	Érintettség	Hatás a szervezet működésére	A befolyás mértéke	Mit várunk el, mit teszünk ennek érdekében?
	Ki? Mi?	Miben?	Mennyit adunk neki?	Hogyan viszonyul hozzánk?	Mennyit kapunk tőle?	Hogyan formáljuk?
1.	gazdálkodók, szervezetek	saját szervezetre vonatkozó munkaerő-piaci helyzet megismertetése; fejlesztési, beruházási tervekhez igazodó szakképzettek iránti igény	információ a szakképzésről (iskolarendszer sajátosságai, változásai, jogszabályi kööttségek); speciális igények közvetítése a szakmai dokumentumok kidolgozásához	többnyire elfogadó; személyes és pozitív partneri kapcsolatok függvénye; kezdeményezi a kapcsolatfelvételt, számít a kamarai szakmai tapasztalatokra	HR észrevételek, gyakorlati tapasztalatok, javaslatok, részvétel felmérésben; új szemlélet, gondolkodásmód szervezet és technológia vonatkozásában	szakképzést érintő kérdésekben partneri együttműködés, tanácsadás; cselekvési utak a szakképzést szabályozó jogszabályok figyelembe vételével
2.	gazdasági kamarák	CSMKIK: MFKB elnök, közvetlen felelőssége; működési feltételek biztosítása; ágazatok képvisellete, NAK Csongrád Megyei Igazgatósága: bizottsági tagság, agrárszféra képvisellete	tervszerű és szakszerű bizottsági munka; rugalmasság a munkaszervezetben	együttműködés, konzultáció, közös rendezvények	az egyes nemzetgazdasági ágakra, a megyére vonatkozó információk, ágazatok képvisellete; kamarai kapcsolatok felhasználása	együttműködés, viszontjelzések az érintettektől, a gazdálkodók mozgósítása, információs csatornák működtetése
3.	SZTE mint kiemelt nagyfoglalkoztató az egészségügyben	munkaerő-hiányának megszüntetése minden területen a középfokú szakképzésben; közvetítő szerepkör a felsőoktatási képzésekhez	a duális képzésbe bekapcsolódás támogatása (érettségihez kötött szakképesítések, teljesítési megbízotti kör kiépítése)	ápolási igazgatósággal konzultatív, együttműködő, támogató;	a szakképzés értékelése; klinikai igények egyeztetése szakképesítésenként, ágazatonként; szakmaszerkezeti javaslattétel segítése	felmérések tapasztalatainak megosztása, közvetítés a jogszabályi és az iskolarendszert érintő változásokkal kapcsolatban; pályaaorientáció támogatása;

	Érintettek	Érdekeltség, felhatalmazás, befolyás	Érintettség	Hatás a szervezet működésére	A befolyás mértéke	Mit várunk el, mit teszünk ennek érdekében?
	Ki? Mi?	Miben?	Mennyit adunk neki?	Hogyan viszonyul hozzánk?	Mennyit kapunk tőle?	Hogyan formáljuk?
4.	SZTE: kapcsolat a duális felsőoktatás kérdésében; új szak (villamosmérnök indításának támogatása) kapcsolat a duális felsőoktatásba bekapcsolódó cégekkel	a duális felsőoktatási képzés kiterjesztése	a gyakorlati háttérrel biztosító vállalkozások mozgósítása, a bekapcsolódás feltételeinek megismertetése a cégekkel	számít a cégekkel kialakított kapcsolat, tapasztalat miatt a támogatásunkra	kamarai együttműködésen keresztül érvényesíthető tapasztalatok	felmérés, visszajelzés a duális felsőoktatási képzés vállalati tapasztalatairól, javaslatok
5.	szakképzési centrumok, egyházi és alapítványi fenntartók, szakképző iskolák	a Bizottság tanácskozási jogú delegáltjai, beiskolázási tervek koordinációja intézményeiben	munkaerő-piaci, GVI-s elemzések, vállalati visszajelzések megosztása	együttműködés, konzultáció, közös rendezvények, Roadshow	működési területre vonatkozó fejlesztési tervek, fenntartói tervek, eredmények	intézményi célok és munkaerő-piaci célok összehangolása a szakmaszerkezet kialakításánál; a duális képzés kiterjesztésére, egyeztetések kezdeményezése
6.	Nemzetgazdasági Minisztérium, Földművelésügyi Minisztérium, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal	a szakképzés irányítása, felelősség a szakképesítéskért, szakképzési dokumentumok megjelentetése (szakmai és vizsgakövetelmények, szakképzési kerettantervek)	szakmaszerkezeti javaslatok kormányrendelettel, kérés térségi szakképzési probléma megoldásának támogatásához; MFKB rendezvényekre szóló meghívás előadások tartására	feladatok, határidők, szakmaszerkezeti kormányrendelet bizottsági javaslat alapján; előadásokra szóló meghívások elfogadása	szakképzés-fejlesztési irányok, a szakmastruktúra kialakításával összefüggő feladatok	jogszabályi változásokra vonatkozó javaslatok MKIK-n keresztül intézményfenntartási problémák megoldásának térségi előnyei
7.	Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály	bizottsági tagság megyei munkaerő-piaci információk	felőttképzésre vonatkozó javaslattétel, információk az iskolarendszerű szakképzésekről	együttműködő, támogató, segítő	pályázatok, paktumok lehetőségeinek megismertetése	az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli képzések összehangolása

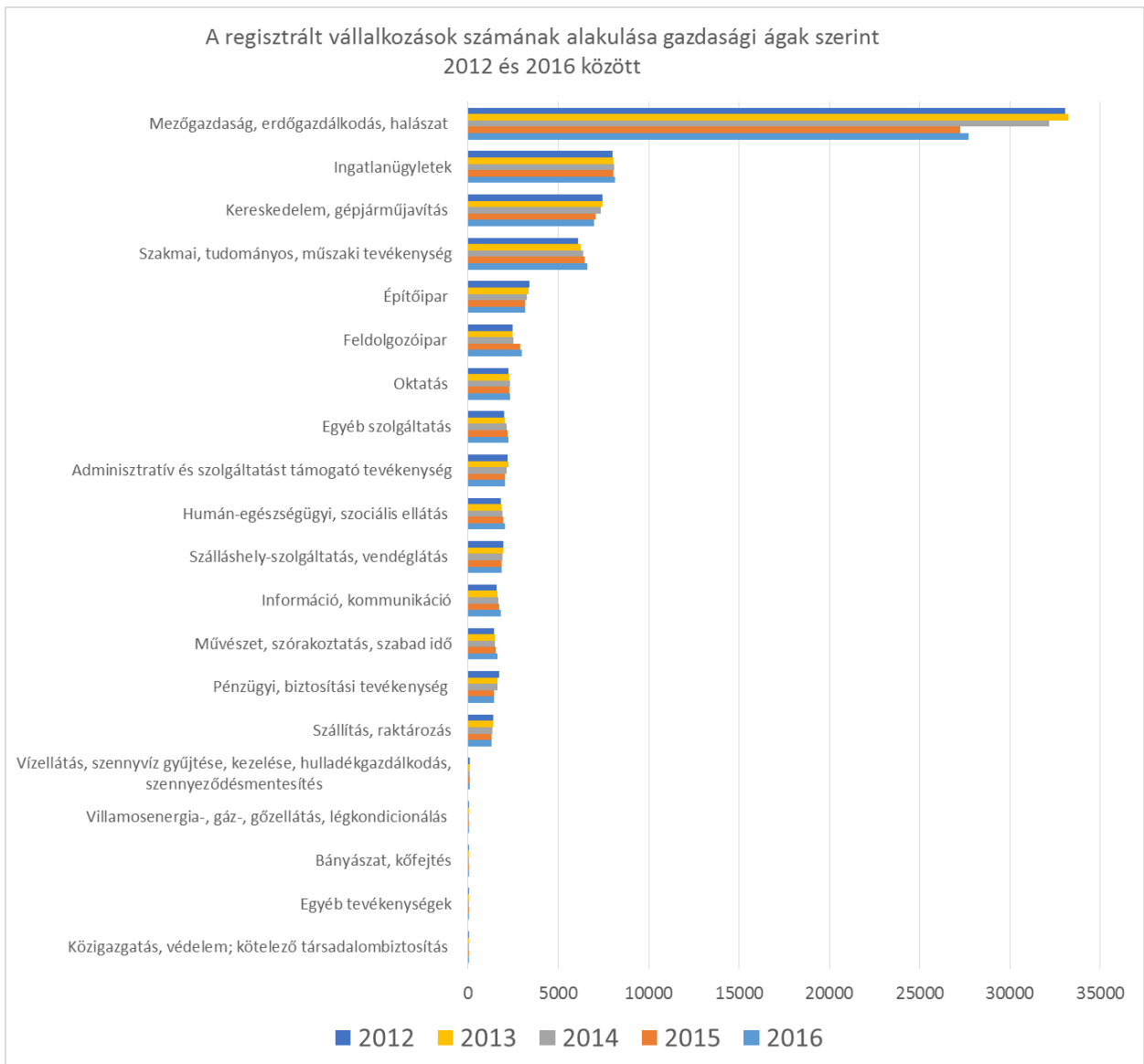
	Érintettek	Érdekeltség, felhatalmazás, befolyás	Érintettség	Hatás a szervezet működésére	A befolyás mértéke	Mit várunk el, mit teszünk ennek érdekében?
	Ki? Mi?	Miben?	Mennyit adunk neki?	Hogyan viszonyul hozzánk?	Mennyit kapunk tőle?	Hogyan formáljuk?
8.	önkormányzatok, hivatalok, hatóságok, intézmények, pedagógiai szakszolgálat	megyén belüli rövid és hosszú távú területi fejlesztési célok, adottságok figyelembevétele a szakképzés szervezésében a települési önkormányzatokkal; a szervezetek munkáját segítő hatóságokkal történő együttműködés (munkavédelem, munkaügy, NAV) Pedagógiai Szakszolgálat – pályaaorientációs közös programok	segítjük egy-egy térségben az önkormányzatok tervezési tevékenységét (Három oldalú együttműködési megállapodás a szakképzésre, szakmai egyeztetésekre (CSMKIK – Hódmezővásárhely MJV – Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum) kezdeményezzük az együttműködések a felsorolt területeken	elfogadóak, hisznek az együttműködés hatékonyságában, az erőforrások felhasználásának, az érdekek érvényesítésének optimalizálásában	szakmai támogatás, a kamarai szakképzési feladatok szempontjából meghatározó információk (munkaerő-piaci helyzet), adott feladatoknál (PAO) munkamegosztás, költségoptimalizálás)	tanácsaikkal, szakmai véleményükkel támogatassák a tanulószerveződéses foglalkoztatást (munkavédelmi témájú előadások, szhj. felhasználás, PAO egyénre szabott tanácsadás); tartós együttműködések megállapodásba foglalása
9.	KLIK, általános iskolák	pályaaorientáció fenntartói támogatása	pályakép formálása a tanulóknál (törekvés a jelenleg torz beiskolázási szerkezet megváltoztatására)	támogató, szervezést segítő, mozgósító	az új intézmény fenntartási struktúrában keresni az együttműködés lehetőségeit	hangsúlyt kap a koordinált pályaaorientáció

10.	PR tevékenység, média megjelenésben való együttműködés	elsősorban a helyi rádiók (Rádió 88, Rádió 7), megyei városok tv csatornái, helyi sajtó (Délmagyarország, Délvilág, Szeged Ma, Promenáád)	szórási területükön tájékoztatják az érintetteket (szervezetek, iskolák, háztartások)	kialakult és rendszeres kapcsolatok, tematikus együttműködések (PAO, MFKB, tanácsadói tevékenység, rendezvények (előadások, fórumok, Roadshow-k) önálló kezdeményezések))	információinkat egyeztetett módon juttatja el az érintetteknek; megfelelően pozícionálható a kamara helye a szakképzési piacon; a pozitív üzenetek orientáló szerepűek	a rendszeres és korrekt tájékoztatás rövid és hosszú távon is hasznot, ismertséget jelent, kibővíti a partneri kapcsolatokat
-----	--	---	---	---	--	--

	Érintettek	Érdekeltség, felhatalmazás, befolyás	Érintettség	Hatás a szervezet működésére	A befolyás mértéke	Mit várunk el, mit teszünk ennek érdekében?
	Ki? Mi?	Miben?	Mennyit adunk neki?	Hogyan viszonyul hozzánk?	Mennyit kapunk tőle?	Hogyan formáljuk?
11.	Pedagógiai Szakszolgálat	pályaorientációs egyéni és csoportos tanácsadás	információ a tanácsadók részére is az egyes szakképzésekről	együttműködő, a pályaorientáción keresztül közvetett	javaslat, szakértői anyagok szakképzési koncepcióhoz	a szakképzési környezetből, az egyes szakmákról, hiányokról történő tájékoztatás
12.	önkormányzatok	működési területükön várható beruházások, a helyi munkaerőpiac kiszolgálása; megkötött együttműködési megállapodásokban foglaltak érvényesítése	befektetők igényeihez igazodó szakképzésekre történő javaslattevél	partnerség (példa együttműködési megállapodás kötésére)	a működési területükön tervezett beruházások, azok munkaerőigényeinek jelzése	munkaerő-piaci információk közvetítése, vállalati visszajelések továbbítása
13.	munkaadói szervezetek	bizottsági tagság, a képviselt szakszervezet	munkaerő-piaci információk	igény a kapcsolatok kiszélesítésére	többéves bizottsági tagsági tapasztalatok érvényesítése	információk pontosítása a szakképzés gyakorlati feladatairól
14.	munkavállalói érdekképviselet	bizottsági tagság, a képzési rendszer működésének ismerete	a szakképzés speciális összefüggései a munkaerőpiac kínálat oldalán	támogató, javaslatokat megfogalmazó, gyakorlatias gondolkodásmód	tájékoztatás a képviselt szervezeti igényekről	reális alapokra helyezett szakképzési lehetőségek
15.	foglalkoztatási paktumok	kamarai együttműködés a paktumszervezetekkel, közvetett információ	MFKB birtokában lévő információk kamarán keresztül, szakképzési koncepció	számít a Bizottság birtokában lévő információkra, a kamarai háttérre	véleménykérés, egyeztetések	a szakképzés működésének megismertetése szükséges, háttér információval látjuk el a paktumokat

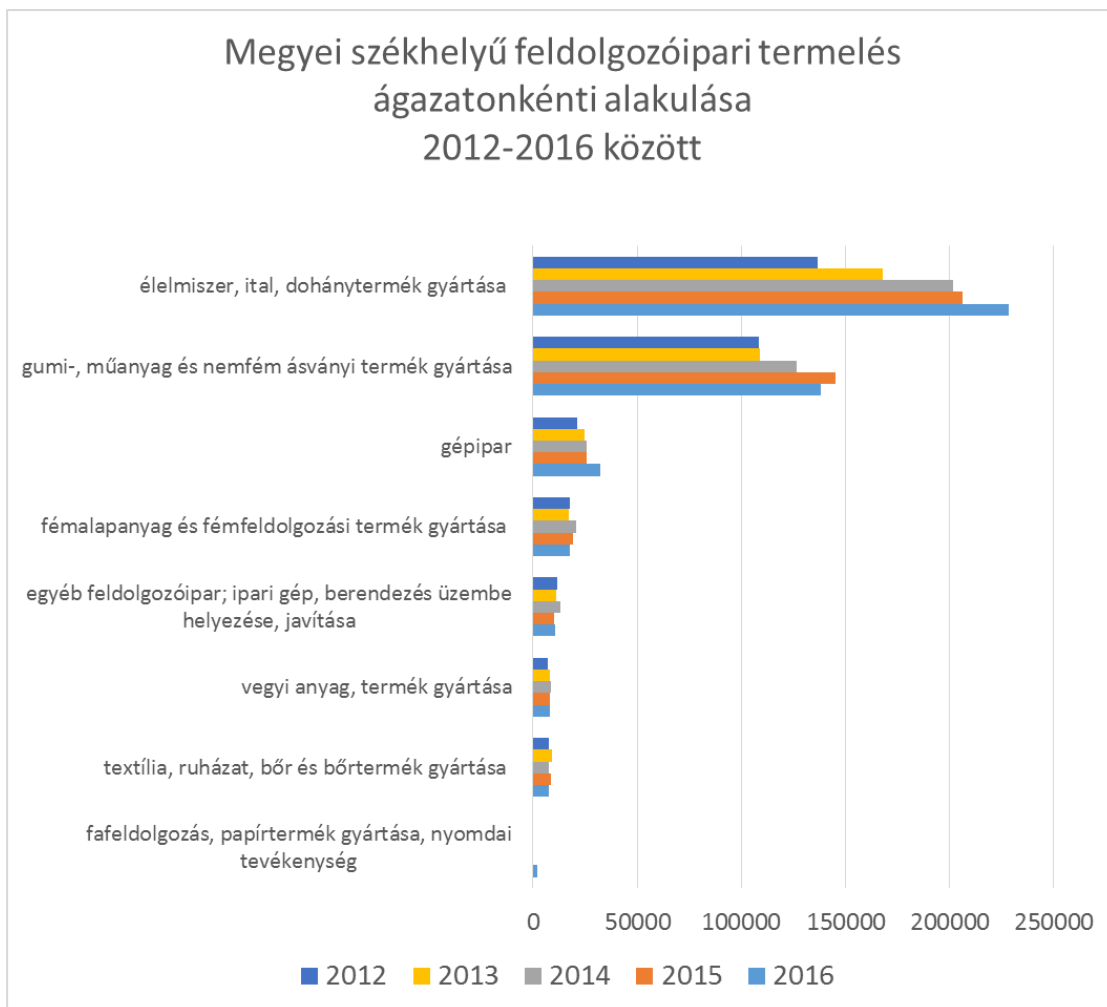
Forrás: Dr. Fenyvesi Éva: Stakeholder analízis

4. számú melléklet

Forrás: KSH

5. számú melléklet

Forrás: KSH

6. számú melléklet

A megyei gazdasági jövőkép kiemelt eredménymutatói (tervezet)

	Láthatóság	Megyei foglalkoztatottság	Hívószavak
tudásipar	nemzetközi, olyan szereplők számának növelése, melyek árbevételének 80%-a nemzetközi piacokról származik	10 % felett	biotechnológiai, ELIPolis, Kutatás-fejlesztés, Start-Up és Spin-Off vállalkozások
élelmiszeripar és kereskedelem	nemzetközi, olyan szereplők helyzetének erősítése, melyek árbevételük 25%-a nemzetközi piacokról származik	10 % felett	farmról a konyhába, szívbarát szalámi, helyi beszállítói láncok, nemzetközi piacterek
infokommunikációs és technológiai szektor	nemzetközi, olyan szereplők számának növelése, melyek árbevételének 80% külföldről származik	10 % felett	SSC-k és nemzetközi szoftverfejlesztő cégek betelepülése
egészségipar	nemzetközi, olyan szereplők melyek árbevételének 25% külföldről származik	10 % felett	telemedicina, vitamin gazdaság,
programturizmus	országos, olyan szereplők megerősítése, akik rendezvényenként minimum 500 fővel számolnak a megyén kívülről	5 % felett	szabadtéri játékok, Ópusztaszer, gasztroünnep, tematikus fesztiválok, konferenciaturizmus
zöldgazdaság	regionális, olyan szereplők helyzetének megerősítése, akik legalább 200 milliós árbevételt realizálnak évente	5 % felett	geotermikus fűtési és hűtési rendszerek napenergia lakossági és üzleti felhasználás

Példák a megye gazdasági jövőképében megfogalmazott húzóágazatokra: milyen kérdéseket kell megválaszolni a következő évtizedben?

1, Élelmiszer gazdaság és kereskedelem:

Az agrárium, az ország éléskamrája a makói hagyma vagy a szentesi paprika, a Pick évszázados hagyománya és a növénynemesítés. Csak néhány hívószó a teljesség igénye nélkül a XX. századból. Mit eszünk majd 10 év múlva, mi az a szívbarát szalámi és mit állítunk elő a megyében? Az élelmiszer gazdaság, az erre épülő beszállítói és kereskedelmi láncok szintén a megye erősségei között szerepelnek 2030-ban is?

Jövőképünk olyan megyei értéklánc fejlesztése, ahol az élelmiszeripari termékek nem csak a hazai, hanem a nemzetközi piacon is megjelennek. Ebben az értékláncban a termelés, a feldolgozás mellett az élelmiszer kereskedelem aktorai is fontos szerepet tölthetnek be a következő évtizedben.

2, Egészség gazdaság:

A C-vitamin feltalálásától a biotechnológián át az okos otthonokig: hogyan őrzik meg az egészségünket az új technológiák, és mit adnak ehhez a megyében dolgozó kutatók, intézmények, cégek?

Jövőképünk egy olyan egyetemi klinikai háttérrel rendelkező egészségügyi szolgáltatási portfólió, mely nemzetközi patientúrával számol, és az egészségmegőrzésre épít.

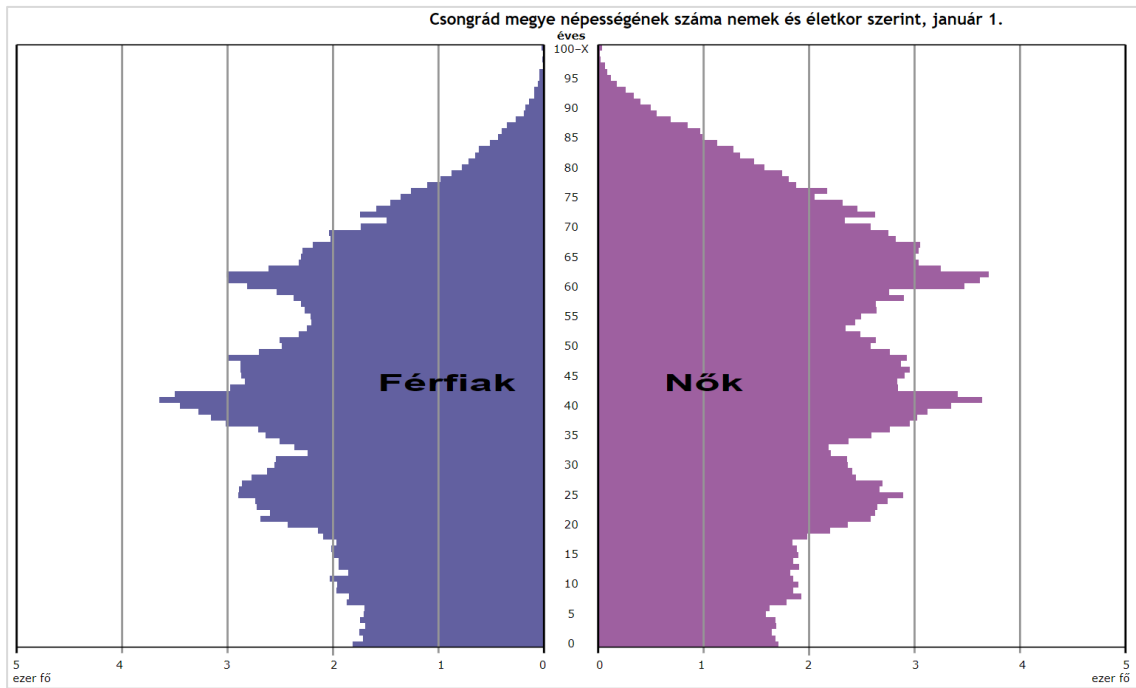
3, Infokommunikáció és technológia

A klasszikus szoftveripar erős hagyományokkal rendelkezik a megye gazdaságában: köszönhetően elsősorban a szegedi informatikus képzésnek. Az elmúlt években gombamódra szaporodtak az informatikai megoldásokat fejlesztő vállalkozások, több nemzetközi központtal rendelkező vállalat is létrehozott szegedi irodát. A megye - Szeged vezetésével – válhat-e a szoftverfejlesztés Budapest melletti decentrumává?

4, Zöldenergia gazdaság:

Szeged a napfény városa, de lesz-e a napenergia termelés nagyhatalma? Épülnek-e a zöld és passzív otthonok, lesz-e minden utcában legalább egy napelemes épület? A termálkincs adhatja-e otthonaink irodáink melegét, lehet-e stabil hőenergiaforrás Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Algyőn, Mórahalmon és Szegeden?

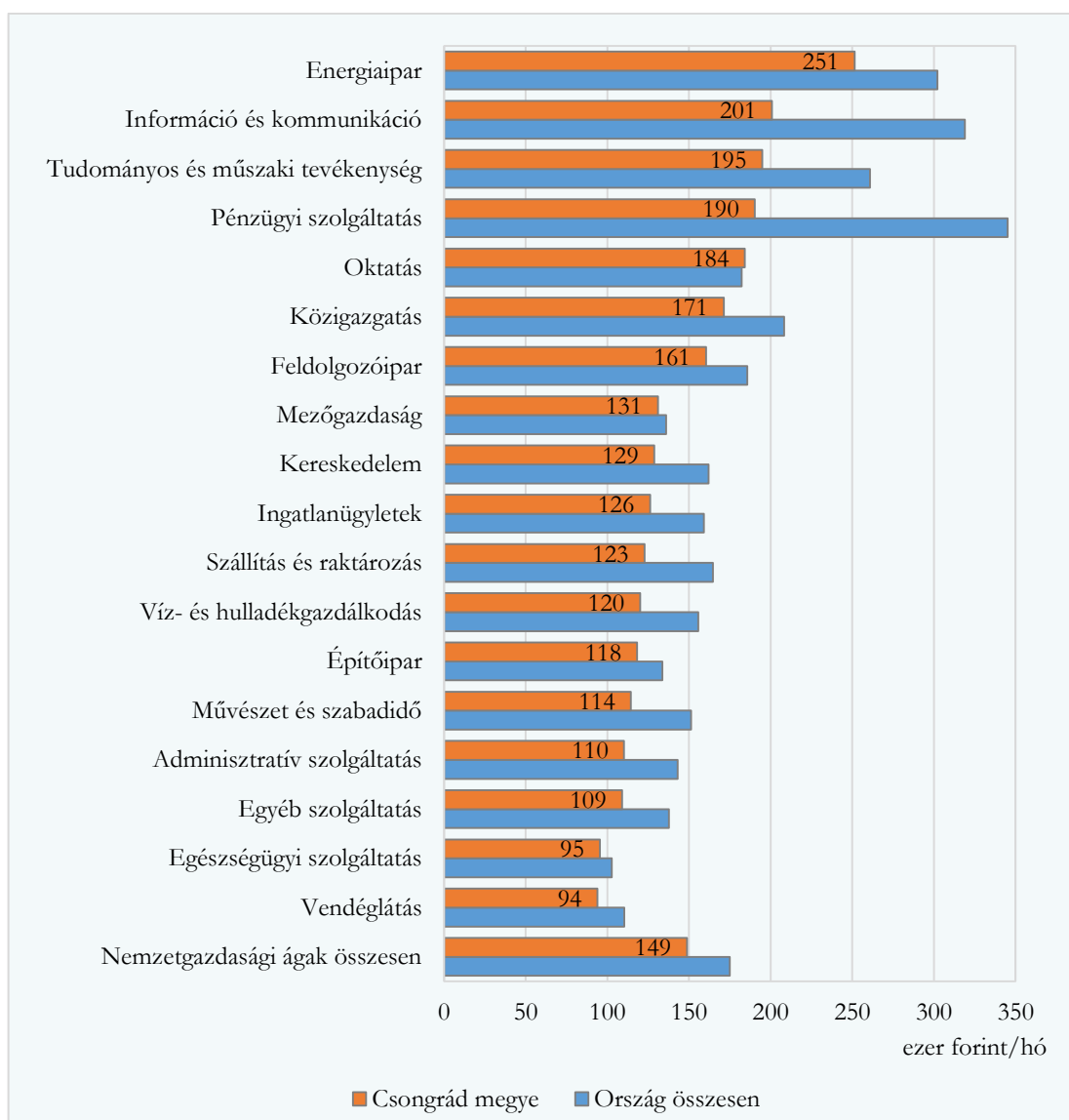
8. számú melléklet
Csongrád megye korfája
2017. január 1.

Forrás: KSH

9. számú melléklet

**A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresetének alakulása
2016-ban**

Forrás: KSH

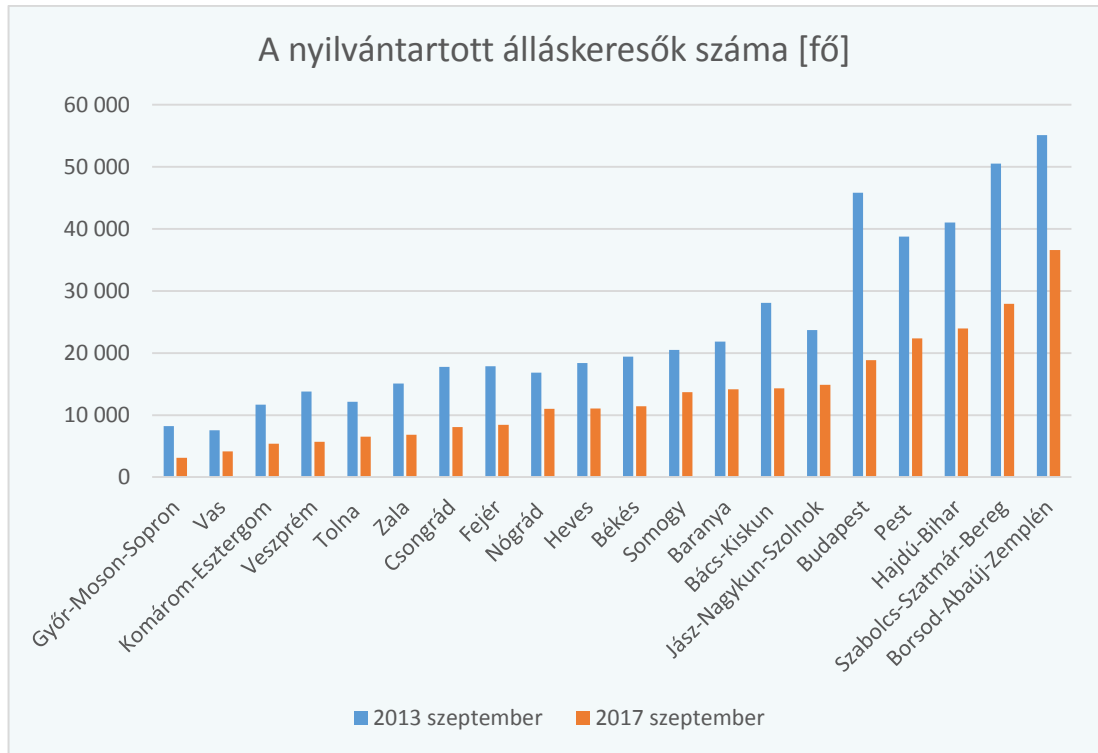
10. számú melléklet

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma (fő)					
Csongrád megye	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. I. félév
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	1 310	3 373	2 299	2 925	2 395
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	1 304	1 758	1 452	1 706	1 580
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	1 703	1 442	2 729	2 631	2 266
-- Mezőgazdaság	400	597	962	904	762
-- Belvízelvezetés	395	107	459	371	310
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	268	67	131	186	165
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	14	1	35	38	23
-- Belterületi közutak karbantartása	244	36	316	393	382
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	58	23	70	103	98
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	270	395	104	-	-
Mindösszesen	4 317	6 773	6 480	7 261	6 241

Forrás: CSMKH

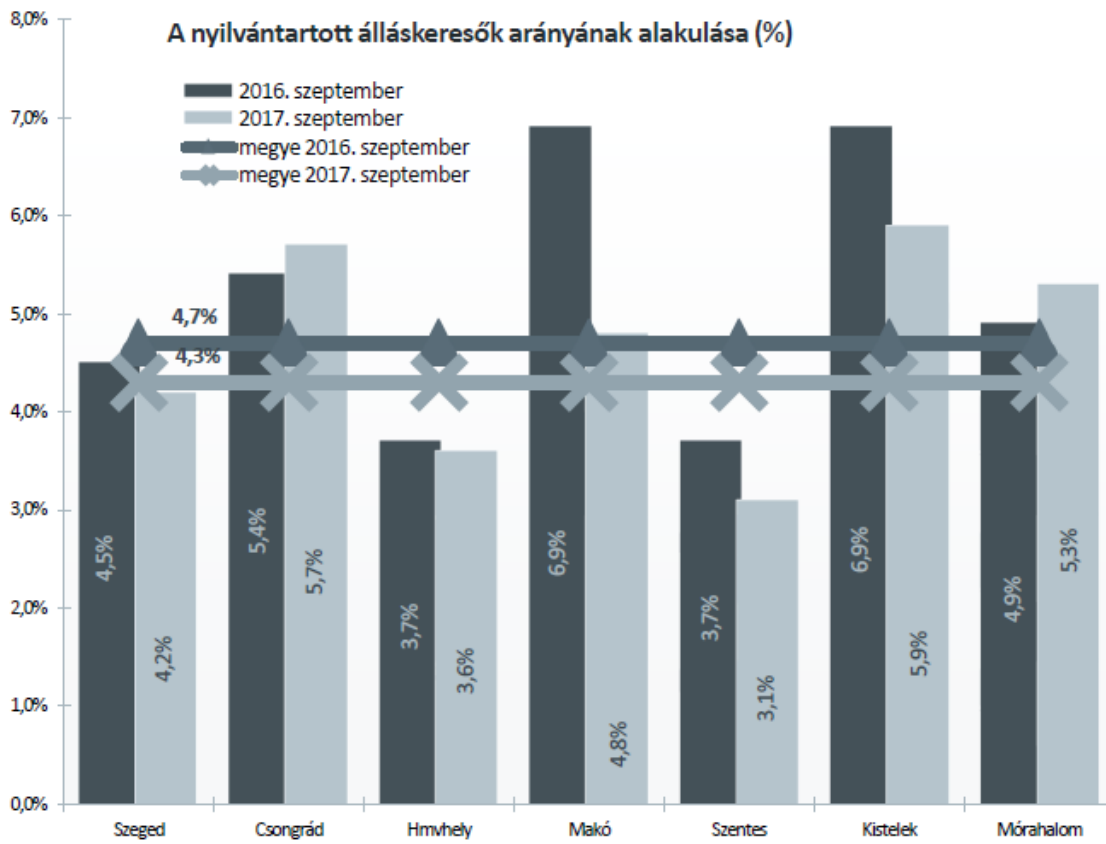
11. számú melléklet

**A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása megyék szerint
2013-2017. szeptember**

Forrás: KSH

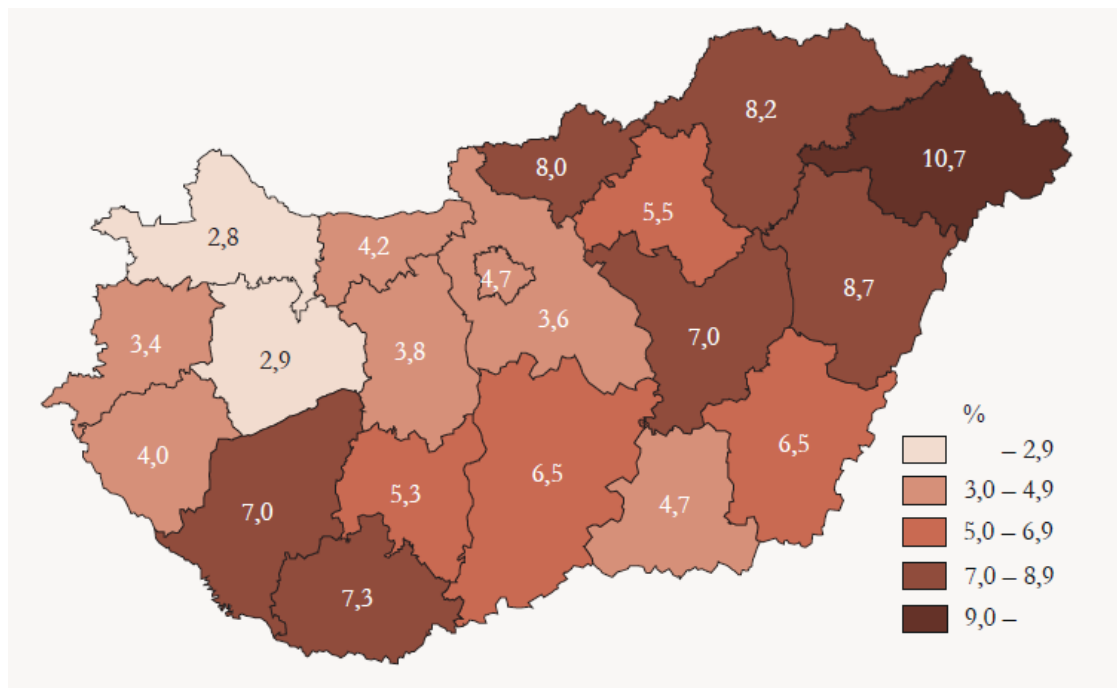
12. számú melléklet

Forrás: CSMKH

13. számú melléklet

A munkaerőpiaci tartaléknak a 15-74 éves korosztályhoz viszonyított aránya, 2016

Forrás: KSH – Munkaerő-piaci helyzetkép, 2016

14. számú melléklet

A szakképzéshez kapcsolódó jogszabályok jegyzéke

- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről (Utolsó módosítása: 2017. évi XLIV. törvény)
- 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról (Utolsó módosítása: 2017. évi LXXXIX. törvény a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köréről)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Utolsó módosítása: 2017. évi LXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról)
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról (Utolsó módosítása: 2017. évi XXV. törvény a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény módosításáról)
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (Utolsó módosítása: 2016. évi CIV. törvény a központi hivatalok felülvizsgálatával és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok megerősítésével összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint egyes költségvetési szervek feladatainak átadásáról)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (utolsó módosítás: (Utolsó módosítás: 102/2016. (V. 13.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról)
- 19/2016. (VII. 18.) EMMI rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról
- 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről (Utolsó módosítás: 237/2016. (VIII. 2.) Korm. rendelet az egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról)
- 252/2016. (VIII.24.) Kormányrendelet a Szabóky Adolf szakképzési ösztöndíjról
- 297/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a 2016/2017. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2016/2017. tanévben induló képzések tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítéseiről

- 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről
- 120/2015. (V. 21.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképzési feladatot ellátó köznevelési intézmények fenntartóváltásával összefüggő intézkedésekről
- 146/2015. (VI. 12.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképző intézmények átadásáról, valamint egyes kormányrendeleteknek a szakképzés intézményrendszerének átalakításával összefüggő módosításáról
- 24/2017. (VIII. 31.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet módosításáról
- 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól
- 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 29/2016. (VIII. 26.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet módosításáról
- 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról (utolsó módosítás: 257/2015. (IX. 10.) Kormányrendelet)
- 340/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról
- 14/2017. (VI. 14.) EMMI rendelete a 2017/2018. tanév rendjéről

15. számú melléklet

**A tanulók számának alakulása a közoktatásban, Csongrád megyében
a 2008-2016. években (fő)**

Csongrád megye	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Gimnázium	8 042	7 850	7 725	7 522	7 327	7 225	7 103	7 074
Szakközép-iskola	12 582	12 284	11 828	11 418	10 120	9 387	9 570	9 403
Szakiskola, speciális szakiskola	5 998	5 863	5 881	5 037	4 454	4 017	3 514	3 053
Középfokú oktatás összesen	26 622	25 997	25 434	23 977	21 901	20 629	20 187	19 776

Forrás: KSH

16. számú melléklet

Csongrád megye szakképző iskoláit érintő változások 2017-ben

Iskola	Jelenlegi fenntartó	Korábbi fenntartó	Képzést érintő változások	CSMKIK vélemény	Kiegészítő információ
Szegedi SZC Gábor Dénes Szakgimnáziuma	Nemzetgazdasági Minisztérium / Szegedi Szakképzési Centrum		Vízügyi szakmunkás, Kis- és közép vállalkozások ügyvezetője I. szakképesítések beemelése, a tagintézmény nevének szakközépiskolával történő kiegészítése.	A változtatás miatt a Kamara nem emelt kifogást.	A vízügyi szakmunkás a 2017/2018. tanévtől bekerült a hiányszakképesítések közé.
Szegedi SZC Móravárosi Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium / Szegedi Szakképzési Centrum		Cipőkészítő, Számítógépes adatrögzítő szakképesítés a Szakképzési Hídprogramban tanuló diákok számára.	A változtatás miatt a Kamara nem emelt kifogást.	
Szegedi SZC Vedres István Építőipari Szakgimnáziuma	Nemzetgazdasági Minisztérium / Szegedi Szakképzési Centrum		Optika ágazat és Előadóművészet ágazat indítása; Fotográfus és fotótermék-kereskedő, Művészeti és médiafotográfus, Táncos II. szakképesítések beemelése.	Az Optika ágazat változtatás miatt a Kamara nem emelt kifogást. Előadóművészet ágazat felvételével kapcsolatban – mivel ez a kulturális és nemzeti örökségvédelmi területhez kapcsolódik – a kamara nem kívánt állást foglalni. Művészeti és médiafotográfus, Táncos II. szakképesítések esetében a Kamara nem kívánt állást foglalni.	
Szegedi SZC József Attila Általános Iskolája és Szakképző Iskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium / Szegedi Szakképzési Centrum		A gyermekek napközbeni ellátására vonatkozó tervet foglalmaztak meg.	Ezt nem tekintjük a szakképzést közvetlenül érintő területnek – nem kívántunk állást foglalni.	
Új tagintézmény létesítése Mórahalmon	Nemzetgazdasági Minisztérium / Szegedi Szakképzési Centrum		Együttműködés jött létre a város és az SZSZC között a térség munkaerő-piaci igényeinek kielégítésére. Épül az iskola.	A majdani intézménynek a Szegedi Szakképzési Centrum tagintézményként történő csatlakozása ellen Kamaránk nem emelt kifogást.	Épül az iskola Mórahalmon.

Iskola	Jelenlegi fenntartó	Korábbi fenntartó	Képzést érintő változások	CSMKIK vélemény	Kiegészítő információ
Hansági Ferenc Szakképző Iskola	Hansági Ferenc Oktatási Alapítvány		A fenntartói jogok átadásának kezdeményezése az NGM/SZSZC részére.	A tervezett fenntartóváltás miatt a Kamara nem emelt kifogást.	Szakmaszerkezeti kormányrendelet számol a Hansági fenntartói jogának SZSZC-hez kerülésével
Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola	Makó-Belvárosi Református Egyházközség		A rendészeti és közszolgálati ágazatban a szakgimnáziumi képzéshez kapcsolódó OKJ-s képzés bevezetése.	A kamara nem emelt kifogást.	
Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola és Kollégium	Diana-Vadász-Felnőttképző Alapítvány		A fegyverműszerész és a Vadászpuskaműves nappali és esti képzés mellett estin kíván Erdésztechnikus, Vadagazdálkodási technikus és Mezőgazdasági technikus képzéseket folytatni.	A kamara nem emelt kifogást.	
Táltos Tehetséggondozó Általános Iskola, Középiskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	4 School Nonprofit Kft.	Pro Wisdom Iskolafenntartó Nonprofit Kft. és az Expert Mind Iskolafenntartó Nonprofit Kft. beolvasása	Gyógypedagógiai segítő munkatárs	A kamara nem emelt kifogást.	A 2017/2018. tanévben nem indul szakképző évfolyam.
School of Business Üzleti Szakképző Iskola	Pannonhalmi Főapátság Magyar Bencés Kongregáció	School of Business Vezetőképző és Tanácsadó Közhasznú Nonprofit Kft.	2 szegedi tagintézmény működik; a teljes képzési kínálat újragondolása; 11 szakmacsoport, közel 40 szakképesítés esti és levelező képzésben; Hídprogram beemelése a képzési kínálatba	Kamarai támogatás, ha a tárgyi feltételek maradéktalanul rendelkezésre állnak.	Határozat jogerőre emelkedett 2017. július 31-én.

Iskola	Jelenlegi fenntartó	Korábbi fenntartó	Képzést érintő változások	CSMKIK vélemény	Kiegészítő információ
Premier Művészeti Szakgimnázium Szegedi Tagintézménye	Magyar Pütkösdi Egyház Egyházi Jogi Személy		Szakképzést nem, csak az alapfokú zene- és táncművészeti oktatást érintő változás	A kamara nem kívánt állást foglalni.	
Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy Móra Ferenc Felnőttoktatási Középiskolája	Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy		Gimnáziumi képzés nappali munkarend szerinti bővítését	A kamara nem kívánt állást foglalni.	
MIOK Szegedi Szakképző Iskola (Szinergia/Szia-KÉSZ Akadémia)	MIOK Dél-alföldi Régió Közhasznú Nonprofit Kft.	Együttműködés a KÉSZ Zrt.-vel illetve a Szinergia Szakképző Iskolával.	Szakképesítések törlése; új szakképesítések beemelése: villanszerelő, hegesztő, épület- és szerkezetlakatos, épületgépész technikus szakképesítések, amelyek jelenleg Csongrád megyében hiányszakképesítések, illetve korlátlan beiskolázási lehetőséget nyújtó, támogatott kategóriába tartozó szakképesítések.	A szakképzési szerkezet átalakítását akkor támogatja a kamara, ha a tárgyi-technikai, személyi feltételek a képzés indításának időpontjában rendelkezésre állnak.	A 2017/2018. tanévben nem indul szakképző évfolyam.
Csongrádi Batsányi János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium	Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ		Köznevelési Hídprogramban való részvétel.	A kamara nem emelt kifogást.	
Szinergia Szakképző Iskola	tanulóit átvette a Szegedi Szakképzési Centrum		Az iskola megszüntette működését.	CSMKIK nem kapott tájékoztatást az iskola megszűnéséről.	

17. számú melléklet

OM azonosító: 203039 Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Főigazgató: Árva-Nagy Sándorné 6800 Hódmezővásárhely, Andrássy út 3/8. 62/202-475								
Hódmezővásárhely SZC Boros Sámuel Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhely SZC Eötvös József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhely SZC Corvin Mátyás Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhely SZC Kalmár Zsigmond Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhelyi SZC Náray Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	Hódmezővásárhely SZC Zsoldos Ferenc Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhely SZC Pollák Antal Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Hódmezővásárhely SZC Cseresnyés Kollégiuma	Hódmezővásárhelyi SZC Sággy Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
6600 Szentes, Ady Endre u. 6-8.	6800 Hódmezővásárhely, Szent Antal u. 5-9.	6800 Hódmezővásárhely, Városház utca 1	6800 Hódmezővásárhely, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7-9.	6900 Makó, Posta u. 4-6.	6600 Szentes, Szent Imre herceg u. 1.	6600 Szentes, Apponyi tér 1.	6800 Hódmezővásárhely, Oldalkosár u. 1.	6640 Csongrád, Gyöngyvirág u. 16-18.

OM azonosító: 203052 Szegedi Szakképzési Centrum Főigazgató: Angyalné Kovács Anikó 6725 Szeged, Kálvária sugárút 84-86. 62/554-560										
Szegedi SZC Gábor Dénes Szakgimnáziuma és Szakközép- iskolája	Szegedi SZC Csonka János Szakgimnáziuma és Szakközép- iskolája	Szegedi SZC Kőrösy József Közgazdasági Szakgimnáziuma	Szegedi SZC Vasvári Pál Gazdasági és Informatikai Szakgimnáziuma	Szegedi SZC Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközép- iskolája	Szegedi SZC Mórávárosi Szakgimnáziuma és Szakközép- iskolája	Szegedi SZC József Attila Általános Iskolája és Szakképző Iskolája	Szegedi SZC Déri Miksa Szakgimnáziuma és Szakközép- iskolája	Szegedi SZC Vedres István Építőipari Szakgimnáziuma	Szegedi SZC Kossuth Zsuzsanna Szakképző Iskolája	Szegedi SZC Hansági Ferenc Szakképző Iskolája
6724 Szeged, Mars tér 14.	6726 Szeged, Temesvári krt. 38.	6720 Szeged, Stefánia 14.	6722 Szeged, Gutenberg u. 11.	6723 Szeged, József Attila sgt. 122-126.	6725 Szeged, Kálvária sgt. 84- 86.	6723 Szeged, Gyík u. 3.	6724 Szeged, Kálvária tér 7.	6720 Szeged, Horváth Mihály u. 2-6.	6724 Szeged, Kodály tér 1.	6725 Szeged, Kenyérgyári út 8.

18. számú melléklet

Agráriskolák a Földművelésügyi Minisztérium fenntartásában Csongrád megyében	
Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	6640 Csongrád, Szentesi u. 2/A
Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium	6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. 76.
FM ASZK Bartha János Kertészeti Szakképző Iskolája	6600 Szentes, Kossuth u. 45.
Fodor József Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium	6725 Szeged, Szabadkai u. 3.
Galamb József Mezőgazdasági Szakképző Iskola	6900 Makó, Szép u.2-4.
Gregus Máté Mezőgazdasági Szakképző Iskola	6800 Hódmezővásárhely, Árpád utca 8.
Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola	6721 Szeged, József Attila sgt. 26.

19. számú melléklet

Egyházi fenntartású szakképző iskolák Csongrád megyében (az MFKB szakmaszerkezeti javaslatlételi jogkörében)		Fenntartó
Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola	6900 Makó, Kálvin u. 2-6.	Makó-Belvárosi Református Egyházközség
Árpád Fejedelem Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola	6760 Kistelek, Ifjúság tér 3.	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Szent Benedek Általános Iskola, Középiskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium Szegedi Tagintézménye	6721 Szeged, Osztrovszky u. 5.	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság

20. számú melléklet

A szakképzés intézményrendszerének változásai

Új elnevezés	Régi elnevezés	Tartalmi különbségek
Szakközépiskola	Szakközépiskola	<ul style="list-style-type: none"> - bemeneti feltétel: 8 általános; - 9-12. évfolyamokon a közismereti mellett szakképzési kerettanterv szerinti oktatás; - nyári összefüggő szakmai gyakorlat a 10-11. évfolyamon; - érettségi mellett OKJ-s végzettség; - ágazati képzés 13. szakképzési évfolyamon, technikus végzettség; - felsőoktatási intézménybe jelentkezés lehetősége
Szakközépiskola	Szakiskola	<ul style="list-style-type: none"> - bemeneti feltétel: 8 általános, - komplex szakmai vizsgára felkészítés a 9-11. évfolyamon, OKJ-s végzettség - vagy közismereti képzés nélküli szakmai felkészítés (beszámítással) 2 szakképzési évfolyamon; - szakmai oktatás szakképzési kerettanterv szerint; - duális rendszerű működés, gyakorlati felkészítés (ha van megfelelő gyakorlati képzőhely) tanulószervezéssel; - az állam által támogatott szakképesítésekben szakmai vizsgával rendelkezőnek 2 év alatt iskolarendszerű közismereti képzésben érettségi vizsgára felkészítő szakasz
Szakiskola	Speciális szakiskola	<ul style="list-style-type: none"> - a sajátos nevelési igényű tanulók felkészítése szakmai vizsgára; - rész-szakképesítés megszerzésére irányul; - a szakképesítésre történő felkészítés szakképzési kerettanterv vagy speciális kerettanterv szerint történik

21. számú melléklet

Az Országos Erdészeti Egyesület által képviselt elvek az erdészeti szakképzésben

- Meg kell őrizni az erdész nevelés értékeit, a hagyományrendszer, a szakmai identitás beépülését a szakemberképzésbe.
- Újra meg kell teremteni a szakma befolyását a szakképzésre. Szakképzési intézmény, új szakma (erdészeti, vadászati) indításához a szakképzésért felelős miniszter engedélye legyen szükséges.
- A szakma munkaerő-szükségletét kormányzati szinten tervezni kell, az államilag finanszírozott oktatási létszámkereteket ennek megfelelően kell megállapítani.
- Az erdészeti, vadgazdálkodási szakmunkásképzés és technikusképzés csak iskolarendszerben képzelhető el. A felnőttképzésben és tanfolyami rendszerben is oktatható elágazások, rész-szakképesítések és ráépülések vizsgáztatása kizárólag a szakképzésért felelős minisztérium, illetve az agrárkamara által akkreditált vizsgaközpontban történhessen.
- A szakmai igényeknek a jelenleg is meglévő három szintű erdész képzés felel meg a legjobban (szakmunkás, erdésztechnikus, erdőmérnök).
- Az erdőmérnök képzésben meg kell őrizni a kizárólag Sopronban működő osztatlan 5 éves képzést.
- Az erdei munkák színvonalas elvégzése érdekében a szakmunkásképzést foglalkoztatási szabályokkal (pl. erdőtvényben) is támogatni kell.
- A gyakorlati képzést szolgáló tanerdők működési feltételeit a meghatározott intézmények számára, a képzés minden szintjén meg kell teremteni és egységes keretek között kell működtetni.

Forrás: Országos Erdészeti Egyesület

22. számú melléklet

A szakközépiskolai tanulószervezéses képzésben a duális felkészítés kapcsolati rendszere

Összehasonlító szempontok	Szakképző intézmény	Tanuló	Vállalkozás / szervezet
Jogviszony létrejötte	tanulóviszony	tanulószervezés („kvázi munkaviszony”)	tanulószervezés – bejelentési kötelezettség a Nemzeti Adó és Vámhivatalnál
Ismeretszerzés/ ismeretátadás 9. évfolyamon	elméleti órák szervezése alapkompétencia fejlesztés, szakmai gyakorlat iskolai tanműhelyben; a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola	részvétel az elméleti és gyakorlati képzésben, az iskolában; 9. évfolyamon iskolai tanműhelyben (nincs tanulószervezés), vagy kizárólag képzési célt szolgáló vállalati tanműhelyben tanulószervezéssel, a gyakorlat zárása szintvizsgálattal	9. évfolyamon kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely gyakorlat (iskolai tanműhely hiányában); tanulószervezés kötelezése; a gyakorlati képzés szervezője a gazdálkodó
Ismeretszerzés/ ismeretátadás 10-11. évfolyam	elméleti képzés; a szakmai gyakorlat koordinációja; ha nincs megfelelő képzőhely (kamara igazolás), gyakorlat-szervezés az iskolai tanműhelyben	gyakorlat magas óraszámú technikai eszközökkel, technológiai folyamatokban; gazdálkodónál/szervezetnél tanulószervezéssel; a szakma gyakorlásához szükséges kompetenciák fejlesztése; alkalmazható tudás megszerzése	felkészítés a szakmai záróvizsgára kötelező szakmai kerettanterv szerint; (a tanuló nem olcsó munkaerő!); a tanuló bekapcsolása a munkavégzésbe; a gyakorlati képzés szervezője a gazdálkodó; nagy az adminisztráció-igénye
Szakmai és vizsgakövetelmények teljesítése	gyakorlati oktatásvezetői státusz visszaállítása, kapcsolattartás az iskola a szervezet és a kamara között	a tanulási folyamat részévé válik a gazdálkodónál töltött szakmai gyakorlat; felkészülés valós és intenzív munkakörülmények között a szakmai záróvizsgára	megfelelő technikai – technológiai feltételek; mester végzettségű oktató (mestervizsgálathoz kötött szakképesítésekkel) teljesítési megbízotti rendszer, ha a tanulószervezést kötő cég nem rendelkezik maradéktalanul a szakmai vizsgára felkészítés feltételeivel;
Előny	a tanuló gyakorlatról hozott tapasztalatai megoszthatók a szakképző iskola elméleti és gyakorlati szakembereivel; a hiányzó ismeretek kompenzációja – vizsgára felkészítés kiegészítő jelleggel iskolai tanműhelyben tanuló/szülői kezdeményezésre	juttatások a tanulószervezés alapján; jogviszony beszámítás; munkahelyi szocializáció – a későbbi munkavállalói lét megalapozása; munkaviszony létesítésének lehetősége;	lehetőség saját munkavállaló kinevelésére (megtakaríthatók a toborzás, belépés költségei); a képzéshez állami fedezet normatív alapon (alap- és kiegészítő normatívák); saját munkavállaló is bekapcsolható az iskolarendszerű felnőttoktatásba tanulószervezéssel
A rendszer hatékonyságának feltétele	egyértelmű jogi szabályozás; a finanszírozás feltételeinek felülvizsgálata, szélesítése; konstruktív együttműködés a felek között a jogok és kötelezettségek biztosításával, illetve betartásával; kontrollált folyamatok mentén történő működés/működtetés		

23. számú melléklet

Duális felsőoktatási képzés résztvevők száma a Szegedi Tudományegyetemen

SZTE Karok	Szakok	Létszám a 2017/2018. tanévben
Mérnöki Kar	mechatronikai mérnök BSc., gépészmérnök BSc., élelmiszermérnök BSc.	54 fő
Mezőgazdasági Kar	mezőgazdasági mérnök BSc.	15 fő
Természettudományi és Informatikai Kar	programtervező informatikus BSc., mérnökinformatikus Bsc.	4 fő
SZTE összesen		73 fő

Forrás: SZTE

24. számú melléklet

Hiány-szakképesítések Csongrád megyében RFKB döntés alapján

2010/2011. tanév (RFKB régiós döntése)	2011/2012. tanév (RFKB régiós döntése)	2012/2013. tanév (RFKB régiós döntése)	2013/2014. tanév (RFKB megyére vonatkozó döntése)
hegesztő	hegesztő	hegesztő	hegesztő
gépi forgácsoló	gépi forgácsoló	gépi forgácsoló	gépi forgácsoló
szerkezetlakatos	szerkezetlakatos	szerkezetlakatos	épület- és szerkezetlakatos
kőműves	porcelánkészítő és festő	kőműves	kőműves
ács, állványozó	ács, állványozó	ács, állványozó	ács
ápolási asszisztens	szerszámkészítő	szerszámkészítő	kerámia, porcelánkészítő
villanyszerelő	villanyszerelő	villanyszerelő	szociális gondozó és ápoló
épületgépészeti csőhálózat és berendezés- szerelő	épületgépészeti csőhálózat és berendezés- szerelő	épületgépészeti rendszer- szerelő	központifűtés és gázhálózat rendszer-szerelő
szabó	szabó	szabó	női szabó
húsiipari termékgyártó	húsiipari termékgyártó	húsiipari termékgyártó	kertész

Hiány-szakképesítések Csongrád megyében MFKB javaslatát alapján

2014/2015. tanév (MFKB javaslat alapján kormány- rendeletben)	2015/2016. tanév (MFKB javaslat alapján kormány- rendeletben)	2016/2017. tanév (MFKB javaslat alapján kormány- rendeletben)	2017/2018. tanév (MFKB javaslat alapján kormány- rendeletben)
hegesztő	mechatronikus karbantartó	elektronikai műszerész	állattartó szakmunkás
gépi forgácsoló	gépi forgácsoló	elektronikai technikus	elektronikai technikus
ipari gépész	épület- és szerkezetlakatos	épület- és szerkezetlakatos	épület- és szerkezetlakatos
kőműves és hidegburkoló	kőműves és hidegburkoló	fehérnemű készítő és kötöttáru összeállító	gépgyártástechnológiai technikus
elektronikai műszerész	ács	gépgyártástechnológiai technikus	gépi forgácsoló
kertész	mezőgazdasági gépész	gépi forgácsoló	gyakorló ápoló
mechatronikus karbantartó	villanyszerelő	gyakorló ápoló	gyakorló csecsemő- és gyermekápoló
központi fűtés és gáz-hálózat rendszer-szerelő	központi fűtés és gáz-hálózat rendszer-szerelő	hegesztő	hegesztő
női szabó	női szabó	húsipari termékgyártó	ipari gépész
húsipari termékgyártó	húsipari termékgyártó	kertész	kertész
-	kertész (+)	kőműves és hidegburkoló	kőműves
-	eladó (+)	központi fűtés és gáz-hálózat rendszer-szerelő	központi fűtés és gáz-hálózat rendszer-szerelő
-	-	laboratóriumi technikus	mechatronikai technikus
-	-	mechatronikai technikus	mechatronikus karbantartó
-	-	mechatronikus karbantartó	mezőgazdasági gépész
-	-	mezőgazdasági gépész	női szabó
-	-	női szabó	pék
-	-	szerszámkészítő	szociális gondozó és ápoló
-	-	szociális gondozó és ápoló	villanyszerelő
-	-	villanyszerelő	vízügyi szakmunkás

25. számú melléklet

**Csongrád megyei hiány-szakképesítésekben tanulók létszáma iskolarendszerben
szakképzési évfolyamokon a 2015/2016. tanévben**

Sorsz.	Megnevezés	A szakképesítés létszáma összesen NAPPALI (fő)	A szakképesítés létszáma összesen ESTI (fő)	Csongrád megye összesen szakképesítésenként iskolarendszerben (fő)
1	Ács	42	14	56
2	Eladó	198	72	270
3	Épület- és szerkezetlakatos	68	1	69
4	Gépi forgácsoló	146	13	159
5	Húsipari termékgyártó	82	0	82
6	Kertész	106	0	106
7	Kőműves és hidegburkoló	133	25	158
8	Központifűtés- és gázhálózat rendszerrelő	107	11	118
9	Mechatronikus- karbantartó	10	0	10
10	Mezőgazdasági gépész	157	23	180
11	Női szabó	72	20	92
12	Villanyszerelő	90	70	160
Hiány-szakképesítést tanulók száma a 2015/2016. tanévben összesen Csongrád megyében		971	163	1 134

26. számú melléklet

**Csongrád megyei hiány-szakképesítéseket tanulók létszáma iskolarendszerben
szakképzési évfolyamokon
a 2016/2017. tanévben**

Sorsz.	Megnevezés	A szakképesítés létszáma összesen NAPPALI	A szakképesítés létszáma összesen ESTI	Csongrád megye összesen szakképesítésenként iskolarendszerben
1	Elektronikai műszerész	6	8	14
2	Elektronikai technikus	31	12	43
3	Épület- és szerkezetlakatos	61	1	62
4	Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító	17	0	17
5	Gépgyártástechnológiai technikus	62	14	76
6	Gépi forgácsoló	149	20	169
7	Gyakorló ápoló	87	129	216
8	Hegesztő	197	96	293
9	Húsipari termékgyártó	45	0	45
10	Kertész	75	0	75
11	Kőműves és hidegburkoló	116	38	154
12	Központifűtés- és gázhálózat rendszereszerelő	104	38	142
13	Laboratóriumi technikus	8	0	8
14	Mechatronikai technikus	23	0	23
15	Mechatronikus- karbantartó	7	0	7
16	Mezőgazdasági gépész	160	10	170
17	Női szabó	65	55	120
18	Szociális gondozó és ápoló	43	115	158
19	Villanyszerelő	93	102	195
Hiány-szakképesítést tanulók száma a 2016/2017. tanévben összesen Csongrád megyében		1 349	638	1987

27. számú melléklet

**A hiány-szakképesítésekre első szakképző évfolyamra belépők létszáma
Csongrád megyében a 2016/2017. tanévben**

Sorsz.	Megnevezés	A szakképesítésre beiratkozottak létszáma első szakképző évfolyamra (fő) NAPPALI	A szakképesítésre beiratkozottak létszáma első szakképző évfolyamra (fő) ESTI	Csongrád megye összesen szakképesítésenként beiratkozottak iskolarendszerben (fő)
1	Elektronikai műszerész	0	8	8
2	Elektronikai technikus	16	9	25
3	Épület- és szerkezetlakatos	32	0	32
4	Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító	8	0	8
5	Gépgyártástechnológiai technikus	32	14	46
6	Gépi forgácsoló	60	12	72
7	Gyakorló ápoló	43	96	139
8	Hegesztő	88	81	169
9	Húsipari termékgyártó	22	0	22
10	Kertész	38	0	38
11	Kőműves és hidegburkoló	59	17	76
12	Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	46	28	74
13	Laboratóriumi technikus	6	7	13
14	Mechatronikai technikus	14	0	14
15	Mechatronikus- karbantartó	0	0	0
16	Mezőgazdasági gépész	65	10	75
17	Női szabó	36	42	78
18	Szociális gondozó és ápoló	43	74	117
19	Villanyszerelő	32	54	86
Hiány-szakképesítést tanulók száma a 2016/2017. tanévben az állami és egyházi fenntartású intézményekben		640	452	1 092

28. számú melléklet

**A szakképesítést eredményesen befejezők létszáma Csongrád megyében a hiány-
szakmákban a 2016/2017. tanévben**

Sorsz.	Megnevezés	A szakképesítést NAPPALIN sikeresen befejezők létszáma (fő)	A szakképesítést ESTIN sikeresen befejezők létszáma (fő)	Csongrád megyében szakképesítésenként sikeresen vizsgázók száma iskolarendszerben összesen (fő)
1	Elektronikai műszerész	1	0	1
2	Elektronikai technikus	8	0	8
3	Épület- és szerkezetlakatos	18	0	18
4	Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító	3	0	3
5	Gépgyártástechnológiai technikus	19	0	19
6	Gépi forgácsoló	41	0	41
7	Gyakorló ápoló	30	46	76
8	Hegesztő	62	0	62
9	Húsipari termékgyártó	24	0	24
10	Kertész	7	0	7
11	Kőműves és hidegburkoló	32	0	32
12	Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	28	0	28
13	Laboratóriumi technikus	1	1	2
14	Mechatronikai technikus	22	0	22
15	Mechatronikus- karbantartó	0	0	0
16	Mezőgazdasági gépész	37	0	37
17	Női szabó	10	0	10
18	Szociális gondozó és ápoló	14	39	53
19	Villanyszerelő	25	0	25
Hiány-szakképesítést tanulók száma a 2016/2017. tanévben az állami és egyházi fenntartású intézményekben		382	86	468

29. számú melléklet

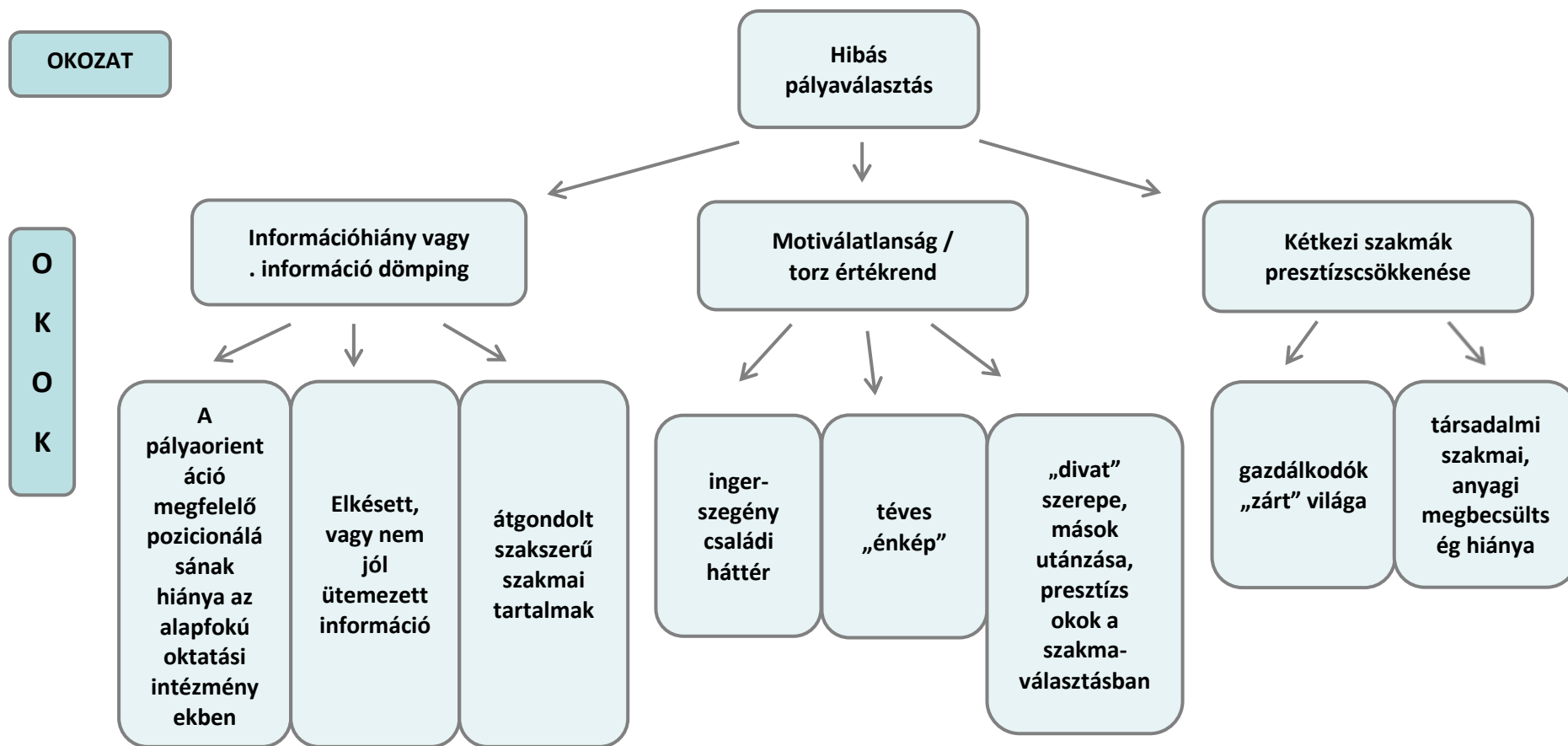
**Pályaorientáció - adatokkal alátámasztva
2017.**

Események	db
céges egyeztetés	4
iskolai egyeztetés	57
cég- és üzemlátogatás	61
tanműhely-látogatás	27
szülői értekezlet	13
osztályfőnöki óra	34
pályaorientációs rendezvény	8
egyéb rendezvény	2
az eseményeken, rendezvényeken résztvevők száma (fő)	3 748

Forrás: ISZIIR

30. számú melléklet

PROBLÉMAFA

CÉLFA

CÉL

Piacképes, a személyes célokkal is összhangban lévő szakképesítés megszerzése

Szervezett, összehangolt információ átadás, szülőnek, diáknak

Motivációs eszköztár

A kétkezi szakmák megismertetése

E
S
Z
K
Ö
Z
Ö
K

Kapcsolat rendszer hatékony továbbfejlesztés e az általános iskolák fenntartóival, az intézmény vezetőikkel, pályaválasztásért felelős pedagógusokkal

6-7-8. osztálytól rendszerbe épített pályaválasztási program a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva.

komplex programok egyéni és csoportos pályaválasztási tanácsadás, szakmák bemutatása kiállítások vásárok kiadványok média

Együttműködés a szülővel, szülői értekezleteken. Egyéni tanácsadás szülői részvétellel, a szakképzés perspektívájának felvázolása, hiányszakképesítések kiadványok, média megjelenés

Önismeret fejlesztése, alapkompenciák hiányának feltárása visszajelzés a tanulónak a szülőnek és az általános iskoláknak

Reális szakmakép az üzemlátogatásokon, munkaeszközök kipróbálása, alapanyagok megismerése, a műhely "feelingje". Tanulószerződéssel járó jogok megismerése, hiányszakképesítés, kapcsolódó ösztöndíjrendszer

A gazdálkodók szakképzés iránti érdeklődésének felkeltése / fokozása.

Potenciális képzőhelyek feltárása, tanácsadás a gazdálkodók részére, a tanulószerveződéses képzési forma népszerűsítése.

Az értékteremtő munka megismertetése, technológiákon, munkafolyamatokon keresztül. Szakmák, elhelyezkedési lehetőségek bemutatása rendezvényeken, szakmai versenyeken keresztül.

31. számú melléklet

SWOT elemzés Csongrád megye szakképzési környezetére vonatkozóan

Erősségek	Gyengeségek
<p>A gazdaság által igényelt szakképesítések oktatásának megvannak az intézményi és gyakorlóhelyi feltételei.</p> <p>A szakmaszerkezeti javaslattételi jogkörrel rendelkező Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság elkötelezettsége a szakképzés munkaerő-piaci igényeit szolgáló szakmaszerkezet alakításában.</p> <p>Az MFKB munkáját támogató, méréseken alapuló információs háttér megléte (GVI-s kutatások, kamarai kiadványok).</p> <p>Partnerség, előremutató együttműködések kialakítása és érvényesülése a szakképzési szereplők között a megyében.</p> <p>Hatékony PR tevékenység, szervezett kommunikáció.</p> <p>A szakmaszerzést államilag támogatott finanszírozás segíti a munkaerő-piac által igényelt szakképesítések esetében</p> <p>Lehetséges a második szakképesítés iskolarendszerben történő megszerzése.</p> <p>Az egyházi fenntartású iskolák szakképzésbe való bekapcsolódása szélesíti a szakmaszerzés választékát.</p> <p>Nemzetközi tapasztalatok épülnek be a szakképzésbe (pályázatok, diák és pedagóguscserre).</p> <p>A hiány-szakképesítések számának megnövelése nagyobb motiváció a szakmaválasztásnál.</p> <p>A gyakorlati képzésben nagy tapasztalatot felhalmozó vállalati/szervezeti, a záróvizsgát követően foglalkoztatói háttér áll rendelkezésre.</p> <p>A gazdasági kamarák humán felkészültsége, infrastruktúrája, folyamatosan bővülő és képzett szakértői gárdája, biztosítja a gazdálkodók, a tanulók és a szakképző iskolák feladatvállalásának teljesülését – erősödő szerepvállalás a szakképzésben.</p> <p>A pályaaorientáció fókuszba emelése.</p>	<p>Változatlanul nehezen határozhatók meg a gazdaság jelenlegi helyzetében a legalább középtávra vetíthető munkaerő-piaci igények (folyamatosan változó jogszabályi környezet, üzleti kockázatok).</p> <p>A beruházások volumene és szerkezete nehezen prognosztizálható.</p> <p>Még mindig nagy a lemorzsolódás a szakképző évfolyamokon.</p> <p>Kontraszelekció (maradék) a szakképző évfolyamokra történő beiskolázásban.</p> <p>Az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges módszerek és kompetenciák hiánya a tanulóképzésben (idegen nyelvismeret-, digitális technikák, munkavállalói kompetenciák).</p> <p>Szétaprózott, túlspecializált szakképesítések és szakmatartalmak a szakképzési dokumentumokban.</p> <p>Divatszakmák iránti tanulói/szülői igény az elhelyezkedési lehetőség mérlegelése nélkül.</p> <p>Lassú alkalmazkodás a technikai-technológiai változásokhoz. Avuló tananyag.</p> <p>A termelékenység növekedés korlátozott lehetőségei.</p> <p>Vannak olyan alap-, vagy szakmai végzettséggel nem rendelkező csoportok, amelyeknek a felnőttképzésbe történő bevonása eredménytelen.</p> <p>A felnőttképzés gyengeségei (hatékony elméleti és gyakorlati oktatási lehetőségek és módszerek hiánya).</p> <p>Az együttműködés hiánya a felnőttoktatásban és a felnőttképzésben a munkaerő-piaci szereplőkkel.</p> <p>Kevésbé érvényesül a felnőttképzés hiányzó kompetenciákat pótolni képes hatása, nem teljesül az elhelyezkedési lehetőségek növelésére kitűzött cél.</p> <p>A pályakövetési rendszer kiépítetlensége sem támogató.</p>

Lehetőségek	Veszélyek
<p>A megye hosszú távú gazdasági jövőképeinek körvonalazódása új kihívások elé állítja a szakképzést.</p> <p>A fenntartóváltás az állami szakképző iskolák esetében (KLIK → NGM, FM) hatékonyabb erőforrás elosztást, kapacitáskihasználást, a helyi igényekhez rugalmasabb alkalmazkodást, a duális képzés megerősítését jelenti.</p> <p>A határ menti együttműködések jövőbeli beruházási lehetőségeket hordoznak.</p> <p>Komplex és kreativitást igénylő szakmák indítása.</p> <p>A kétkezi munka felértékelődése, annak hiánya esetén az élők munkát kiváltó technológiák (automatizáció, robotika, elektronika) forrás- és munkaerőfüggő bevonása a termelésbe.</p> <p>Kiépült, együttműködésen alapuló pályaaorientációs rendszer működtetése.</p> <p>Többletforrások az oktatásba minden szinten. ,</p> <p>A szakképző iskolák tanműhely kapacitásának megteremtése/növelése, korszerűsítése elodázhatatlan feladat.</p> <p>A tanulószerveződéses rendszer további szélesítése szocializációs lehetőség a munkavállaláshoz.</p> <p>A mezőgazdaság és élelmiszeripar szerepének növekedése felértékeli az agrárképzéseket.</p> <p>A gazdasági szféra koordinált bevonása a szakképesítések, szakmai tartalmak felülvizsgálatába (ágazati készségtanácsok tervezett megalakítása).</p> <p>A szervezetek bevonása a társadalmi felelősségvállalás jegyében az új generáció képzésében.</p> <p>Pályázatok a szakképzés minőségi megújítására, fejlesztésére.</p> <p>A gyakorlati képzésbe bekapcsolódó szervezetek normatív alapú támogatása a Nemzeti Fejlesztési Alap terhére.</p> <p>Egyszerűsödő elszámolási lehetőség a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bekapcsolásával a szakképzési hozzájárulás esetében.</p> <p>A kompetencia alapú képzés erősítése megfelelő eszköz- és módszertani háttérrel</p> <p>Elkötelezettség az esélyegyenlőség érvényesítésére (Szakképzési Hídprogram, a sajátos nevelési igényű tanulók rész-szakképesítésre történő felkészítése) a szakképzésben megfelelő programok, társadalmi aktivitás.</p>	<p>Kedvezőtlen demográfiai változások.</p> <p>A jelenlegi szakképzési beiskolázási szerkezet ésszerűsítése települési érdekeket sérthet.</p> <p>Az oktatási lobbiz érdekeltsége a meglévő iskolai feltételek, kapacitások fenntartásában.</p> <p>Az átlagéletkor növekedése, a „fiatalítás hiánya”, az egészséges generációváltást akadályozó tényezők (külföldi munkavállalás, elhúzó munkába állás) megjelennek a gazdaság és az oktatás területén is.</p> <p>Tovább nő a hiány-szakképesítések száma.</p> <p>Az államilag nem támogatott szakképesítések hiányt képezhetnek a munkaerő-piacon.</p> <p>Gyenge mobilitási szándék.</p> <p>A magasabb hozzáadott értéket termelő ágazatoknak a kívánatosnál alacsonyabb aránya a gazdaságban.</p> <p>Hosszú távon az uniós források csökkenése/hiánya kedvezőtlenül hat a vállalkozások jövedelemtermelő képességére.</p> <p>A forráscsökkenés érintheti a szakképzést is.</p> <p>A felnőttképzésben korábban érvényesített forráskivonás, a szigorúbb, jogkövető magatartást kikényszerítő szabályok, az állami támogatások korlátozott volta miatt kevés vállalkozás maradt a piacon, a humán kapacitások jelentős része is „elvesztett”.</p>